



Samfunnsforhold på Svalbard

Befolkning, økonomi og levekår

TALL

SOM FORTELLER

RAPPORTER / REPORTS

2023/36

Eirik Larsen Lindstrøm og Olav H. Slettebø

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 20. oktober 2023

ISBN 978-82-587-1821-2 (elektronisk)

ISSN 1892-7513 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Denne rapporten handler om samfunnsforhold på Svalbard, med vekt på utviklingen siden forrige svalbardmelding i 2016.¹ Den er skrevet på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet og Justisdepartementet, og skal tjene som underlagsmateriale til departementenes arbeid med ny svalbardmelding.

Rapporten vier mest plass til temaer der det finnes statistikk som publiseres jevnlig. Mange interessante spørsmål om samfunnsforhold på Svalbard kan ikke belyses på den måten, blant annet fordi tallmaterialet er begrenset. Til å være et lite samfunn finnes det mye god og oppdatert statistikk om Svalbard, selv om det var mer før. En oversikt over offentlig tilgjengelige tall finnes i vedlegg 1. Enkelte steder bygger rapporten på «spesialkjøringer», dvs. ikke tidligere publiserte tall eller nye forbindelser mellom datakilder.

Statistikkloven ble gjort gjeldende for Svalbard fra 1. januar 2007. Generelt er datatilgjengeligheten og -kvaliteten best for Longyearbyen. Tallmaterialet for Barentsburg er begrenset. Foruten befolkningsstatistikk finnes det få tall for Hornsund og Ny-Ålesund, men disse lokalsamfunnene er så små at det neppe er aktuelt å lage mer omfattende statistikk.

Forfatterne Eirik Larsen Lindstrøm og Olav Slettebø har besøkt Longyearbyen for å gjennomføre bakgrunnssamtaler og bli kjent med lokalsamfunnet. De har hatt samtaler med:

- Sysselmesteren på Svalbard
- Administrativ ledelse i Longyearbyen lokalstyre
- Svalbard skattekontor
- NAV Longyearbyen
- Nærings- og fiskeridepartementet i Longyearbyen
- Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS
- Longyearbyen sykehus
- Svalbard næringsforening
- Svalbard hotell
- Forsker Zdenka Sokolíčková

Det finnes andre rapporter som tar for seg samfunnsforhold på Svalbard, men så vidt vi kjenner til ingen som er oppdatert de siste par årene. Av relativt nylige publikasjoner kan nevnes: NIBR gjennomførte i perioden 2007-2017 samfunns- og næringsanalyser for Svalbard omtrent hvert år. ECONOR publiserte «The economy of the north» senest i 2021, der samfunnsforhold på Svalbard er viet noe plass. Longyearbyen lokalstyre og Sysselmesteren på Svalbard publiserer årsberetninger med en del statistikk, og disse er tidvis brukt som kilder for denne rapporten. SSB har tidligere gitt ut publikasjonen «Dette er Svalbard», senest i 2016.

Forfatterne ønsker å takke førstekonsulent Stian Nergård i seksjon for befolkningsstatistikk, som har gjort en stor jobb med å tilrettelegge datamaterialet om befolkningen på Svalbard.

Statistisk sentralbyrå, 11. oktober 2023

Lasse Sandberg
Avdelingsdirektør

¹ Meld. St. 32 (2015–2016) Svalbard

Sammendrag

Rapporten er delt inn i tre kapitler.

Kapittel 1 handler om befolkning. Hovedkilden er SSBs statistikk Befolkningen på Svalbard.

Den samlede befolkningen på Svalbard øker. Hele økningen siden 2016 skyldes at det er blitt flere folk i Longyearbyen i arbeidsfør alder. Andelen av befolkningen med norsk statsborgerskap i Longyearbyen og Ny-Ålesund har falt fra 85 prosent i 2009 til 63 prosent i 2023. Gjennomsnittsbortid for norske statsborgere var 7,4 år i 2022, mens median bortid var 3,6 år. Særlig sistnevnte har falt en del de siste årene. Kvinneandelen i Longyearbyen og Ny-Ålesund har økt i mange år, og var i andre halvår 2023 på 47 prosent, det høyeste noen gang.

Kapittel 2 handler om økonomiske forhold. Hovedkildene er statistikkene Næringer på Svalbard og Offentlig sektor på Svalbard. Skattestatistikk, lønnsstatistikk, strukturstatistikk og fylkesfordelt nasjonalregnskap er andre viktige SSB-kilder.

Skattereglene på Svalbard skiller seg mye fra fastlandet, og er beskrevet i kapittel 2.

Offentlig sektor – inkludert statseide selskap som Store Norske – er fortsatt en viktig arbeidsgiver på Svalbard. Omtrent 50 prosent av de sysselsatte jobber i privat sektor, mot 65 prosent på fastlandet. Bergverksdriften ved Store Norske har en mindre dominerende rolle i næringslivet i Longyearbyen enn tidligere, noe som forklarer at andelen ansatte i privat sektor er høyere enn før. Siden 2016 har den likevel falt noe tilbake igjen, i takt med at forvaltningen er blitt en viktigere arbeidsgiver. Andelen sysselsatte i bergverksdriften falt fra 19,5 prosent i 2008 til 3,2 prosent i 2022, som tilsvarer at 330 sysselsatte ikke lenger jobbet i næringen. Det samlede antall sysselsatte i Longyearbyen og Ny-Ålesund har likevel økt i perioden. Overnatting og servering var i 2022 næringen som sysselsatte flest. Sysselsettingen har økt mer enn timeverkene. Det skyldes at andelen som jobber deltid har gått opp.

Omsetningen på Svalbard steg mye i 2022, og var på sitt høyeste nivå siden 2009. Det er særlig i transport og lagring at omsetningen har økt de siste årene, opp 380 prosent siden 2015. Andelen av omsetningen på Svalbard fra salg til lokale personer eller virksomheter har lenge tiltatt, men falt tilbake i 2022.

Kapittel 3 handler om levekår. De viktigste kildene i dette kapitlet er ikke særskilt Svalbard-statistikk, men statistikker som lages for alle fylker/kommuner, og der Svalbard/Longyearbyen er inkludert.

De som bor i Longyearbyen har relativt god helse og økonomi. Sykefraværet er mye lavere enn på fastlandet. Det er blitt større likhet mellom kvinners og menns økonomiske situasjon. Antall boliger per innbygger endret seg lite fra 2015 til 2022. Det er relativt lite kriminalitet i Longyearbyen. Elevene på skolen ser ut til å gjøre det like bra som andre steder. I det store og hele virker levekårene i Longyearbyen å være noe over snittet for et norsk lokalsamfunn, selv om det naturligvis er stor variasjon mellom grupper. Konklusjonen gis med forbehold om at datamaterialet er begrenset.

Abstract

The report is divided into three chapters.

Chapter 1 is about population. The main source is the SSB publication Population of Svalbard.

The total population on Svalbard is increasing, and the entire increase since 2016 is due to more people of working age living in Longyearbyen.

The share of the population in Longyearbyen and Ny-Ålesund with Norwegian citizenship fell from 85 per cent in 2009 to 63 per cent in 2023. The average length of stay for Norwegian citizens was 7.4 years in 2022, while the median length of stay was 3.6 years. Especially the latter has fallen in recent years. The proportion of women in Longyearbyen and Ny-Ålesund has increased for years, and in the second half of 2023 it was 47 per cent, the highest ever.

Chapter 2 is about economic conditions on Svalbard. The main sources are Industry statistics for Svalbard and Public sector on Svalbard. Tax statistics, wage statistics, structural statistics and regional accounts are other important SSB sources.

The tax system on Svalbard is very different from mainland Norway. It is described in chapter 2.

The public sector – including state-owned companies such as Store Norske – is still an important employer on Svalbard. Approximately 50 per cent of those employed work in the private sector, compared to 65 per cent on the mainland. The mining operation at Store Norske has a much less dominant role in business life in Longyearbyen than before. The proportion of employees in mining operations fell from 19.5 per cent in 2008 to 3.2 per cent in 2022, amounting to 330 employees no longer working in the industry.

The total number of employees on Svalbard has nevertheless increased during the period. Accommodation and catering employed the most people in 2022.

The industry of transport and storage has increased its sales (turnover) the most, by 380 per cent since 2015. The proportion of turnover on Svalbard that comes from sales to local people or businesses has been increasing for a long time but fell back in 2022. Employment on Svalbard has increased more than hours worked. This is because the proportion of people working part-time has increased.

Chapter 3 is about living conditions. The most important sources in this chapter are not special Svalbard statistics, but statistics that are produced for all counties/municipalities, and where Svalbard/Longyearbyen is included.

Those who live in Longyearbyen have relatively good health and finances. Sick leave is much lower than on the mainland. There has been greater equality between women's and men's financial situation. The number of dwellings per inhabitant changed little from 2015 to 2022. There is relatively little crime in Longyearbyen. The students at the school seem to be doing just as well as anywhere else. On the whole, living conditions in Longyearbyen seem to be somewhat above average for a Norwegian local community, although there is of course great variation between groups. The conclusion is given with the reservation that the data material is limited.

For a small community, there is a lot of good and up-to-date statistics about Svalbard, although there used to be even more. In general, data availability and quality for Longyearbyen is better than for the rest of Svalbard. The numerical material for Barentsburg is limited. Apart from population statistics, there are few figures for Hornsund and Ny-Ålesund.

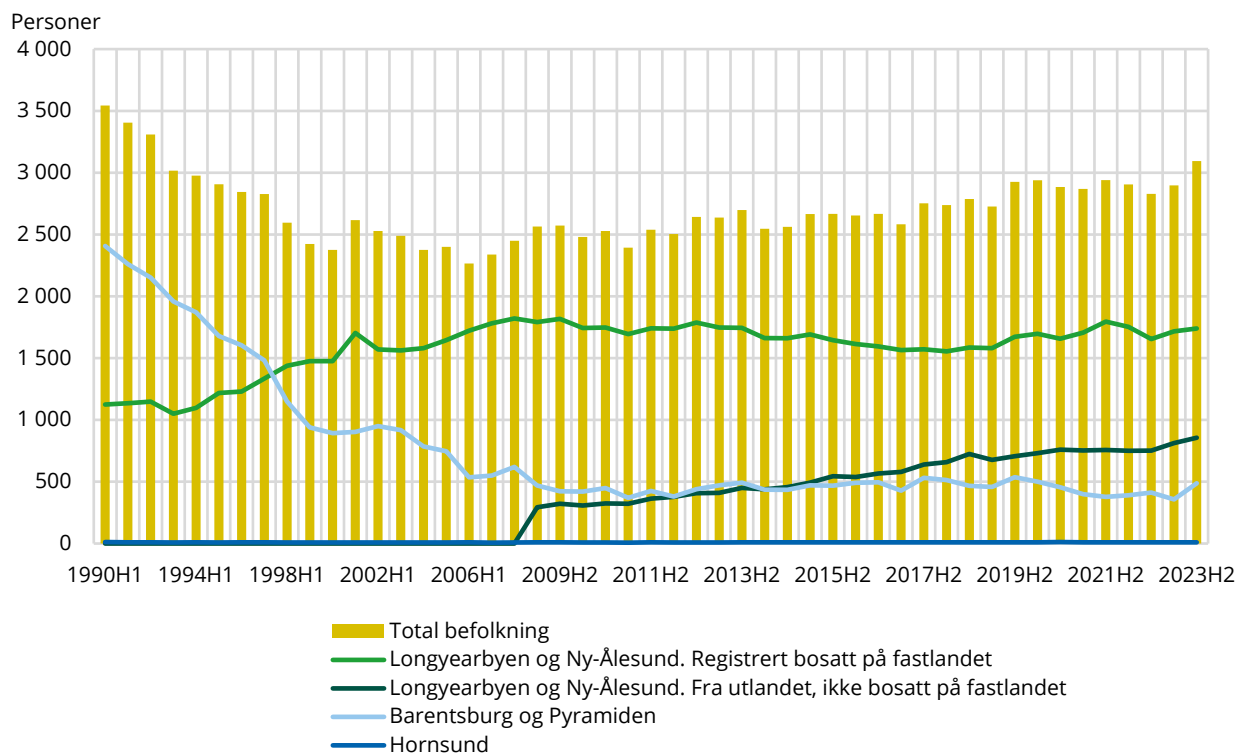
Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Befolkning	7
1.1. Hovedtrekk.....	7
1.2. Nærmere om Longyearbyen og Ny-Ålesund.....	8
1.3. Befolkning etter alder	10
1.4. Landbakgrunn	12
1.5. Kjønnfordeling	14
1.6. Fødte og døde.....	14
1.7. Innflytting, utflytting og botid.....	15
2. Økonomi og næringsliv	19
2.1. Skatte- og avgiftsregler for Svalbard	19
2.2. Offentlig og privat sektor på Svalbard	20
2.3. Virksomheter	21
2.4. Sysselsetting og utførte timeverk	22
2.5. Omsetning.....	26
2.6. Omsetning fordelt på kundegrupper	27
2.7. Bergverksdriftens rolle	28
2.8. Næringsliv og turisme.....	31
2.9. Forskning og utdanning	36
2.10. Investeringer	37
2.11. Offentlige inntekter og utgifter	38
3. Levekår	42
3.1. Materiell levestandard.....	43
3.2. Boforhold	44
3.3. Helse og omsorg	46
3.4. Utdanning.....	48
3.5. Sport, idrett og frivillighet	48
3.6. Justis og kriminalitet	49
3.7. Drikkevannsforsyningen	50
3.8. Energisituasjonen/kraftforsyningen på Svalbard	50
3.9. Temperaturen på Svalbard	51
Avslutning	52
Referanser	53
Vedlegg A: Oversikt over tallmaterialet og SSBs statistikk om Svalbard	54
Vedlegg B: Kort om fylkesfordelt nasjonalregnskap (FNR)	58
Figurregister	59
Tabellregister	61

1. Befolkning

1.1. Hovedtrekk

Figur 1.1 Utvikling befolkning i ulike lokalsamfunn på Svalbard. Inngangen av halvåret. 1. halvår 1990 til 2. halvår 2023¹



¹ Fra 1990 til 2008 ble tallene kun oppdatert en gang i året. Fra og med 2009 er det tall for hvert halvår.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Det har vært menneskelig aktivitet på Svalbard i vel 400 år. Øygruppen har ingen urbefolkning, og antallet fastboende før kullutvinningen begynte tidlig på 1900-tallet var nær null².

Det foreligger noe befolkningsstatistikk tilbake til omtrent 1920. Den gangen bodde det omtrent 300 mennesker i Longyearbyen. I perioden 1945-1995 svingte befolkningen i Longyearbyen mellom 650 og 1400 personer. Den samlede befolkningen på Svalbard lå i samme periode mellom 2 000 og 4 000 personer.

Etter å ha falt gjennom hele 90-tallet og fram til 2006, da tallet var nede i 2 266 personer, har befolkningen på Svalbard økt sakte, men sikkert. Det var registrert 3094 bosatte på Svalbard den 1. januar 2023, som vist i figur 1.1. Dette er 396 personer flere enn for 10 år siden, da det var 2 698 registrerte.

Av disse bodde 2 542 i Longyearbyen, 54 i Ny-Ålesund, 488 i Barentsburg og Pyramiden, og 10 i Hornsund. Det vil si at 82 prosent av befolkningen på Svalbard nå bor i Longyearbyen.

² I århundrene før 1900 var det ikke uvanlig at enkelte fangst- og jaktfolk overvintret ett eller flere år. Vinteren 1899-1900 overvintret det knapt 20 fangstfolk på Svalbard, ifølge Arlov (2003). Det har vært sporadisk utvinning av kull på Svalbard langt tilbake på 1800-tallet, men det var etter 1900 at den tok til i ordnede former.

Det siste tiåret har i gjennomsnitt 480 personer flyttet til Longyearbyen og Ny-Ålesund hvert år³. I snitt flyttet årlig 456 personer ut i samme periode. Veksten har kommet blant befolkningen som har annet statsborgerskap enn norsk. Antall nordmenn registrert bosatt på fastlandet økte fram til 2009, men utviklingen var deretter flat eller svakt fallende. De siste fem årene har antallet vist en svak oppadgående trend.

Før 1998 bodde det flere i Barentsburg og Pyramiden enn i Longyearbyen og Ny-Ålesund. Fram til tidlig 90-tall var forholdstallet omtrent 2:1. Mens Longyearbyen og Ny-Ålesund vokser i innbyggertall, falt befolkningen i Barentsburg og Pyramiden kraftig fram til 2010 og har siden vært nokså stabil. Første halvår 2023 var det registrert 357 bosatte der, det laveste tallet noensinne. I andre halvår 2023 var tallet 488.

1.2. Nærmere om Longyearbyen og Ny-Ålesund

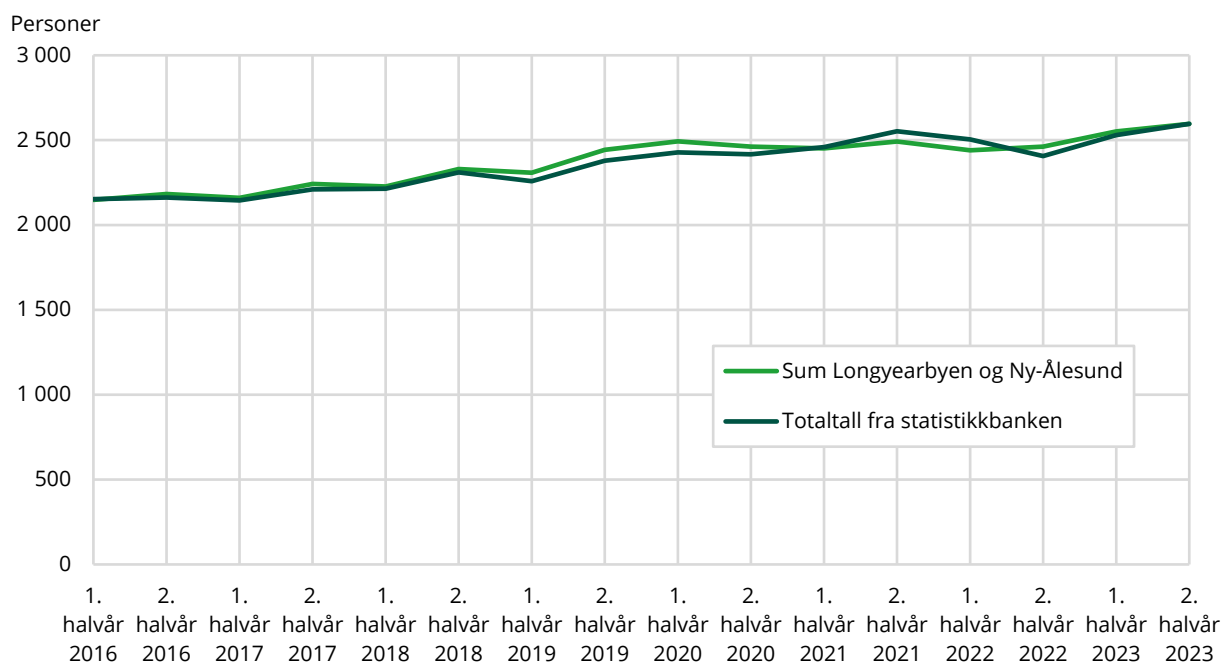
Tabell 1.1 Befolkning i Longyearbyen og Ny-Ålesund separat, summert og SSBs publiserte totaltall. Inngangen av halvåret. 1. halvår 2016 til 2. halvår 2023

	Longyearbyen	Ny-Ålesund	I alt	I alt (fra statistikkbanken)
1. halvår 2016	2 113	35	2 148	2 152
2. halvår 2016	2 142	41	2 183	2 162
1. halvår 2017	2 126	34	2 160	2 145
2. halvår 2017	2 200	42	2 242	2 210
1. halvår 2018	2 193	34	2 227	2 214
2. halvår 2018	2 293	37	2 330	2 310
1. halvår 2019	2 272	36	2 308	2 258
2. halvår 2019	2 402	41	2 443	2 379
1. halvår 2020	2 454	39	2 493	2 428
2. halvår 2020	2 414	48	2 462	2 417
1. halvår 2021	2 407	44	2 451	2 459
2. halvår 2021	2 445	47	2 492	2 552
1. halvår 2022	2 394	46	2 440	2 504
2. halvår 2022	2 416	46	2 462	2 406
1. halvår 2023	2 508	43	2 551	2 530
2. halvår 2023	2 542	54	2 596	2 596

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

³ Gjelder innflyttere med intensjoner om å bli værende et halvt år eller mer. Disse bes om å registrere seg i befolkningsregisteret på Svalbard. Folkemengden er av SSB definert som «alle personer som oppholder seg på Svalbard mer enn 6 måneder, og har fødselsnummer og er formelt bosatt i en kommune på fastlandet, eller har fått tildelt D-nummer på grunn av et skattemessig forhold til Norge». Personer som flytter fra Svalbard, skal sende melding til skattekontoret senest ved avreise.

Figur 1.2 Avvik mellom totaltall for befolkningen som oppgis i SSBs statistikkbank og sum enkelttall for Longyearbyen og Ny-Ålesund. Inngangen av 1. halvår 2016 til 2. halvår 2023



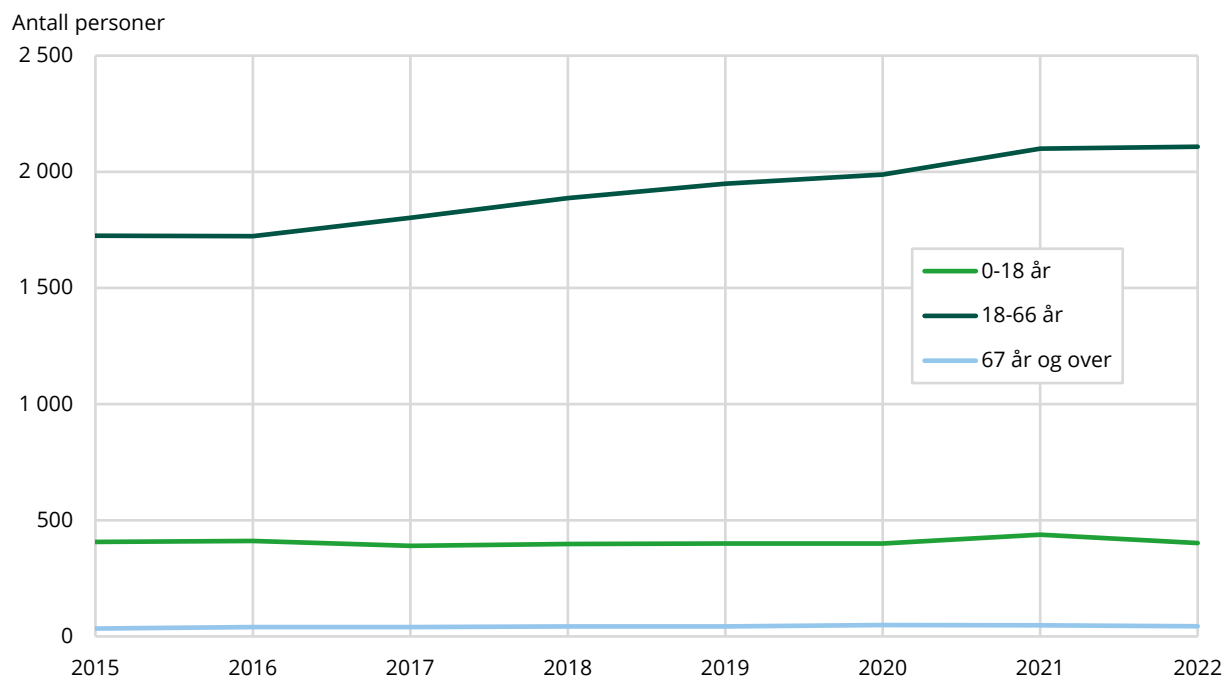
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

SSB publiserer vanligvis tall for Ny-Ålesund og Longyearbyen samlet. De lar seg skille, men Ny-Ålesund er et lite lokalsamfunn og befolkningstallet vil svinge mye relativt sett. Når man skiller dem, ser man at de to til sammen ikke alltid summerer seg til det publiserte totaltallet.

Forskjellen skyldes at befolkningsregisteret oppdateres nærmest kontinuerlig, mens statistikkfilene har et definert etterslep på to måneder. Sistnevnte tidsserie blir dermed også mer hakkete enn den første, se figur 1.2. Tallene som er publisert i statistikkbanken er "fasit", og forskjellene er til tider store, spesielt relativt til antall som er bosatt i Ny-Ålesund. I lys av usikkerheten må tallene behandles med varsomhet.

1.3. Befolkning etter alder

Figur 1.3 Befolkningsutvikling i Longyearbyen etter aldersgrupper. Antall. 2015-2022



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

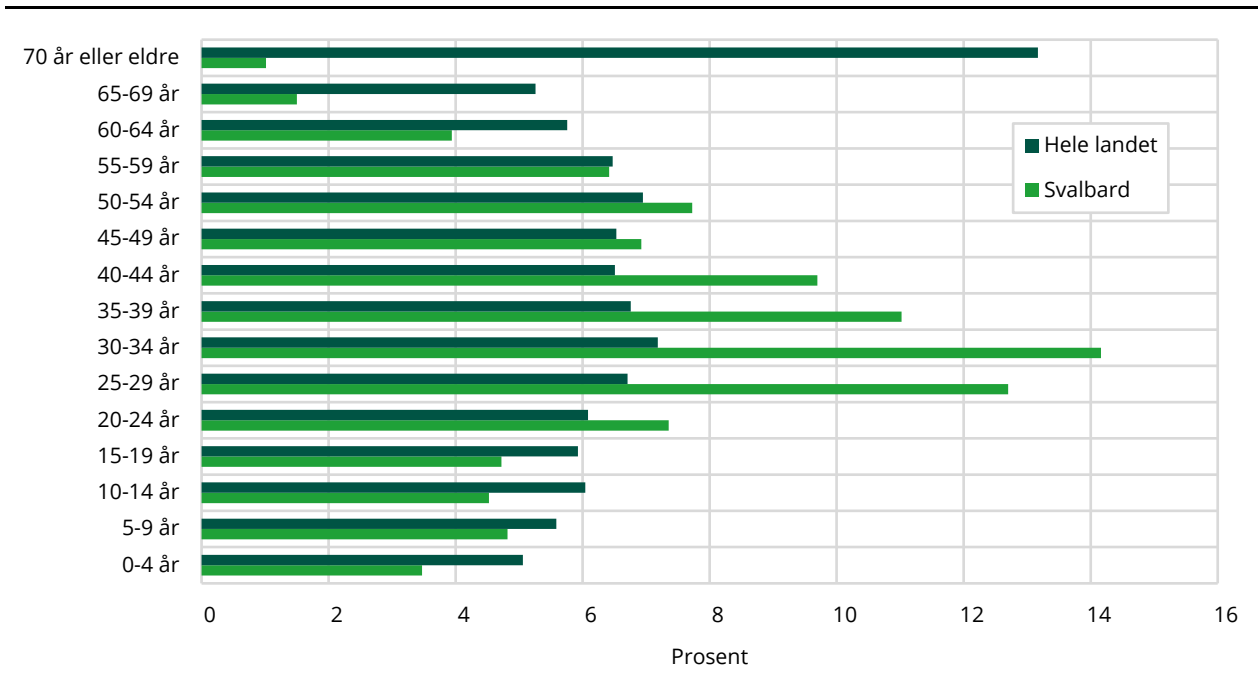
Alderssammensetningen på Svalbard er ulik fastlandet. Befolkningen er i større grad konsentrert rundt personer i arbeidsfør alder, mens barn og eldre er underrepresentert sammenlignet med fastlandet. I over 100 år har menn mellom 20 og 40 år vært betydelig overrepresentert i befolkningen på Svalbard sammenlignet med fastlandet.⁴ Dette henger sammen med at det ikke er livsløpssamfunn på Svalbard.

Siden 2015 har befolkningen vokst med nær 18 prosent. Mens befolkningsgruppene i Longyearbyen 0–18 år og 67+ har hatt en flat utvikling, har det blitt flere mellom 18 og 66 år, se figur 1.3. All vekst i befolkningen 2015-2022 har kommet i den yrkesaktive delen av befolkningen.

Medianalderen i Longyearbyen har økt fra 32 år i 2015 til 35 år i 2022. Antallet små barn (under 6 år) falt en god del fra 2013 til omtrent 2018. Årene fram til 2013 var det omtrent 160 små barn, etter 2018 har det svingt rundt 120. I samme periode er det blitt flere barn over 6 år.

⁴ Arlov (2003)

Figur 1.4 Befolkningspyramide Svalbard og hele landet. Andel av befolkningen i ulike 5-årsgrupper per 1. januar 2023



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 1.4 viser at kontrasten til alderssammensetningen på fastlandet er betydelig. Befolkningen over 70 år er en betydelig gruppe for Norge sett under ett, men det er et fåtall svalbardianere i denne aldersgruppen. Tabell 1.2 viser antall personer i ulike aldersgrupper, etter kjønn.

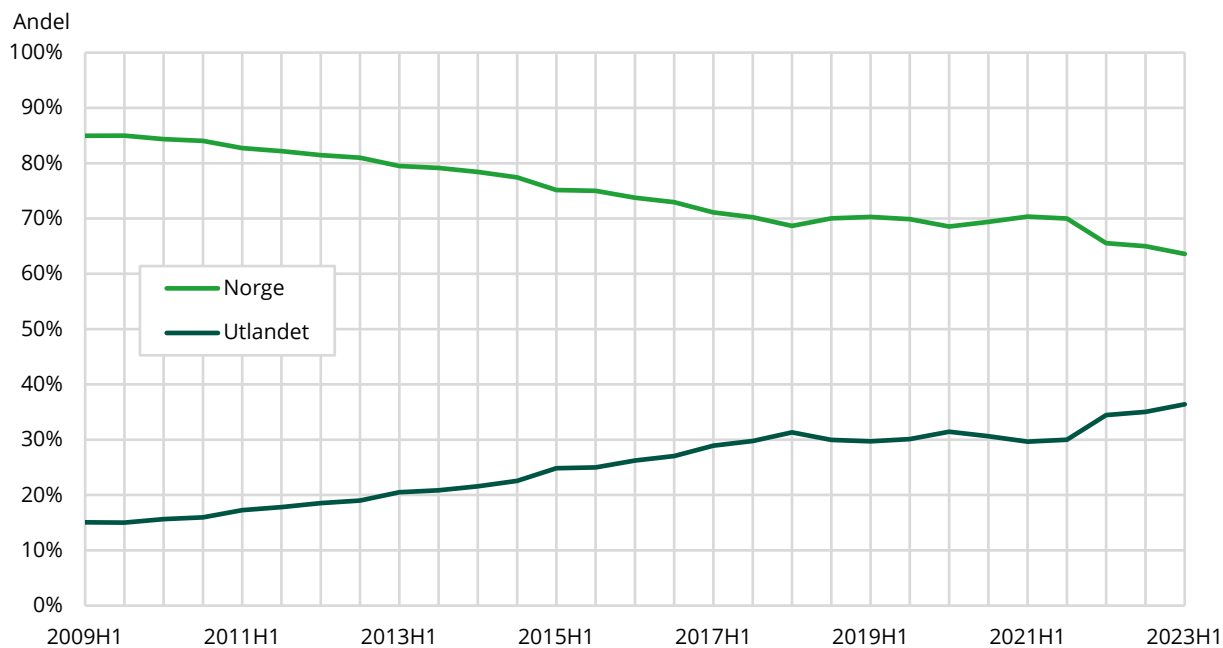
Tabell 1.2 Folkemengde i Longyearbyen og Ny-Ålesund i antall, etter kjønn og alder. Inngangen av 2. halvår 2023

	I alt	Menn	Kvinner
I alt	2 596	1 379	1 217
0 år	13	3	10
1-5 år	96	44	52
6-12 år	177	93	84
13-15 år	74	35	39
16-19 år	75	47	28
20-44 år	1 451	742	709
45-66 år	666	388	278
67 år eller eldre	44	27	17

Kilde: Statistisk sentralbyrå. [Statistikkbanktabell 07429](#)

1.4. Landbakgrunn

Figur 1.5 Innbyggere i Longyearbyen og Ny-Ålesund etter statsborgerskap. Folketall ved utgangen av halvåret. 1. halvår 2009 til 1.halvår 2023



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vel 63 prosent av innbyggerne i Longyearbyen og Ny-Ålesund har norsk statsborgerskap. I 2009 var andelen 85 prosent. Siden den gang har tendensen vært at en stadig større del av befolkningen har utenlandsk statsborgerskap, se figur 1.5. Antallet med norsk statsborgerskap falt fra 1818 personer i 1. halvår 2009 til 1651 personer i 1. halvår 2023. Antallet med utenlandsk statsborgerskap har i samme periode økt fra 322 til 945 personer.

I perioden etter 2016 har det blitt færre med annen nordisk bakgrunn, som vist i figur 1.6. Andelen har falt fra 10 til 5,5 prosent av innbyggerne.

Det er særlig gruppen ikke-nordiske vesteuropeere⁵ som har økt siden 2019, fra 5,7 til 9,6 prosent av befolkningen, og dette er nå blitt den viktigste ikke-norske gruppen. Det har også blitt flere østeuropeere. Gruppen med statsborgerskap fra afrikanske og asiatiske land er stadig en viktig del av befolkningsgrunnlaget på Svalbard, selv om den relative betydningen har avtatt siden 2019. Det er flest filippinere og thailendere i denne gruppen.

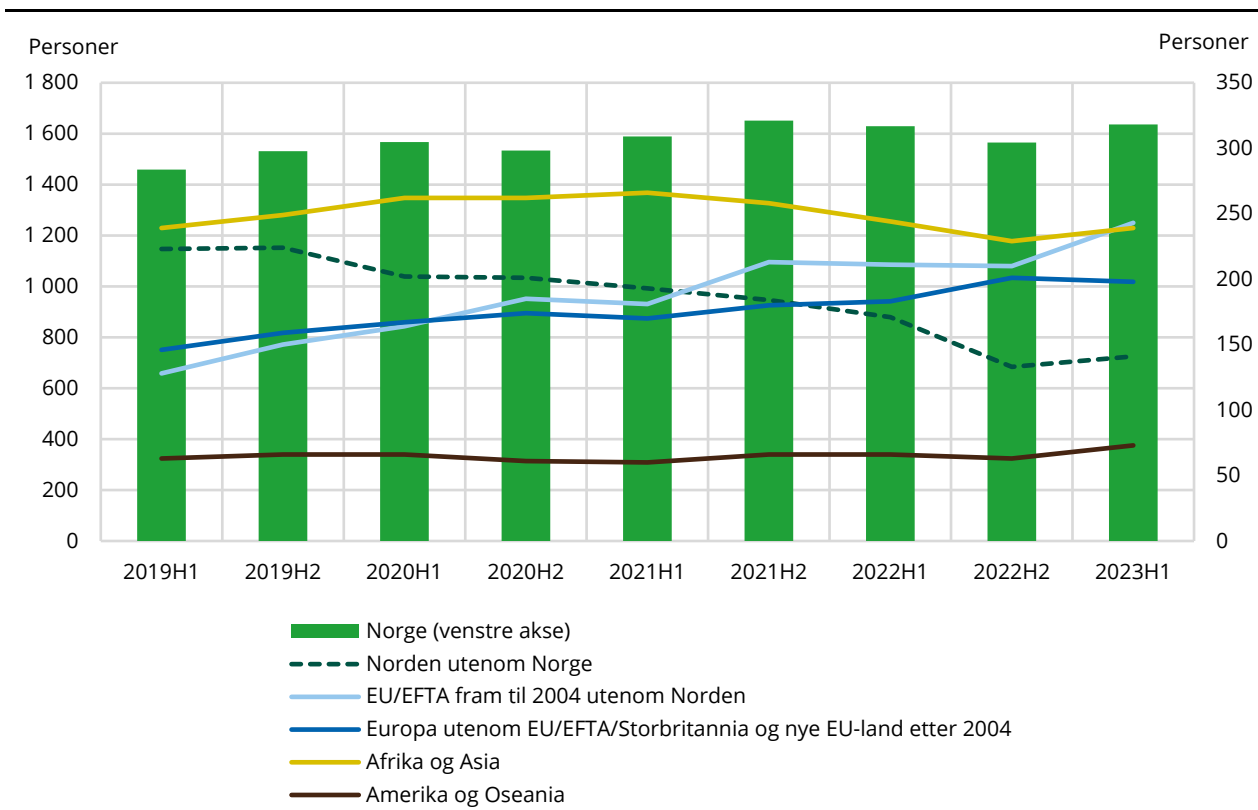
Tall for alder etter statsborgerskap viser at det er blitt vel 25 prosent færre barn med norsk statsborgerskap på Svalbard fra 2016 til 2022. Barnetallene i alle andre grupper statsborgere er for små til å omtales i detalj, men overordnet er tendensen at andelen barn med ikke-norsk statsborgerskap er blitt større.

De som har flyttet fra Norge til Svalbard er registrert to steder; som bosatt i en norsk kommune, og med et opphold på Svalbard med varighet på mer enn 6 måneder. Andelen norske har holdt seg nokså stabil de siste fem årene. Men den norske befolkningen har endret seg ved at nordlendingene har flyttet ut, mens personer sørfra har flyttet inn. Et markert unntak fra denne tendensen, som har

⁵ EU/EFTA fram til 2004 utenom Norden.

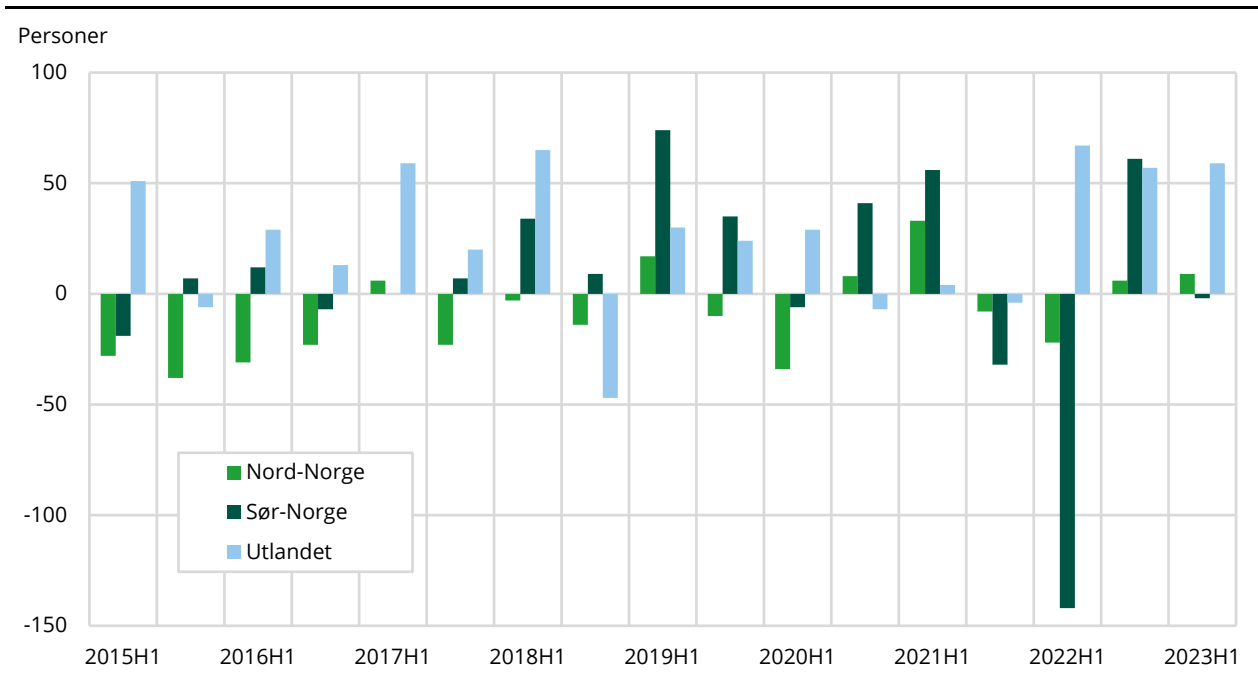
pågått i flere tiår, ser vi i 2. halvår 2021 og 1. halvår 2022, da mange nordmenn fra Sør-Norge flyttet ut.

Figur 1.6 Innbyggere i Longyearbyen og Ny-Ålesund etter statsborgerskap. Folketall ved utgangen av halvåret. 1. halvår 2019 til 1. halvår 2023



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

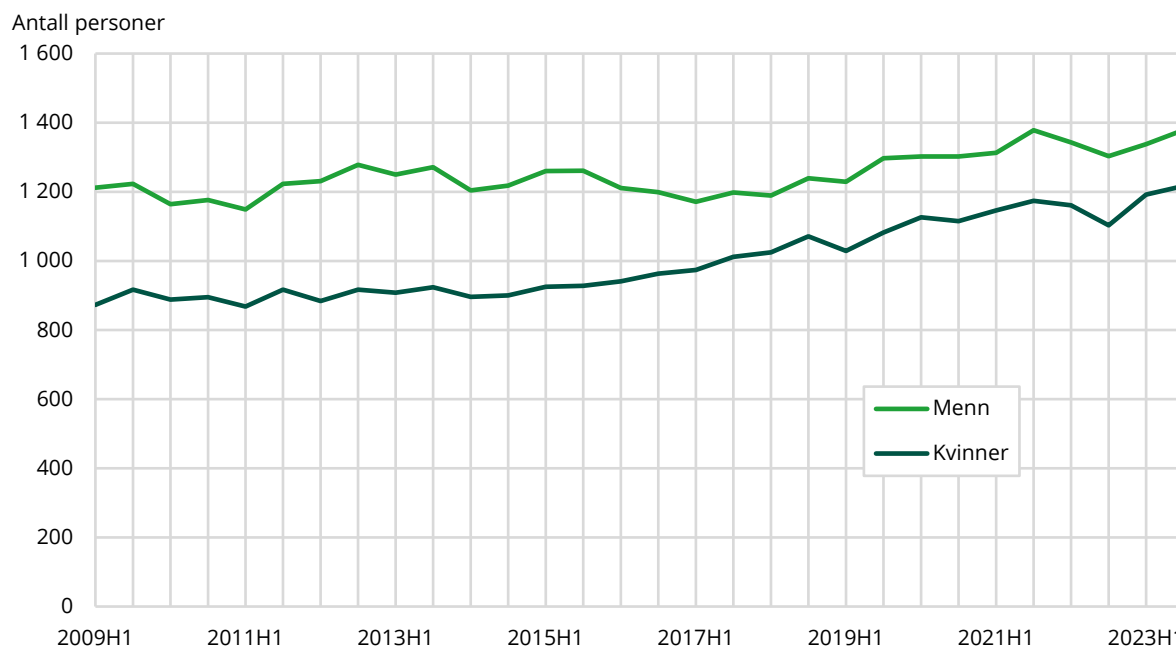
Figur 1.7 Folketilvekst per halvår etter opphav for inn- og utflyttere. 1. halvår 2016 til 1. halvår 2023



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

1.5. Kjønnfordeling

Figur 1.8 Kjønnfordeling Longyearbyen og Ny-Ålesund ved inngangen av halvåret. 2009-2023



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Selv om det hovedsakelig har vært menn som arbeidet i gruvene, har det bodd kvinner i gruve-samfunnene helt fra de utvinningsvirksomheten tok til under «amerikatiden» tidlig på 1900-tallet. Sesongen 1916-17 overvintret 141 personer, av dem var 12 kvinner, som var funksjonærfruer eller hushjelper.⁶ Lenge var Longyearbyen og de andre lokalsamfunnene på Svalbard likevel mannsdominerte, og fram til 1970-tallet var under 10 prosent av arbeiderne i Store Norske kvinner. Siden den gang har tendensen vært stigende kvinneandel. Figur 1.8 viser utviklingen siden 2009. Andelen kvinner i Longyearbyen og Ny-Ålesund lå på 47 prosent i andre halvår 2023, opp fra 42 prosent i andre halvår 2009.

1.6. Fødte og døde

Longyearbyen og Ny-Ålesund hadde i gjennomsnitt et fødselsoverskudd på 8 personer i halvåret fra utgangen av første halvår 2009 til andre halvår 2022. Fødselsoverskuddet er definert som antall levendefødte minus antall døde i perioden. Tallkvaliteten for antall fødte er god, siden det registreres både fødselsdato og innflyttingsdato i Svalbardregisteret. Fødsler er (og har hele tiden vært) definert som tilfeller der innflyttingsdato minus fødselsdato er mindre enn 10 dager.

Det er ikke registrert noen døde fastboende i statistikken i perioden fra andre halvår 2018 til samme periode i 2022⁷. Det har en teknisk forklaring.⁸ I tilrettelagte data som SSB tidligere har fått fra Skatteetaten var det ikke mulig å skille dødsfall fra utvandring. Døde ble registrert som utvandret i Svalbardregisteret i henhold til «regelen» om at man ikke offisielt kunne dø på Svalbard.

Utvandring mellom to halvår (f.eks. 01.01.2022 og 01.07.2022) var i denne perioden definert som alle individer som var bosatt på Svalbard ved starten av året, men ikke var der i starten av juli.

⁶ Evjen (2006).

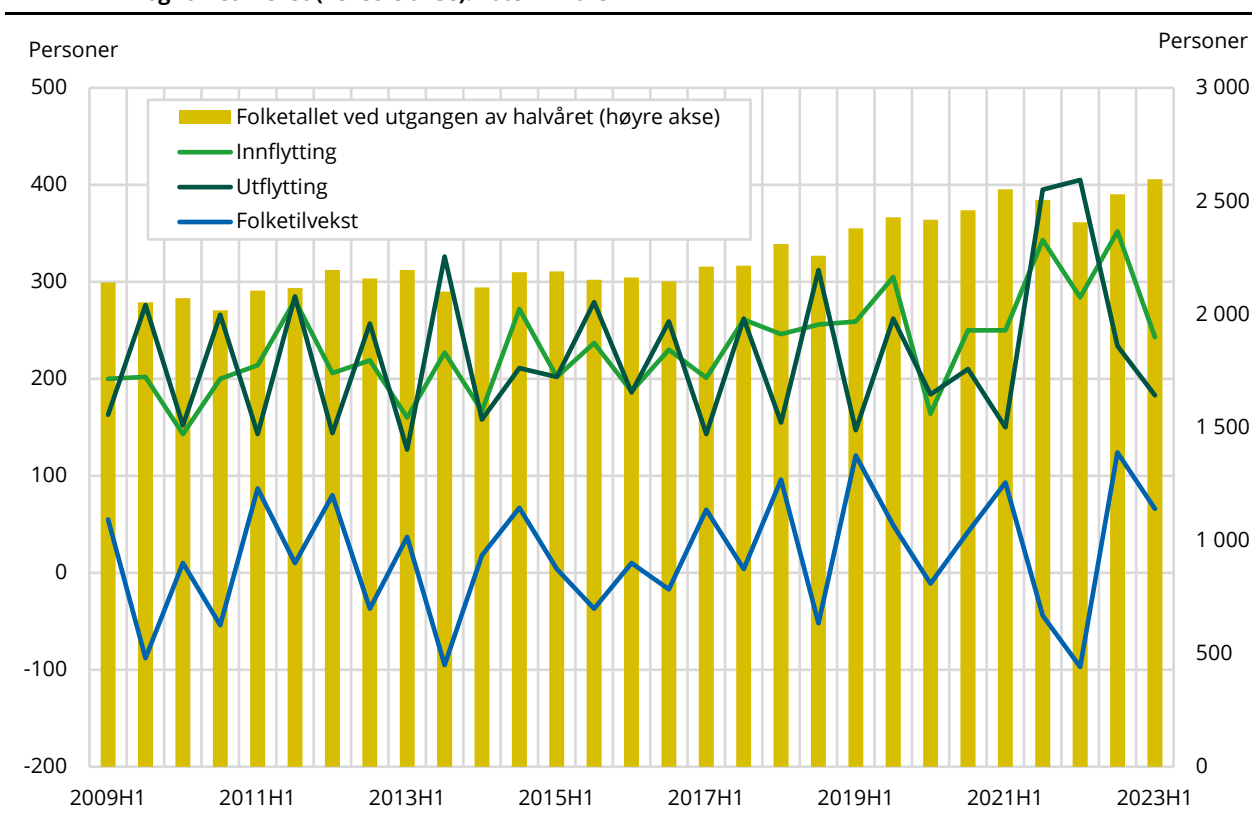
⁷ Noen tidligere år ligger det >0 antall døde i statistikkbanken. Datagrunnlaget har sannsynligvis endret seg litt over tid.

⁸ Det har vært flere dødsfall på Svalbard i årene 2018-2022, som dokumentert f. eks. i pressen. Men disse har ikke blitt oppført som døde på Svalbard i registeret. Døde på Svalbard blir som hovedregel begravet på fastlandet.

Relativt nylig har folkeregisteret i SSB og Svalbard-statistikken fått en teknisk oppdatering. Nå vurderes innvandring og utvandring som hendelser, og ikke som forskjeller mellom tverrsnitt. Det betyr at fra og med statistikkpubliseringen av 15. september 2023 er definisjonen av antall døde litt ulik tidligere. Utvandring og dødsfall kobles nå fra folkeregisteret, og der en dødsdato og utvandringsdato fra Svalbard er lik får man et dødsfall på Svalbard.

1.7. Innflytting, utflytting og botid

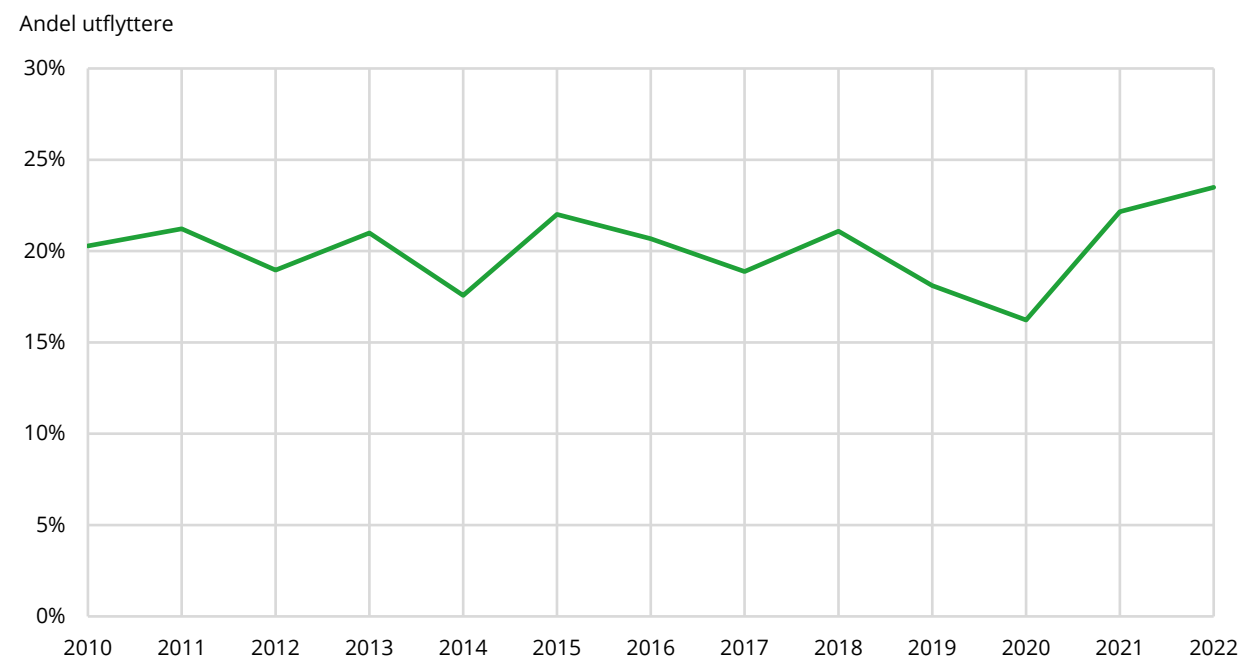
Figur 1.9 Folketallet i Longyearbyen og Ny-Ålesund ved utgangen av halvåret (høyre akse). Innflytting, utflytting og folketilvekst (venstre akse). 2009H1-2023H1



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fra 2009 til like før pandemien lå både innflytting og utflytting på vel 200 personer i halvåret. Særlig utflyttingen viser et klart sesongmønster, der flere personer forlater Svalbard rundt nyttår, og færre rundt sommeren.

I perioden var gjennomsnittlig nettoinnflytting på 8 personer i halvåret. Både innflytting og utflytting har variert mer de siste årene, noe som kan henge sammen med pandemien. Det kan også skyldes et endret arbeidsmarked, med mer tjenestenæringer/reiseliv og mindre bergverksdrift, en næring som har vært preget av lange ansettelsesforhold. Færre sesongarbeidere enn tidligere kan henge sammen med pandemien, se omtale i avsnitt 2.3. Nettoinnflyttingen har dermed også svingt en del, men i snitt siden pandemiens start er den omtrent som før.

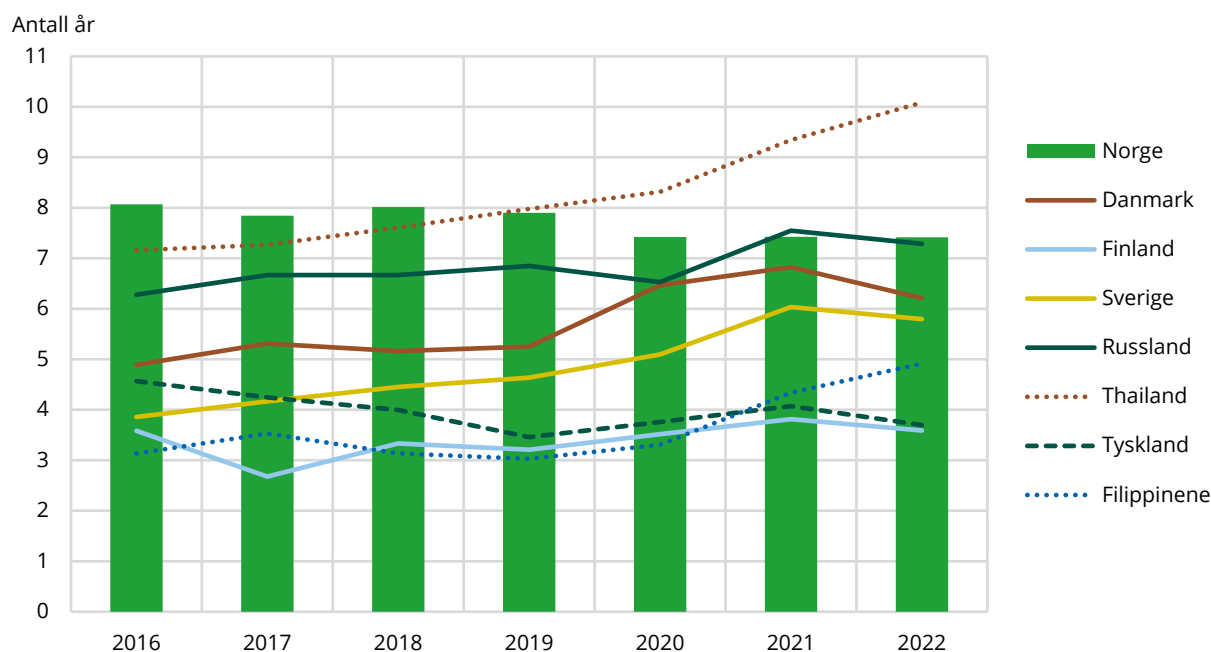
Figur 1.10 Turnover i Longyearbyen og Ny-Ålesund. Antall som flyttet i løpet av året delt på totalbefolkningen

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 1.10 viser at utskiftningen av befolkningen i Longyearbyen og Ny-Ålesund har vært nokså høy i perioden 2010-2022. I snitt har omtrent 20 prosent av befolkningen flyttet ut per år. Andelen falt en del i 2020, til 16 prosent, men har tatt seg opp og var på 23 prosent i 2022.

Gjennomsnittlig botid for nordmenn bosatt på Svalbard har vært svakt fallende, men er fortsatt høy sammenlignet med de fleste med andre statsborgerskap. I 2016 hadde nordmenn en gjennomsnittlig botid på 8,1 år, i 2022 hadde tallet falt til 7,4 år.

Figur 1.11 viser registrert gjennomsnittlig botid i Longyearbyen og Ny-Ålesund fordelt etter statsborgerskap. Det er thailenderne som har klart lengst botid, med 10,1 år i gjennomsnitt. Gjennomsnittlig botid har økt for en del grupper i perioden, som russere, dansker og svensker. For tyskere har den falt noe.

Figur 1.11 Gjennomsnittlig botid for bosatte i Longyearbyen og Ny-Ålesund. Antall år. Utvalgte statsborgerskap. 2016-2022

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

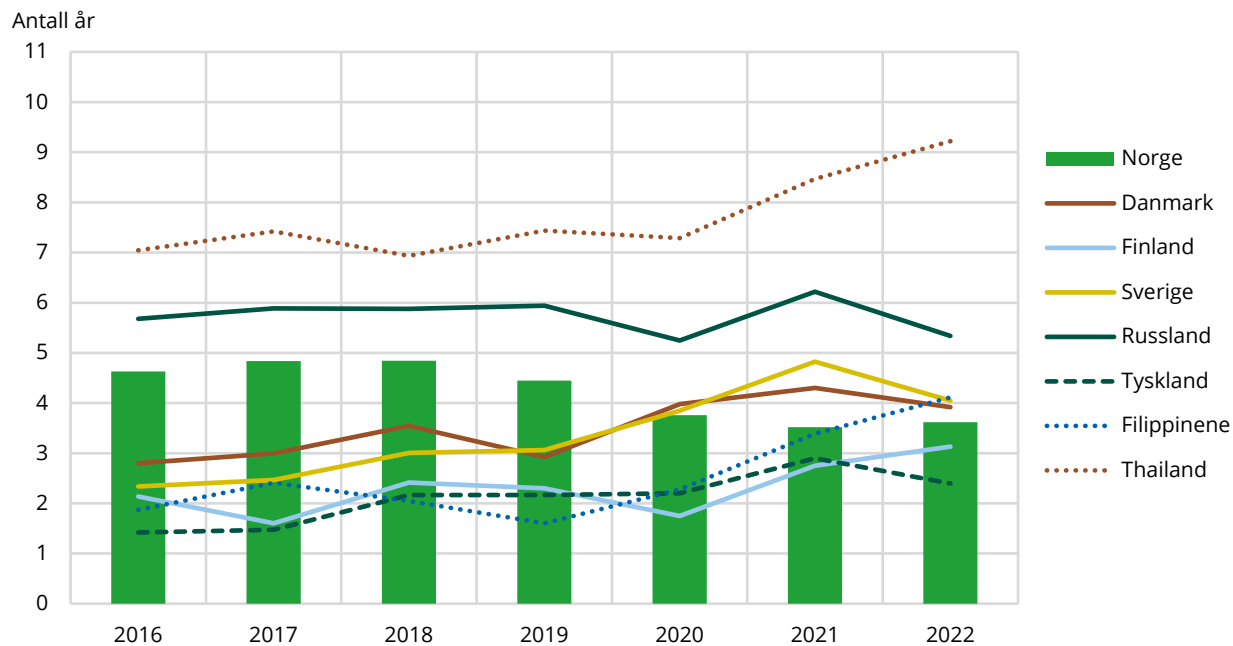
Gjennomsnittet kan påvirkes mye av at enkelte innbyggere bor på Svalbard veldig mye lenger enn andre. Median botid er et nyttig supplement til gjennomsnittsbotiden.⁹ Ser vi på medianbotiden forsterkes inntrykket av at thailenderne bor lenge på Svalbard. En median-nordmann bor derimot ikke lenger enn vel 3 år på Svalbard, se figur 1.12.

Tendensen i perioden 2016-2022 er at median-nordmannen bor klart kortere perioder på Svalbard, mens andre folkegrupper har lengre opphold enn før. Både svensker, dansker, russere og filippinere hadde lengre median botid enn nordmenn i 2022.

I 2016 var median botid for dem med norsk statsborgerskap 4,6 år. I 2022 var den 3,6 år. Det er en nedgang på over 20 prosent på 6 år. Noe av dette er det nok rimelig å se i sammenheng med nedbyggingen av gruvedriften på Svalbard. Størparten av de sysselsatte hadde norsk statsborgerskap og ofte lang botid på øygruppen.

⁹ Medianbotid finner vi ved å ordne alle innbyggers botid i stigende rekkefølge. Medianbotiden er observasjonen nøyaktig i midten av fordelingen. I tallene for botid vil det ofte være slik at gjennomsnittet er høyere enn medianen. Det skyldes at noen kan bo veldig lenge på Svalbard, mens minste botid er begrenset nedad til 0. Enkelte observasjoner med veldig lang botid vil altså påvirke gjennomsnittet, men ikke medianen. Ofte er det slik at en stor andel av observasjonene i en gruppe har relativt lik botid, og at medianverdien befinner seg blant disse.

Figur 1.12 Median botid for bosatte i Longyearbyen og Ny-Ålesund. Antall år. Utvalgte statsborgerskap. 2016-2022



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

2. Økonomi og næringsliv

Menneskelig aktivitet på Svalbard har siden Wilhelm Barents oppdaget øygruppen i 1596 i stor grad handlet om høsting av naturressurser. Hval- og selfangst var særlig viktig på 1600- og 1700-tallet. I de mest aktive årene kunne 10-12 000 sjøfolk være direkte involvert i fangsten. Etter hvert gikk høsting over til rovdrift, og bestandene av hval, hvalross mv. ble desimert.¹⁰

Utover 1800-tallet tiltok forskningen på og utforskningen av arktiske forhold. Fram til midten av 1800-tallet var rundt 7 prosent av jordens overflate helt ukjent for geografene, og ¼ av disse flekkene befant seg i Arktis. Svalbard ble fram til århundreskiftet brukt som utgangspunkt for en rekke ekspedisjoner mot nord.

Siden tidlig på 1900-tallet har det foregått regulær kullutvinning på Svalbard. Stort sett har denne vært bedriftsøkonomisk ulønnsom. Økonomien på Svalbard har de siste tiårene vært preget av at kullgruvedriften fases ut, mens andre næringer tiltar i betydning.

Særlig siden 1990-tallet har myndighetene jobbet for å legge til rette for et mer variert næringsliv på øygruppen. Det har bidratt til økt aktivitet innenfor blant annet reiseliv, varehandel, forskning og utdanning. I årene etter 2008 har bergverksvirksomhetens andel av omsetning og sysselsetting på Svalbard vært avtakende. Samtidig har det vært vekst i næringer som tidligere var av mindre betydning, som informasjons- og kommunikasjonsnæringen, bygge- og anleggsvirksomheten og overnattings- og serveringsvirksomheten.

Dette kapittelet bygger hovedsakelig på tall fra statistikken Næringer på Svalbard, om ikke annet er spesifisert. Merk at statistikken ikke fanger opp aktivitet i virksomheter ved Barentsburg og Pyramiden. For enkelhets skyld brukes likevel begrepet «Svalbard» i omtale av populasjonen som inngår i statistikken. 2022-tallene er foreløpige og kan være gjenstand for revisjon.

2.1. Skatte- og avgiftsregler for Svalbard

Svalbard er et eget beskatningsområde med egen skattelov og eget skattekontor. På mange områder har Svalbard andre skatteregler enn Fastlands-Norge. Generelt har man valgt å holde et lavt skatte- og avgiftsnivå. De lave skattene gjør det mer lukrativt å bosette seg og drive næringsvirksomhet fra øygruppen. Skatteavtaler som Norge har inngått med andre stater gjelder ikke for Svalbard.

Alle bosatte skal i utgangspunktet betale skatt til Svalbard av all formue og inntekt. Man regnes som bosatt fra starten av oppholdet dersom man har oppholdt seg på øygruppen i minst 12 måneder. Skatteplikten opphører dersom man oppholder seg utenfor Svalbard, sammenhengende eller usammenhengende, i mer enn 183 dager i løpet av en 12-månedersperiode.

De som oppholder seg midlertidig på Svalbard (minst 30 dager sammenhengende, men under 12 måneder), skal betale Svalbard-skatt for inntekt fra arbeid eller næringsvirksomhet.

Skatten på lønnsinntekt er lavere enn på fastlandet. I 2023 var skattesatsen på lønnsinntekt 8 prosent for lønnsinntekt opp til 12G, som er om lag 1,42 millioner. På lønnsinntekt over 12G var satsen 22 prosent. Det er også trygdeavgift på Svalbard.

Satsen på arbeidsgiveravgift er null. Det betyr at hjemmehørende arbeidsgivere ikke trenger å betale arbeidsgiveravgift for arbeid utført på øygruppen.

¹⁰ Arlov (2003)

Aksjeselskap mv. anses som hjemmehørende dersom det har kontor på Svalbard og selskapet faktisk ledes derfra. Det er ikke tilstrekkelig at generalforsamling eller styremøter i aksjeselskapet avholdes på Svalbard. Det er heller ikke tilstrekkelig at et aksjeselskap mv. er registrert med forretningsadresse der. Det er Svalbard skattekontor som tar stilling til om et selskap er skattemessig hjemmehørende på Svalbard.

Vanlig selskapsskattesats på fastlandet er 22 prosent, men der gjelder satsen fra første krone. På Svalbard er den 22 prosent på overskudd over 15 millioner kroner.¹¹ Samme sats gjelder for overskudd høyere enn summen av 10 ganger kostnadene til lønn skattlagt ved lønnstrekk. Overskudd over 20 prosent av den skattemessige verdien av anlegg, fast eiendom og annen realkapital på Svalbard skattlegges også med vanlig sats. For lavere inntekter er selskapskattesatsen 16 prosent.

Det er utbytteskatt på Svalbard, selv om reglene avviker noe fra fastlandet. For utbytte utbetalt fra selskaper som hører hjemme på Svalbard til aksjonærer i utlandet trekkes det kildeskatt med 20 prosent.

Formuesskatten har samme satser og fribeløp som for formuesskatten til staten og kommunene på fastlandet (maksimumssats).

Det er ingen merverdiavgift på varer og tjenester kjøpt på Svalbard. For varer og tjenester kjøpt på fastlandet kan man i tillegg få refundert merverdiavgift.

2.2. Offentlig og privat sektor på Svalbard

Offentlig sektor sysselsetter en stor del av befolkningen på Svalbard. Mens omtrent 2/3 av de sysselsatte på landsbasis jobber i privat sektor, gjelder dette kun 50 prosent av de sysselsatte på Svalbard.

Forskjellen skyldes særlig at mange av de sysselsatte på Svalbard jobber i statlig eide foretak, se tabell 2.1 og 2.2. Ettersom færre enn før er sysselsatt i bergverksdriften, har forskjellen mellom Svalbard og fastlandet blitt mindre. Forvaltningen og privat sektor har siden 2009 blitt viktigere arbeidsgivere på Svalbard.

¹¹ Denne regelen ble innført i 2011 som følge av en stor aktør flyttet sin virksomhet til Svalbard bl. a. av skattemessige grunner. Se omtale i [høringsnotat fra Finansdepartementet 28. juni 2011](#). Den gangen ble grensen satt til 10 millioner; senere er den justert opp til 15 millioner. Se omtale av Seadrill-saken i avsnitt 2.10.

Tabell 2.1 Sysselsatte på Svalbard etter sektor (prosent). 2009–2022

	Stats- forvaltningen	Fylkes- kommuner	Kommuner	Statlig eide foretak/ forretningsdrift	Fylkeskommunalt/ kommunalt eide foretak/ forretningsdrift	Privat sektor
2009	11,2	0,0	9,6	33,6	2,8	42,9
2010	13,1	0,0	10,6	34,1	2,8	39,3
2011	11,9	0,0	10,1	34,4	2,8	40,9
2012	12,2	0,0	13,5	33,4	0,0	41,0
2013	12,8	0,0	12,7	31,0	0,0	43,5
2014	13,4	0,0	12,0	31,0	0,0	43,7
2015	14,8	0,0	14,8	24,5	0,2	45,7
2016	16,2	0,0	16,0	15,5	0,3	52,1
2017	16,6	0,0	16,5	15,3	0,3	51,4
2018	15,9	0,0	15,5	17,8	0,3	50,4
2019	15,8	0,0	15,4	18,6	0,0	50,2
2020	16,4	0,0	16,2	20,0	0,0	47,4
2021	16,1	0,0	15,1	19,1	0,0	49,7
2022	17,7	0,0	15,5	18,2	0,0	48,6

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.2 Sysselsatte på landsbasis etter sektor (prosent). 2009–2022

	Stats- forvaltningen	Fylkes- kommuner	Kommuner	Statlig eide foretak/ forretningsdrift	Fylkeskommunalt/ kommunalt eide foretak/ forretningsdrift	Privat sektor
2009	10,3	1,7	16,9	3,6	1,8	65,8
2010	10,4	1,7	17,2	3,4	1,8	65,5
2011	10,4	1,7	17,3	3,4	1,7	65,4
2012	10,4	1,7	17,1	3,5	1,7	65,7
2013	10,5	1,7	17,2	3,3	1,6	65,7
2014	10,7	1,7	17,0	3,2	1,5	65,9
2015	11,1	1,7	17,8	3,2	1,5	64,8
2016	11,2	1,7	18,0	2,9	1,4	64,8
2017	10,7	1,6	19,7	2,6	1,3	64,2
2018	11,0	1,6	18,1	2,7	1,3	65,3
2019	11,0	1,6	18,0	2,7	1,3	65,4
2020	11,3	1,7	18,1	2,6	1,3	64,9
2021	11,3	1,7	17,7	2,6	1,3	65,4
2022	11,2	1,6	17,4	2,6	1,3	65,8

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

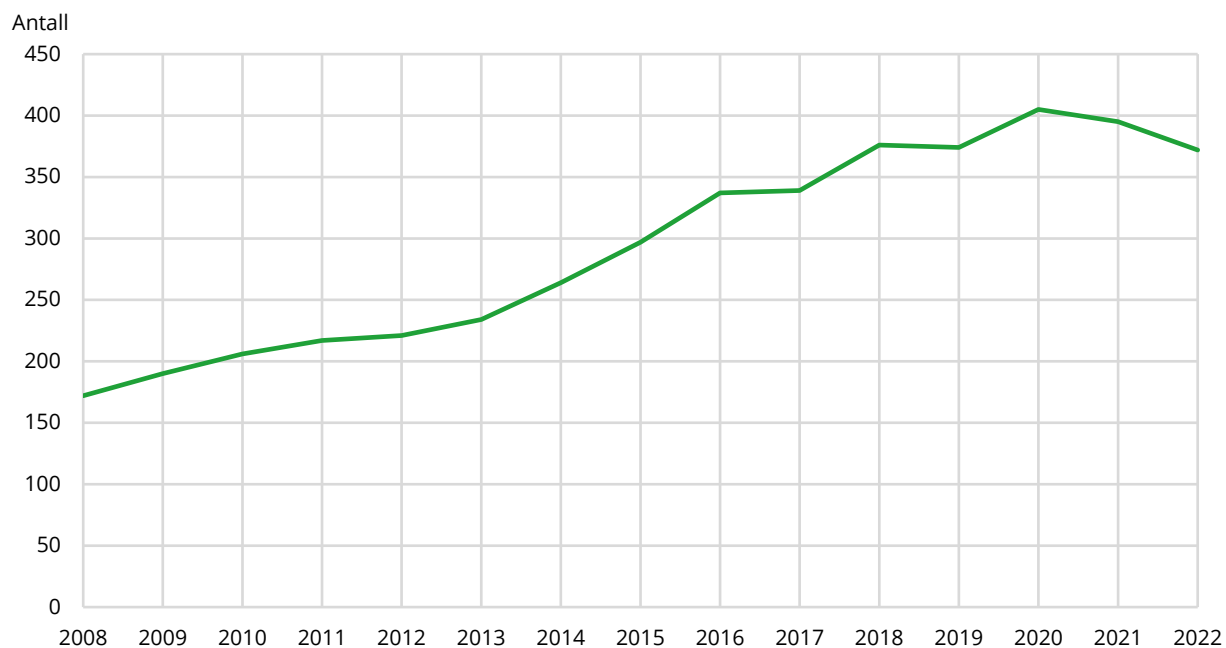
2.3. Virksomheter

Antall virksomheter¹² lokalisert på Svalbard økte fra 297 i 2015 til 405 i 2020, se figur 2.1. Fra 2020 til 2022 ble det færre virksomheter, noe som kan skyldes pandemien.

Fra 2015 til 2022 økte antallet virksomheter mindre enn i perioden 2008 til 2015.

Det er særlig innen faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting, kulturnæringene, og forretningsmessig tjenesteyting det er kommet til nye virksomheter siden 2015. Til sammen sto disse næringene for nær 40 prosent av virksomhetene på Svalbard i 2022. Forretningsmessig tjenesteyting omfatter reisebyrå- og reisearrangørvirksomhet.

¹² En virksomhet er her definert som en lokalt avgrenset funksjonell enhet som hovedsakelig driver med aktiviteter innenfor en viss næringsgruppe.

Figur 2.1 Antall virksomheter. 2015-2022

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Antall enkeltpersonsforetak¹³ økte fra 19 til 65 fra 2008 til 2021. De fleste enkeltpersonforetak er innenfor faglig, vitenskapelig og teknisk virksomhet, kunstnerisk- og underholdningsvirksomhet og reisebyrå- og reisearrangørvirksomhet. Antallet enkeltpersonsforetak for disse var henholdsvis 8, 7 og 6. Totalt var det 15 ansatte i denne foretakstypen i 2021¹⁴.

2.4. Sysselsetting og utførte timeverk

Figur 2.2 viser utviklingen i antall sysselsatte personer og antall utførte timeverk fra 2008 til 2022.

Antall sysselsatte er her definert som summen av antall selvstendig næringsdrivende og lønnstakere.

Med utførte årsverk menes det samlede antall arbeidstimer utført av lønnstakere, både innenfor og utenfor vanlig arbeidstid. Kortere hvilepauser er inkludert, mens tid brukt til transport mellom hjem og arbeidsplass ikke er med. Timer utført av sesongarbeidere telles med så lenge arbeidere er ansatt eller engasjert direkte, dvs. ikke gjennom et vikarbyrå. Et årsverk på Svalbard er i statistikken definert til 1687 timeverk.

Sysselsettingen økte med 383 personer i perioden, eller rundt 18 prosent. I samme periode har de utførte årsverkene økt med kun 2 prosent. Antall årsverk per sysselsatt har altså falt. Dette henger godt i hop med figur 2.3, som viser at andelen som jobber deltid har økt.

Antallet sysselsatte i kategorien «fast deltid» økte med snaut 500 personer fra 2008 til 2022. Denne kategorien forklarer hele økningen i sysselsettingen. Antall på fast heltid og sesongengasjement har falt. Av de sysselsatte av typen fast deltid var nær 31,7 prosent tilknyttet overnattings- og

¹³ Et foretak er definert som den minste kombinasjonen av juridiske enheter som produserer varer eller tjenester, og som til en viss grad har autonomi. Et enkeltpersonforetak er en næringsvirksomhet som drives for en enkelt persons regning og risiko. Alle enkeltpersonforetak skal være registrert i Enhetsregisteret.

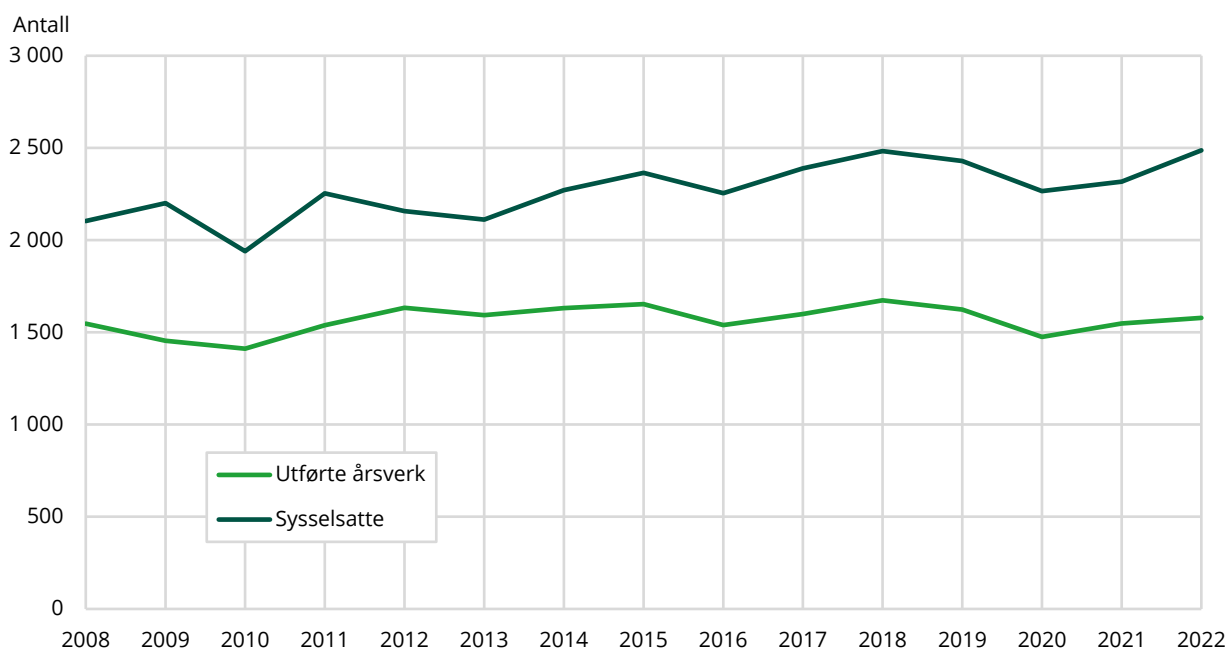
¹⁴ Merk at eier av enkeltmannsforetaket ikke regnes som ansatt i eget foretak.

serveringsvirksomheten i 2022. Andelen er langt høyere enn gjennomsnittet for 2015–2022, som var 19,2 prosent.

Flesteparten av sysselsatte i sesongengasjement er i næringer som knytter seg mot turisme. Det vil si overnattings- og serveringsvirksomheten, forretningsmessig tjenesteyting og kultur- og underholdningsvirksomheten.

Stadig mer av sysselsettingen på Svalbard¹⁵ består av ikke-registrerte bosatte¹⁶. Denne gruppen er definert som personer registrert i folkeregisteret med planlagt opphold i Norge på under seks måneder. Gruppen omfatter personer med D-nummer og mennesker som har utvandret, men som fortsatt jobber i Norge. Andelen økte fra 2008 til 2019, men gikk noe ned i 2020. I 4. kvartal 2022 var nær 30 prosent av sysselsettingen på Svalbard ikke-registrerte bosatte. De fleste av disse har bakgrunn fra Asia eller ikke-nordiske EU-land.

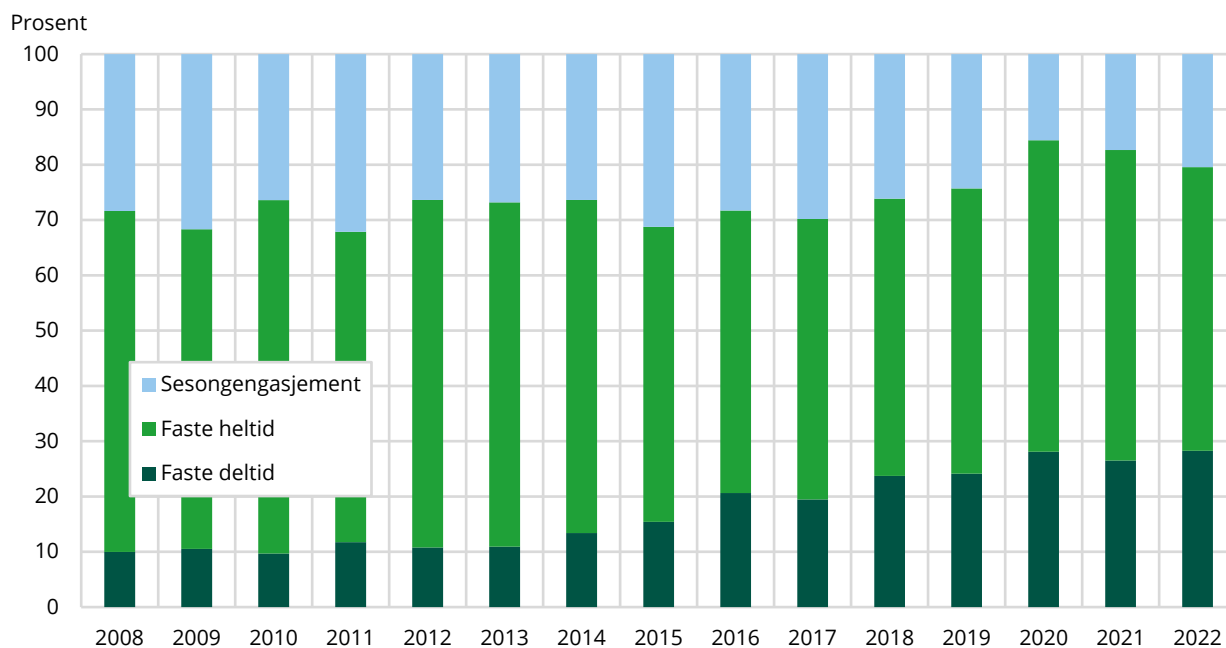
Figur 2.2 Antall sysselsatte og antall utførte årsverk. 2008-2022



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

¹⁵ Tall hentet fra statistikken Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert.

¹⁶ I den aktuelle statistikken slås Svalbard og Jan Mayen sammen. Tall for Jan Mayen er veldig små og kan ses bort fra.

Figur 2.3 Sysselsetting. Andel fast heltid, deltid og sesongengasjement. 2008-2022

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fallet i sysselsetting og årsverk fra 2015 til 2016 skyldtes mest lavere aktivitet i bergverksdriften. Antall utførte årsverk nådde så en topp i 2018. Deretter kom to år med markert nedgang i årsverkene, fulgt av oppgang i 2021 og 2022. Sysselsettingen har samvariert med årsverkene, men har hatt en sterkere positiv underliggende trend.

I den siste delen av perioden er det rimelig å anta at pandemien trakk ned de utførte årsverkene og sysselsettingen. Disse falt om lag like mye fra 2019 til 2021. Dette står i kontrast til fastlandet, hvor årsverkene, samlet sett, økte noe i samme periode.¹⁷ Næringene på Svalbard der årsverkene falt mest var dem der smitteverntiltak begrenset aktiviteten. Det samme var langt på vei tilfelle for sysselsettingen. I 2022 økte årsverkene og sysselsettingen i alle disse næringene. Særlig årsverkene i overnatting og servering økte mye. Den samlede sysselsettingen var i 2022 høyere enn før pandemien brøt ut. Derimot var det fortsatt færre årsverk enn tidligere.

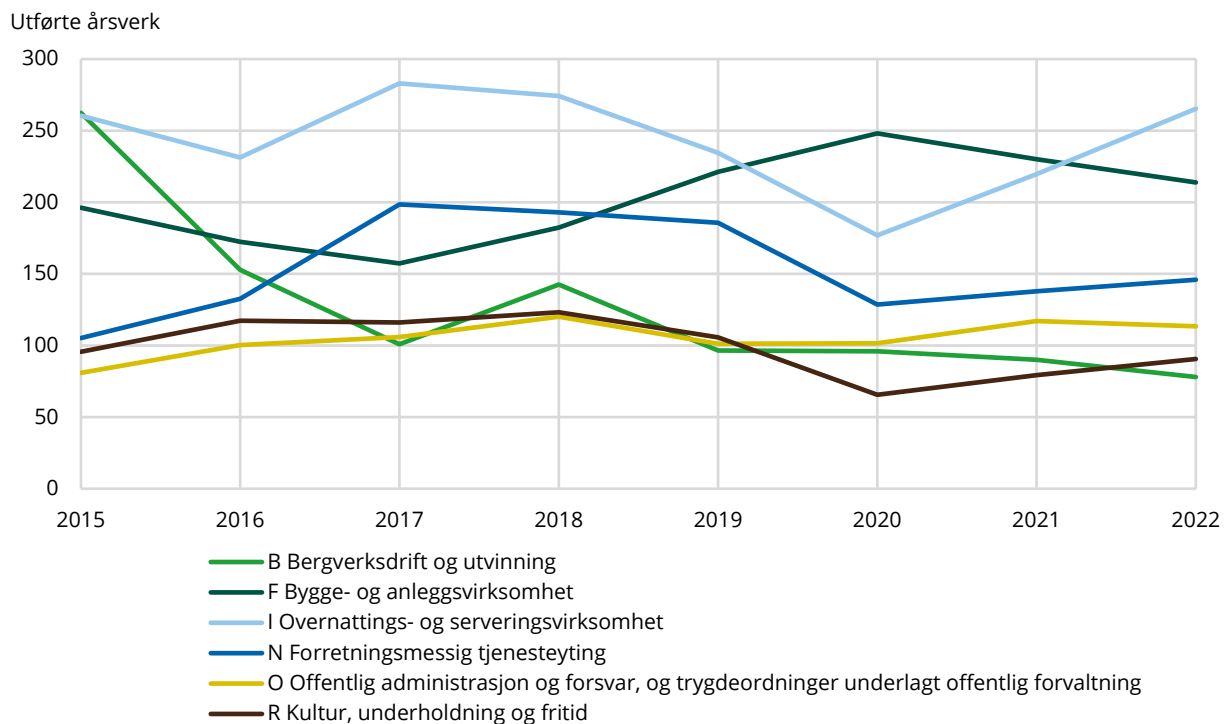
Fra 2008 til 2022 var det store endringer i hvilke næringer årsverkene ble utført i. I 2008 var om lag 28 prosent av årsverkene innenfor bergverksdrift. Deretter falt de nesten sammenhengende, og i 2022 var kun 5 prosent av årsverkene i denne næringen. Sysselsettingen viser lik utvikling. Andelen sysselsatte i bergverksdriften har falt fra 19 prosent i 2008 til vel 3 prosent i 2022.

Nedgangen er blitt motvirket av en økning i andre næringer, særlig overnatting og servering, forretningsmessig tjenesteyting og bygg og anlegg. Figur 2.4 viser antall utførte årsverk for utvalgte næringer på Svalbard.

Antall sysselsatte i bergverksdriften gikk ned med 330 personer mellom 2008 og 2022. Det samlede antallet sysselsatte for Svalbard har likevel gått opp. Overnattings- og serveringsvirksomheten har hatt en stor økning, og var i 2022 næringen som sysselsatte flest, fulgt av bygg og anlegg og forretningsmessig tjenesteyting. Figur 2.5 viser antall sysselsatte personer for utvalgte næringer.

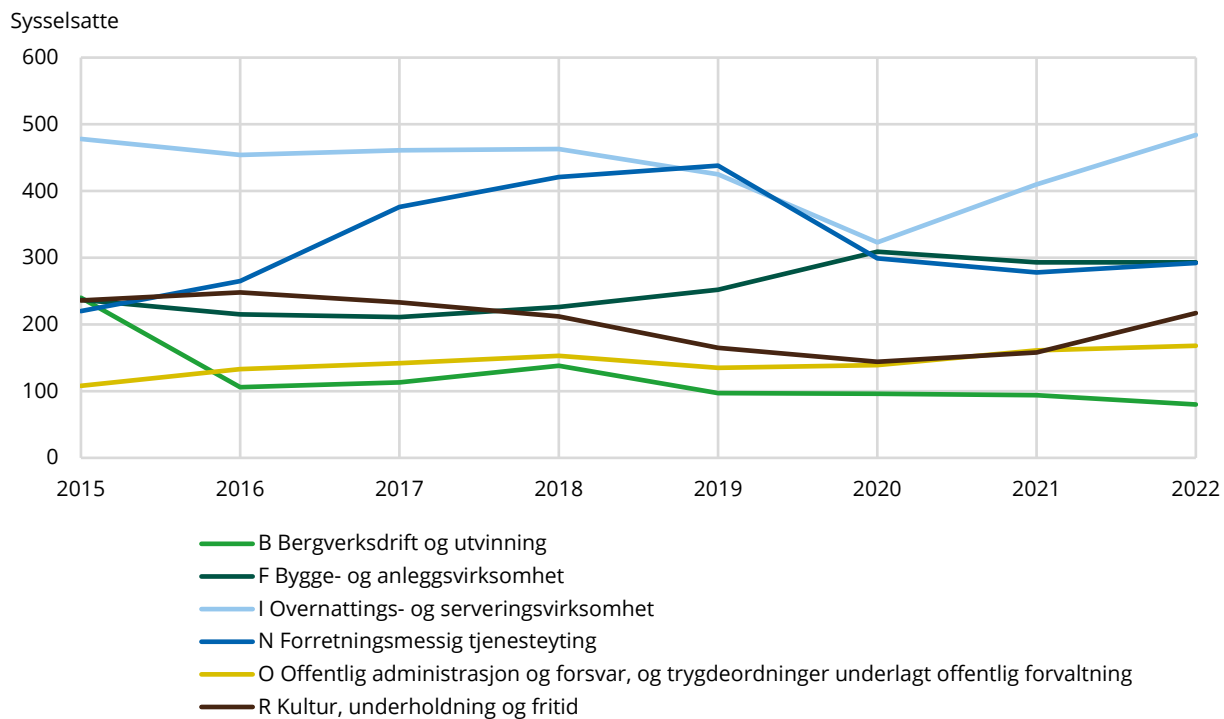
¹⁷ Ifølge tall fra foreløpig nasjonalregnskap. Disse kan bli revidert.

Figur 2.4 Antall årsverk, utvalgte næringer. 2015–2022



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.5 Antall sysselsatte, utvalgte næringer. 2015–2022

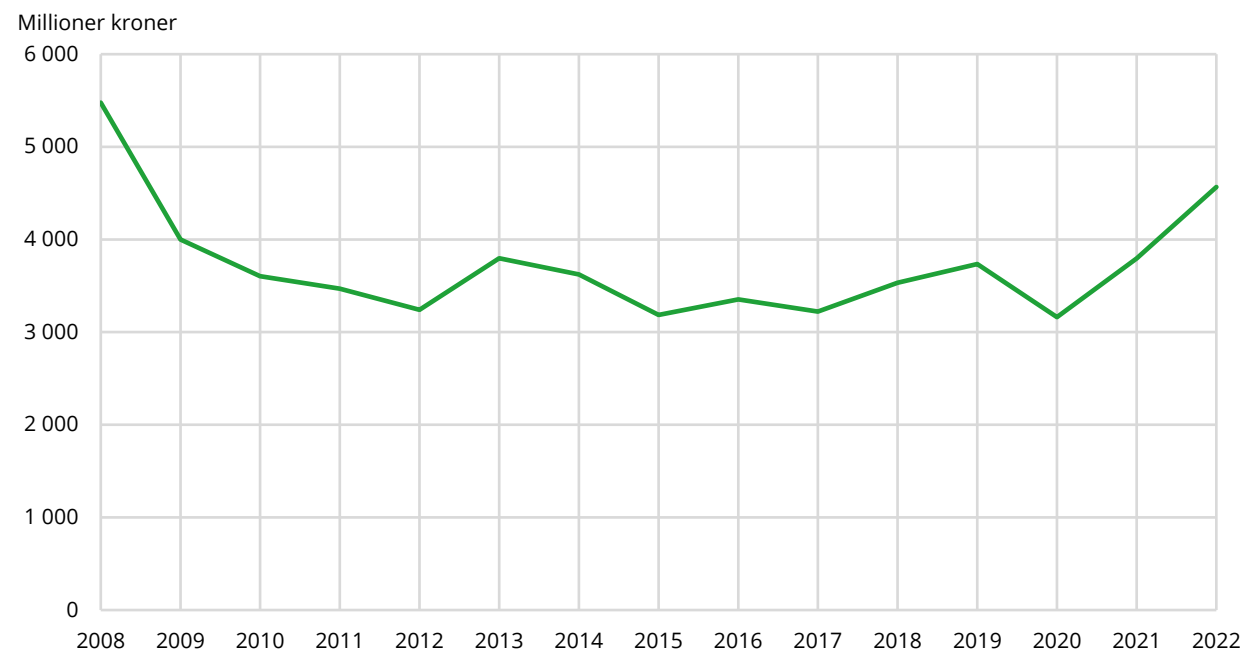


Kilde: Statistisk sentralbyrå.

2.5. Omsetning

Figur 2.6 viser utviklingen i omsetningen på Svalbard fra 2015 til 2022. Omsetning er her definert som et foretaks driftsinntekter, fratrukket offentlige tilskudd og gevinst ved salg av anleggsmidler. Spesielle offentlige avgifter forbundet med salget er inkludert i omsetningsbegrepet. Merverdiavgift er ikke inkludert.

Figur 2.6 Samlet omsetning på Svalbard. 2008–2022



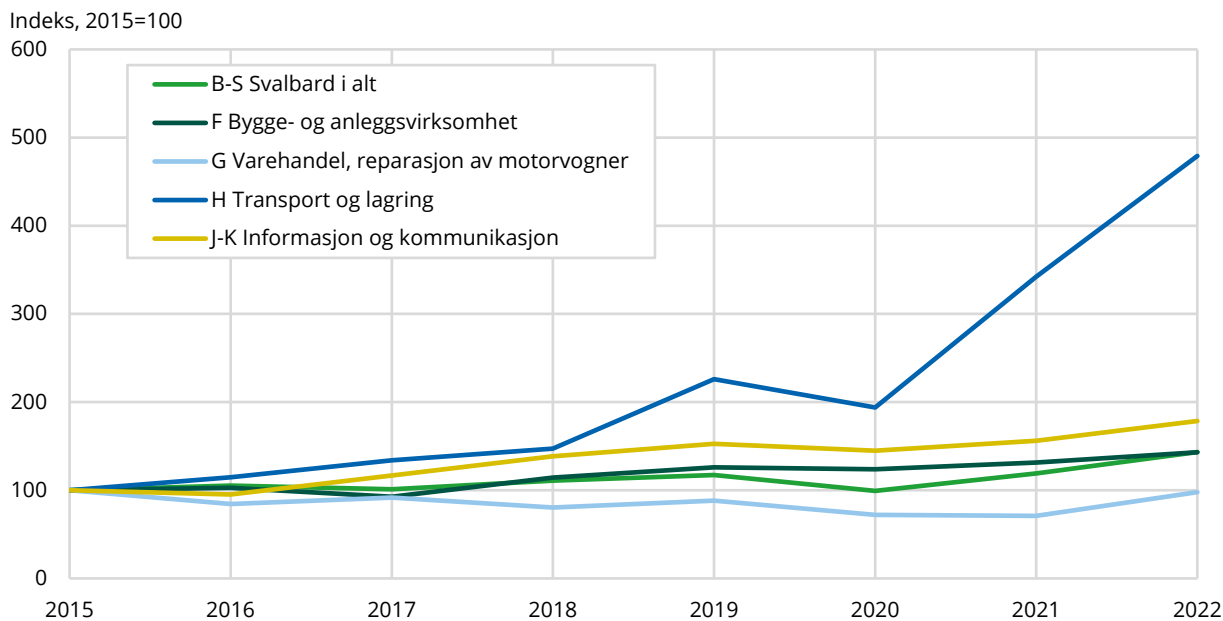
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.7 viser omsetningen til næringene som i perioden 2015–2022, i gjennomsnitt, har stått for størsteparten av omsetningen på Svalbard. Spesielt fremtredende er utviklingen i transport- og lagringsvirksomheten. Her har omsetningen økt med 380 prosent siden 2015. Det henger sammen med et oppsving i salg til personer og/eller virksomheter utenfor Svalbard.

Omsetningen i informasjons- og kommunikasjonsnæringen har vokst jevnt siden 2016, med unntak av i 2020. I 2022 var omsetningen om lag 80 prosent høyere enn i 2015. I bygg og anlegg var den 43 prosent høyere.

Omsetningen i varehandelen har gått ned vel 2 prosent siden 2015. Omsetningen falt mellom 2015 og 2021, men tok seg kraftig opp i 2022. Deler av kundegrunnlaget falt bort under pandemien. Det ble solgt mindre til tilreisende, og turistrettet virksomhet som hoteller og restauranter handlet mindre enn tidligere.

Figur 2.7 Omsetning i utvalgte næringer, indeksert, 2015=100. 2015-2022



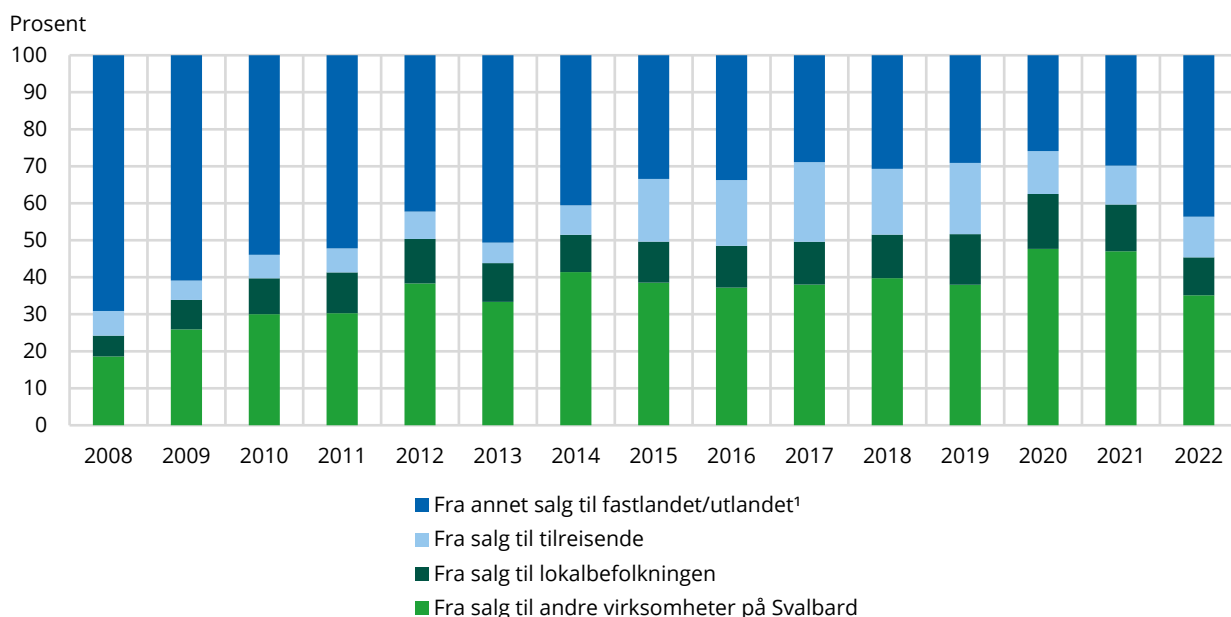
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

2.6. Omsetning fordelt på kundegrupper

Næringslivet på Svalbard handlet i 2022 mest med virksomheter og personer som ikke hører hjemme på Svalbard. Nær 55 prosent av omsetningen var fra salg til disse kundegruppene, og 45 prosent til lokale personer eller virksomheter.

I 2020 og 2021 var det annerledes. Det skyldtes til dels at turismen ble kraftig redusert under pandemien, slik at omsetningen fra salg til tilreisende gikk ned. I 2022 var omsetningen fra salg til denne kundegruppen noe høyere enn de to foregående årene, men fortsatt lavere enn før pandemien. Økningen i salg til virksomheter eller personer utenfor Svalbard trakk opp den samlede omsetningen dette året.

Figur 2.8 Omsetning fordelt på kundegruppe, andeler i prosent. 2015-2022



¹ Både enkeltpersoner og virksomheter

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fram til 2011 utgjorde salg til personer eller foretak ikke-hjemmehørende på Svalbard størsteparten av omsetningen. Etter dette har det vært jevnere fordelt de fleste år.

Det var lenge bergverksdriften som hovedsakelig stod for salg til personer og foretak utenfor Svalbard. I 2015 stod næringen for 57 prosent av omsetningen til denne kundegruppen. Informasjons- og kommunikasjonsvirksomheten stod for nær 35 prosent samme år. Næringen har siden doblet omsetningen til denne kundegruppen. I gjennomsnitt for perioden 2015-2022 har den hatt en andel på rundt 49 prosent av omsetningen. Transport og lagring har fra 2020 til 2022 hatt en betydelig økt omsetning fra salg til personer og foretak utenfor Svalbard, etter at en stor aktør kom inn i statistikken i 2021.

Størsteparten av omsetning fra salg til tilreisende har i perioden 2015-2022 vært i overnatting og servering, varehandelen og forretningsmessig tjenesteyting.

Under pandemien sto omsetning fra salg til personer og virksomheter som hører hjemme på Svalbard for størsteparten av omsetningen med god margin.

Den største delen av omsetning fra salg til andre virksomheter på Svalbard kommer fra bygge- og anleggsnæringen. I gjennomsnitt har den stått for om lag 37 prosent mellom 2015 og 2022. Næringens omsetning til denne kundegruppen har vært i vekst i hele perioden. Av salg til lokalbefolkningen er varehandelen størst.

2.7. Bergverksdriftens rolle

Det har vært gruvedrift på Svalbard i over hundre år. Den senere tiden har det kun vært kullutvinning i fire gruver på øygruppen; Sveagruva, Lunckefjell, Gruve 7 i tilknytning til Longyearbyen og i Barentsburg. Lavere lønnsomhet og strengere miljøkrav har lagt begrensninger på aktiviteten i næringen, og medførte driftshvile i Svea Nord og Lunckefjell i 2016. I 2017 ble det besluttet å avvikle driften av gruvene og starte opprydningsarbeid. Det pågår fortsatt gruvedrift i de andre to gruvene. Deler av kullet fra Gruve 7 har gått til å forsyne det lokale kullkraftverket i Longyearbyen. Størsteparten av produksjonen har gått til eksport. I 2022 solgte Store Norske i overkant av 110 000 tonn kull, hvorav nær 81 000 tonn ble eksportert. Til sammenligning ble det på det på det meste produsert nær 4,1 millioner tonn i 2007.

Longyearbyen lokalstyre har besluttet å avvikle kullkraftverket til fordel for diesel i slutten av september 2023. Likevel besluttet Store Norske i september 2022 å opprettholde driften i Gruve 7 frem til sommeren 2025¹⁸. Beslutningen kom i lys av økt etterspørsel og økte priser på kull de siste årene.

Store Norske

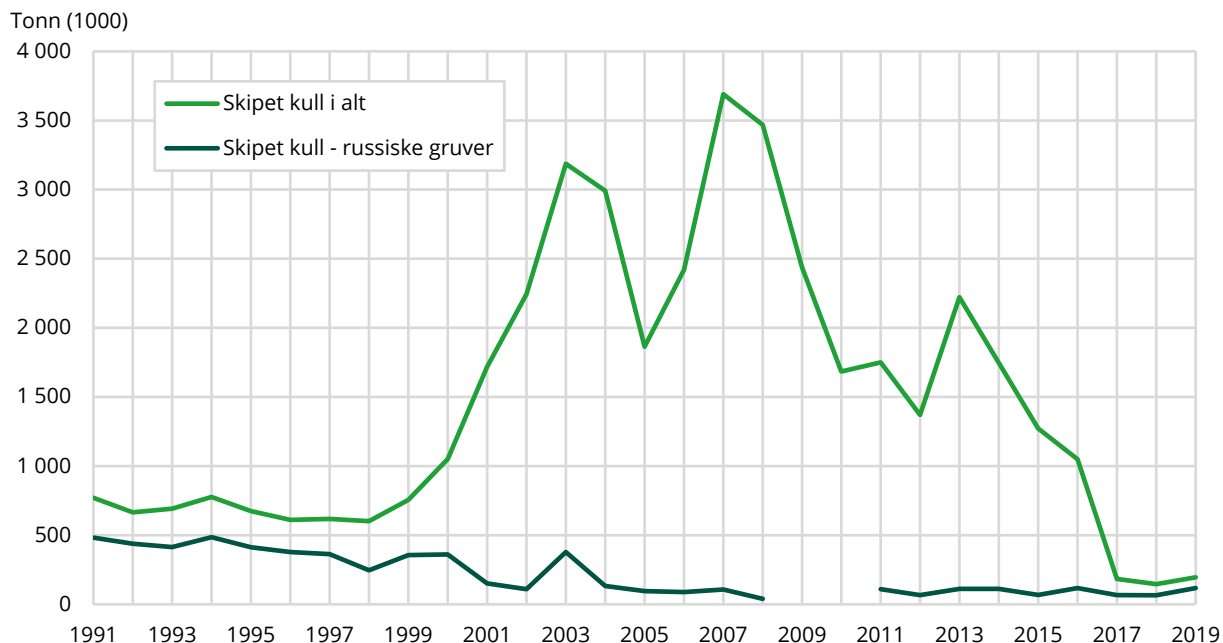
Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS er et norsk statseid konsern som har drevet den norske kulldriften på Svalbard gjennom Store Norske Spitsbergen Grubekompani. De siste tiårene har produksjonen foregått i Gruve 7, i Svea og en kort periode i Lunckefjell. De to siste er nå avviklet, mens Gruve 7 fortsatt er i drift. Store Norske har lenge vært en hjørnesteinsbedrift på Svalbard, og frem til 1980-tallet var Longyearbyen regnet som en «company town». Store Norske sørget for alt fra losji til arbeiderne til driften av stedets eneste butikk. I dag er konsernet i tillegg til bergverk involvert i blant annet eiendomsutvikling, utleie, turisme og logistikk, gjennom sine datterselskaper.

¹⁸ Pressemelding fra Store Norske: <https://www.snsk.no/nyheter/7845/store-norske-forlenger-gruvedriften-pa-svalbard>

Trust Arktikugol

Kulldriften i Barentsburg eies av det russisk heleide selskapet Trust Arktikugol. Selskapet har lang fartstid på Svalbard. Anlegget i Barentsburg er det siste gjenværende gruven med fortsatt russisk kullproduksjon på øygruppen, etter at kullproduksjonen i Grumantbyen ble avviklet på 60-tallet og Pyramiden i 1998. Den årlige kullproduksjonen i Barentsburg er på 120 000 tonn, en del lavere enn for noen tiår siden. Figur 2.9 viser antall tonn skipet kull i perioden 1991 til 2019 totalt og fra russiske gruver.

Figur 2.9 Skipet kull¹. 1991-2019



¹ Det var ikke skiping fra gruvene i Barentsburg i 2009 og 2010, på grunn av brann i gruva våren 2008.

Kilder: Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard, Store Norske Spitsbergen Kulkompani og Industristatistikk, Statistisk sentralbyrå.

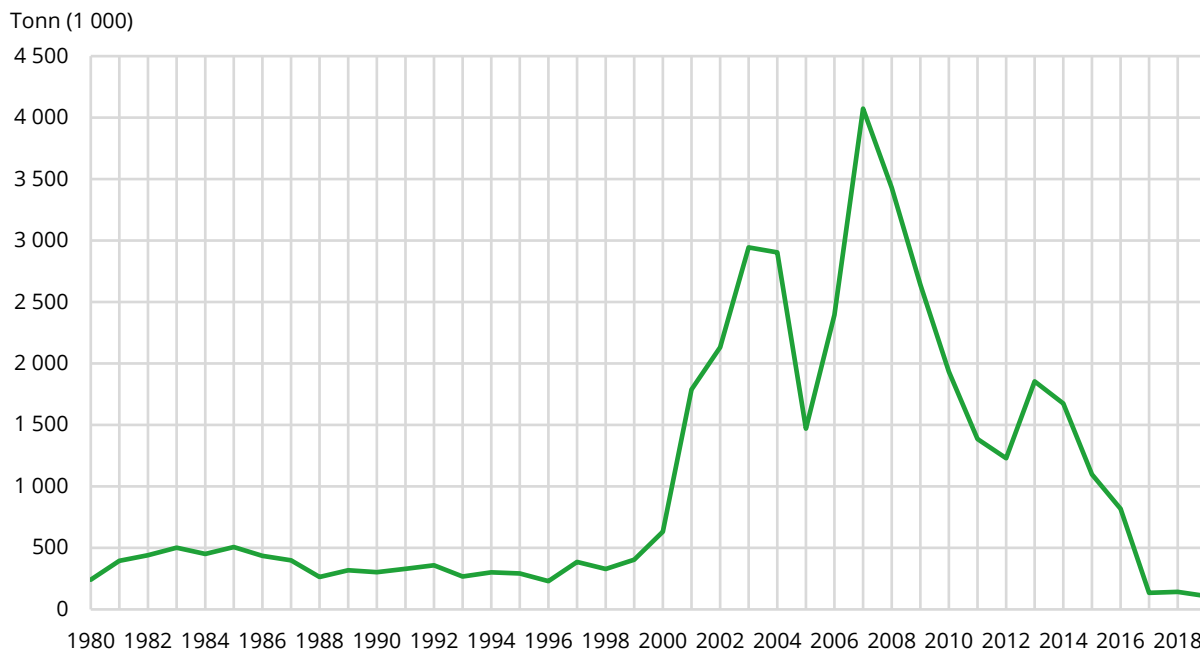
Etter planen skal den kullproduksjonen skaleres ned fram mot 2032¹⁹. Det er signalisert at man ønsker å satse på blant annet turisme og arktisk forskning i Barentsburg og Pyramiden.

Kullproduksjon og omsetning

Figur 2.10 viser den årlige norske kullproduksjonen på Svalbard i perioden 1980 til 2019. I starten av perioden var produksjonen 242 000 tonn. Den økte noe fram til midten av tiåret, før den gikk tilbake og ble liggende mellom 200 000 og 400 000 tonn fram mot tusenårsskiftet. Produksjonsvolumet økte kraftig fram til 2003. I 2005 falt produksjonen markert, men nedgangen var midlertidig og ble fulgt av en markert oppgang fram til toppen i 2007. Økningen på 2000-tallet henger sammen med åpningen av Svea Nord (2001). Etterspørselen var høy, og de globale kullprisene steg. Figur 2.11 viser prisen på omsatt kull fra Store Norske i perioden 2000 til 2022. Kullproduksjonen avtok i årene etter 2007, men fikk igjen et oppsving i 2013. Produksjonsnivået var likevel mer enn halvert fra 2007. I årene som fulgte var kullproduksjonen igjen avtakende og i 2019 var produksjonen av kull på beskjedne 108 000 tonn.

¹⁹ <https://www.highnorthnews.com/en/russia-cut-coal-production-svalbard-80-000-tonnes-2032>

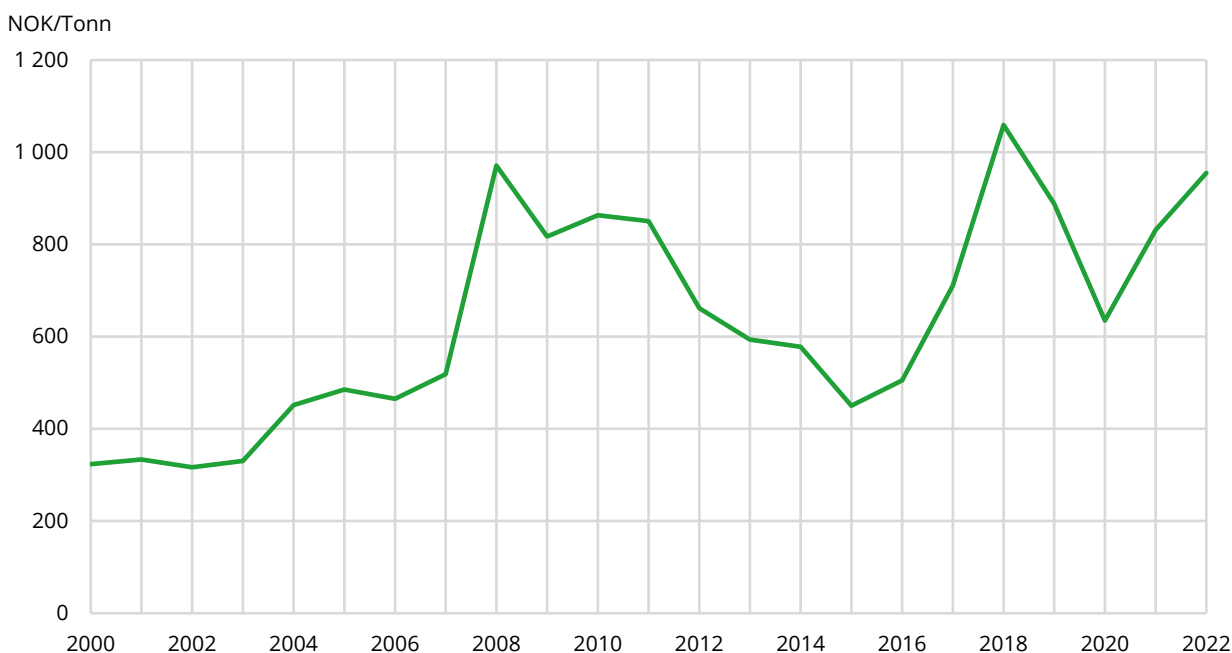
Figur 2.10 Norsk kullproduksjon på Svalbard¹. 1980-2019



¹ Kun fra Store Norske.

Kilde: Store Norske Spitsbergen Kulkompani.

Figur 2.11 Prisutvikling på omsatt kull¹. 2000-2022



¹ Prisutviklingen på omsatt kull er en implisitt pris. Prisen er utledet basert på omsetning i norske kroner, fratrukket eksportavgift, og antall tonn omsatt kull. Begge størrelser omfatter eksport og innlands anvendelse. Tallene er hentet fra Store Norskes årsrapporter.

Kilde: Store Norske Spitsbergen Kulkompani (beregninger gjort av SSB).

Figur 2.12 viser utviklingen i omsetningen på Svalbard fra 2008 til 2022. Den viser også bergverksdriftens og øvrige næringers bidrag til den prosentvise endringen i omsetning. Samlet omsetning ble lenge trukket ned av lavere omsetning i bergverksdriften.

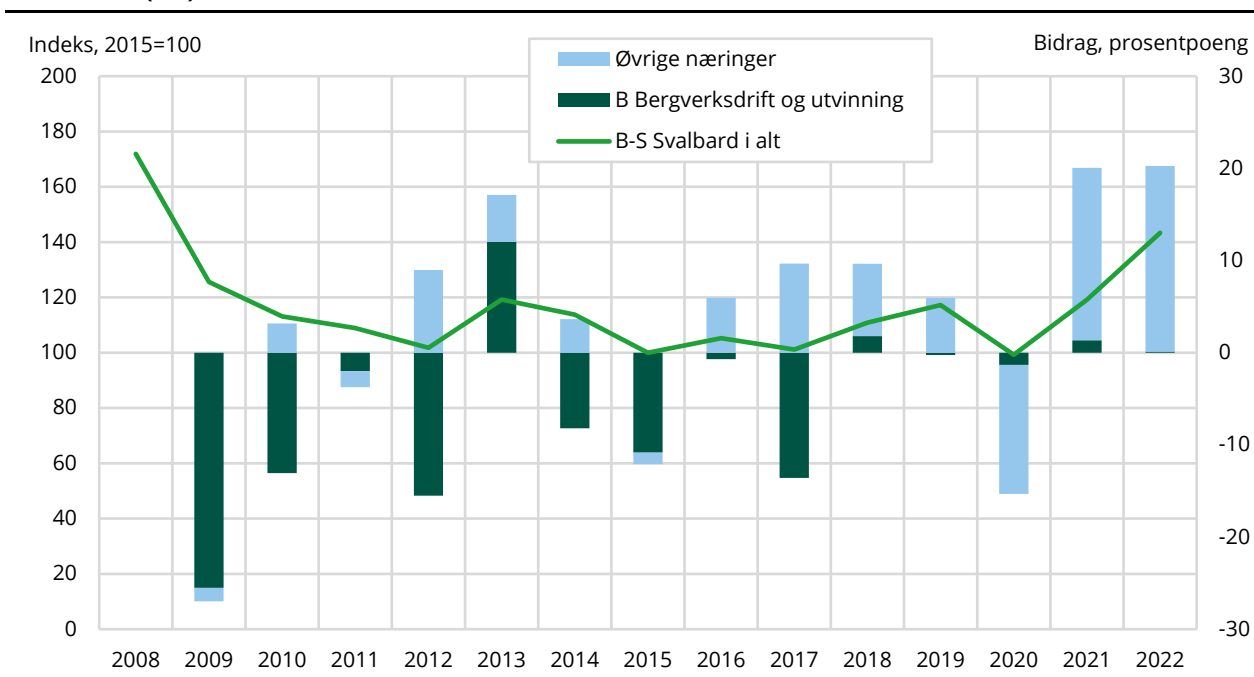
I 2008 stod bergverksdriften for drøyt 60 prosent av omsetningen på Svalbard. Det året var kullprisen høy, og det ble produsert mye. I 2015 var produksjonsvolumet fortsatt høyere enn mellom 1990 og 2000, men langt lavere enn i tiårsperioden før 2015. Også kullprisen var lav relativt

til årene før. Det medførte at bergverksdriftens andel av omsetningen falt til nærmere 18 prosent dette året. Trenden fortsatte årene etter.

Både salgsverdi og solgte tonn kull falt kraftig i 2017, da gruvedriften opphørte i både Svea Nord og Lunckefjellet året i forveien. Omsetningen i bergverksdriften i 2022 tilsvarte en økning på nær 3 prosent fra 2021. Det samlede volumet av omsatt kull gikk noe tilbake, men økte priser trakk opp.

I 2022 stod bergverksdriften for snaut 3 prosent av den samlede omsetningen på Svalbard.

Figur 2.12 Indeksert omsetning på Svalbard (t.v.) og bidrag i prosentpoeng fra bergverksdrift og øvrige næringer (t.h.). 2008-2022



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fra 2015 til 2022 utgjorde andre næringer stadig større andeler av næringslivet. Dette omfatter blant annet bygge- og anleggsvirksomheten, varehandelen og informasjons- og kommunikasjonsnæringen. Transport og lagring stod for 21 prosent og var størst målt i omsetning i 2022. Bygg og anlegg og informasjons- og kommunikasjonsnæringen hadde henholdsvis 16 og 17 prosent.

2.8. Næringsliv og turisme

Turisme og reiseliv har lenge vært et viktig grunnlag for næringsvirksomhet på Svalbard. Både SAS og Norwegian har ruteflygninger til Longyearbyen lufthavn, noe som har gjort øygruppen til et tilgjengelig reisemål. I 2022 ankom nær 85 000 passasjerer Svalbard lufthavn, ifølge SSB-statistikken Lufttransport²⁰. Tall fra Longyearbyen havn viser at nær 19 500 personer ankom kystveien med konvensjonelle cruiseskip i 2022²¹.

²⁰ Omfatter antall passasjerer ved ankomst ved passasjerflygning i regelbunden og ikke-regelbunden trafikk.

²¹ Tall på antall anløp og antall passasjerer i kystdatahusets database avviker mot Longyearbyen havns tall på oversjøiske cruise. I DNVs rapport fra januar 2022 pekes det på at avviket kan skyldes at en del av ekspedisjonscruisebåtene er registrert som Statscode 5-skipstype «Passenger/cruise» og derfor medregnes i kystdatahusets database.

Cruiseturisme

Tall fra Kystverket viser at Longyearbyen var Norges femte største cruisedestinasjon i 2022.

Cruiseturismen på Svalbard kan deles i to segmenter. Konvensjonelle oversjøiske cruise og ekspedisjonscruise. Den oversjøiske cruiseturismen kjennetegnes av store skip med relativt kort liggetid i havnen. Ekspedisjonscruiseturismen kjennetegnes ved at man typisk flyr til Longyearbyen og herfra drar på ulike typer seilas. Seilasens varighet og skipets kapasitet kan variere.

I 2022 var det snaut 19 500 konvensjonelle cruisepassasjerer, fordelt på 17 anløp.²² Antallet passasjerer av denne typen var lavere enn før. I perioden 2015–2019 lå antallet mellom om lag 37 000 og 50 000. Derimot var antallet ekspedisjonscruiseturister om lag 24 100 og langt høyere enn før. Antall anløp var 552 for cruisebåter av denne typen. Konvensjonelle cruise har fått mest negativ oppmerksomhet. Disse turistene ankommer Longyearbyen i stort antall samtidig. Denne typen turister legger nok også igjen mindre penger enn ekspedisjonscruiseturistene. Epinion leverte i 2019 en rapport som viste at en ekspedisjonscruiseturist i gjennomsnitt la igjen over fem ganger så mye penger som en konvensjonell cruiseturist i 2018²³.

Tilreisende og omsetning

I takt med nedskaleringen av bergverksdriften har turisme blitt viktigere for store deler av næringslivet på Svalbard.

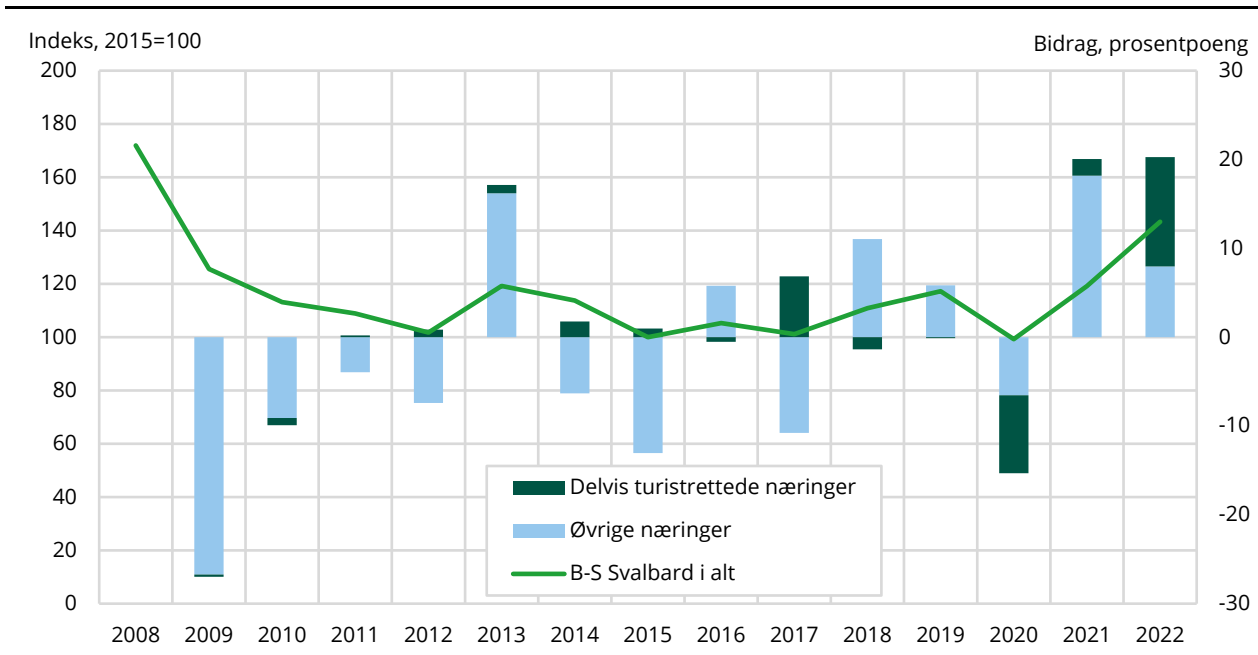
Standarden for næringsgruppering (SN07) er en statistisk standard som danner grunnlaget for koding av enheter etter deres viktigste aktivitet i Statistisk sentralbyrås virksomhets- og foretaksregister. Grupperingen, kombinert med de små forholdene på Svalbard, gjør det utfordrende å skille ut aktivitet som retter seg mot turisme, fordi slik aktivitet foregår i ulike næringer. Skal man forsøke å identifisere og gruppere aktivitet som retter seg mot turisme, kan man se på hvor stor andel av omsetningen i de ulike næringene som kommer fra salg til tilreisende.

Det er særlig tre næringer på Svalbard hvor turismen er viktig for aktiviteten. Disse er overnattings- og serveringsvirksomheten, varehandel og reparasjon av motorvogn, samt forretningsmessig tjenesteyting. Samlet stod disse for 80 prosent av omsetningen fra salg til tilreisende i perioden 2015-2022. Klart størst av disse er overnattings- og serveringsvirksomheten. Den har i gjennomsnitt stått for 38 prosent av omsetningen i perioden. Varehandelen har stått for i overkant av 23 prosent, og forretningsmessig tjenesteyting for i overkant av 18 prosent. I figur 2.13 ser man disse næringenes samlede bidrag til utviklingen i omsetningen på Svalbard i perioden 2008 til 2022. Merk at næringene i tillegg til å ha aktivitet som retter seg mot turisme også har aktivitet som retter seg mot andre kundegrupper.

²² Tall fra Longyearbyen havn.

²³ <https://www.aeco.no/wp-content/uploads/2019/09/2019-Epinion-Cruise-Study-AECO-and-VisitSvalbard-Final-report.pdf>

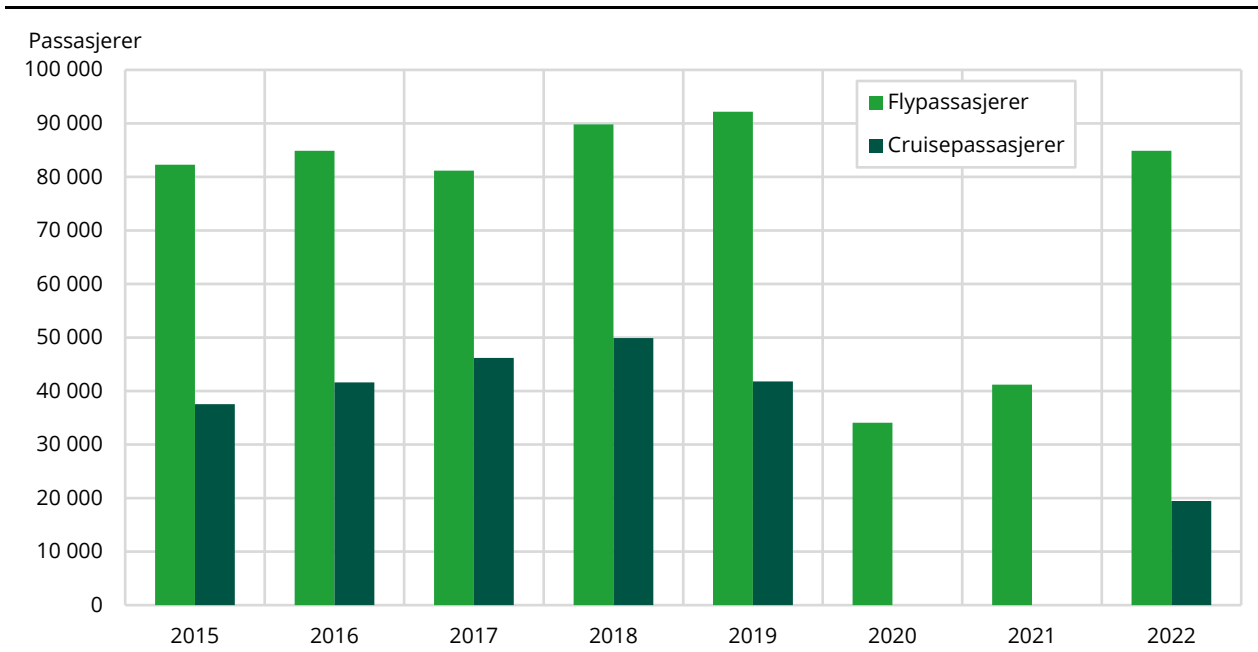
Figur 2.13 Indeksert omsetning på Svalbard (t.v.) og bidrag i prosentpoeng fra delvis turistrettede og øvrige næringer (t.h.). 2008–2022



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.14 viser utviklingen i antallet ankomne passasjerer til Longyearbyen ved passasjerflygninger totalt. Figuren viser også antall oversjøiske cruisepassasjerer ankomne Longyearbyen havn. Det er store variasjoner i antallet flypassasjerer gjennom året. Typisk ser man en topp i 3. kvartal og et bunnpunkt i 4. kvartal. Antall cruiseankomster viser tilsvarende mønster, hvor juni-august er perioden med flest ankomster²⁴. Antall tilreisende flypassasjerer økte fram til 2016. Da gikk antallet noe ned, fulgt av en økning fram til 2019. Antall oversjøiske cruisepassasjerer økte fra 2015 til 2018, men gikk noe tilbake i 2019.

Figur 2.14 Fly- og cruisepassasjerer. 2010–2022



Kilde: Statistisk sentralbyrå, Longyearbyen havn

²⁴ Tall fra kystdatahuset viser et slikt sesongmønster.

Da pandemien kom til Norge i 2020 gikk reisetrafikken kraftig ned, også på Svalbard. Allerede i 1. kvartal i 2020 var antall ankomne flypassasjerer mer enn 30 prosent lavere enn samme kvartal året før. For 2020 samlet gikk antall passasjerer ned 63 prosent fra toppen i 2019. Det kom ingen oversjøiske cruisepassasjerer til Svalbard i 2020 og 2021.

Til tross for innhenting de påfølgende årene og særlig i 2022, var antallet flypassasjerer nær 8 prosent lavere i 2022 enn i 2019. Den oversjøiske cruiseturismen var også lav sammenlignet med før pandemien.

Tidligere fløy russiske Trust Arktikugol charterfly mellom Moskva og Svalbard. Flygningene opphørte under pandemien på grunn av smitteverntiltak. Trusten har nå søkt om å få starte opp nye charterflygninger mellom Moskva og Svalbard.²⁵ Etter Russlands fullskala invasjon av Ukraina har Norge innført sanksjoner mot Russland, som blant annet omfatter lufttrafikk.

Overnattings- og serveringsvirksomhet

Overnattings- og serveringsvirksomheten nøt godt av økende antall tilreisende på Svalbard frem til pandemiens utbrudd.

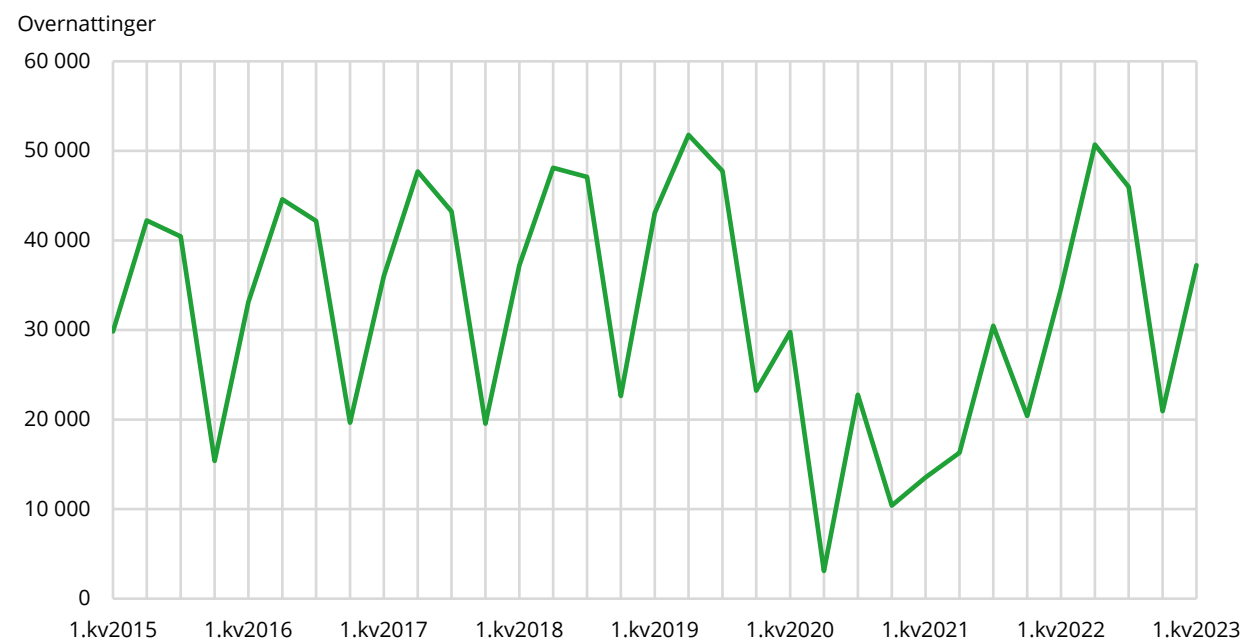
I 2022 var det 26 overnattings- og serveringsvirksomheter på Svalbard. Denne næringen gjorde i perioden 2015-2022 i gjennomsnitt beslag på i overkant av 15 prosent av de totale utførte årsverkene og en noe større andel av sysselsettingen, mer enn noen annen næring på Svalbard. I gjennomsnitt over samme periode var nær 60 prosent av omsetningen i denne næringen fra salg til tilreisende, og illustrerer viktigheten av turismen for næringen.

Omsetningen økte hvert år fra 2009 frem til 2018, men gikk noe ned i 2019. Nedgangen denne årgangen mistenkes å følge av mangelfull rapportering fra noen virksomheter. Alternative kilder viser at oppgangen fortsatte i 2019. Figur 2.15 viser antall hotellovernattinger per kvartal i perioden fra 2015 til 2022. Antall overnattinger økte med om lag 38 000 fra 2015 til 2019.

Overnatting og servering var blant næringene som ble hardest rammet av pandemien. Nivået på overnattinger lå allerede i 1. kvartal 2020 langt under normalen, om lag 30 prosent lavere enn samme periode i 2019. For året sett under ett gikk antall overnattinger ned 99 800 fra året før. Nedgangen i næringen bidro mer enn noen annen næring til å trekke ned samlet omsetning på Svalbard i 2020.

Da antall tilreisende tok seg opp i 2021 og særlig i 2022 vokste også antall overnattinger. Likevel var nivået i 2022 fortsatt vel 8 prosent lavere enn før pandemien. Med flere besøkende økte også omsetningen. I 2022 hadde omsetningen hentet seg inn og var høyere enn før pandemiens utbrudd.

²⁵ <https://www.svalbardposten.no/soker-om-a-starte-charterflygninger-fra-15-september/515018>

Figur 2.15 Overnattinger. 2015-2022

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Varehandelen

Næringen varehandel og reparasjon av motorvogn består av 25 virksomheter på Svalbard. De fleste tilhører detaljhandelen. Mesteparten av næringens omsetning kommer fra salg til lokalbefolkningen. I perioden 2015-2022 har andelen ligget på 38 prosent i gjennomsnitt. Salg til tilreisende har i samme periode ligget på 33 prosent.

Under pandemien gikk det godt med varehandelen på fastlandet. Tall fra statistikken Næringenes økonomiske utvikling viser at den samlede omsetningen i næringen vokste nær 6 prosent fra 2019 til 2020 for hele Norge. Tall fra statistikken Næringer på Svalbard viser derimot et fall i omsetningen på nærmere 18 prosent i samme periode. Det trakk ned den samlede omsetningen på Svalbard med 1,9 prosentpoeng. Nedgangen skyldes at en betydelig del av omsetningen på Svalbard retter seg mot tilreisende. I 2019 var andelen av omsetningen fra salg til tilreisende i overkant av 36 prosent, om lag like stor som andelen av omsetningen fra salg til lokalbefolkningen.

Forretningsmessig tjenesteyting

En annen næring som avhenger av turisme er forretningsmessig tjenesteyting. Næringen omfatter flere typer aktiviteter, som reisebyrå- og reisearrangørvirksomhet. Flesteparten av de 59 virksomhetene i næringen i 2022 drev med slik aktivitet.

Næringen har i gjennomsnitt fra 2015 til 2022 stått for i underkant av 10 prosent av årsverkene på Svalbard. Andelen av omsetningen fra salg til tilreisende lå i perioden 2015 til 2022 på nær 33 prosent.

Omsetningen i næringen falt i perioden fra 2008 til 2014, men økte de påfølgende tre årene. Særlig sterk var veksten fra 2016 til 2017, da salg til tilreisende nesten tredoblet seg. Omsetningen gikk noe tilbake frem mot 2019, og falt markert da pandemien kom til Norge. De utførte årsverkene falt også og var i 2020 om lag 30 prosent lavere enn i 2019.

I 2021, og særlig i 2022, tok omsetningen seg opp i forretningsmessig tjenesteyting. I 2022 var den om lag 2 prosent høyere enn før pandemien. Årsverkene har gått noe opp i samme periode, men ligger i motsetning til omsetningen fortsatt under nivåene før pandemien.

2.9. Forskning og utdanning

Svalbards beliggenhet, geografi, klima og miljø gjør at forholdene ligger til rette for arktisk forskning. Bl. a. gjennom statlig eierskap i Kings Bay AS har myndighetene jobbet for å fremme norsk og internasjonal forskningsaktivitet. Universitetscenteret på Svalbard er også en viktig forskningsinstitusjon, lokalisert i Longyearbyen. I tillegg til forskning tilbys det flere studier.

Forskningsaktivitet

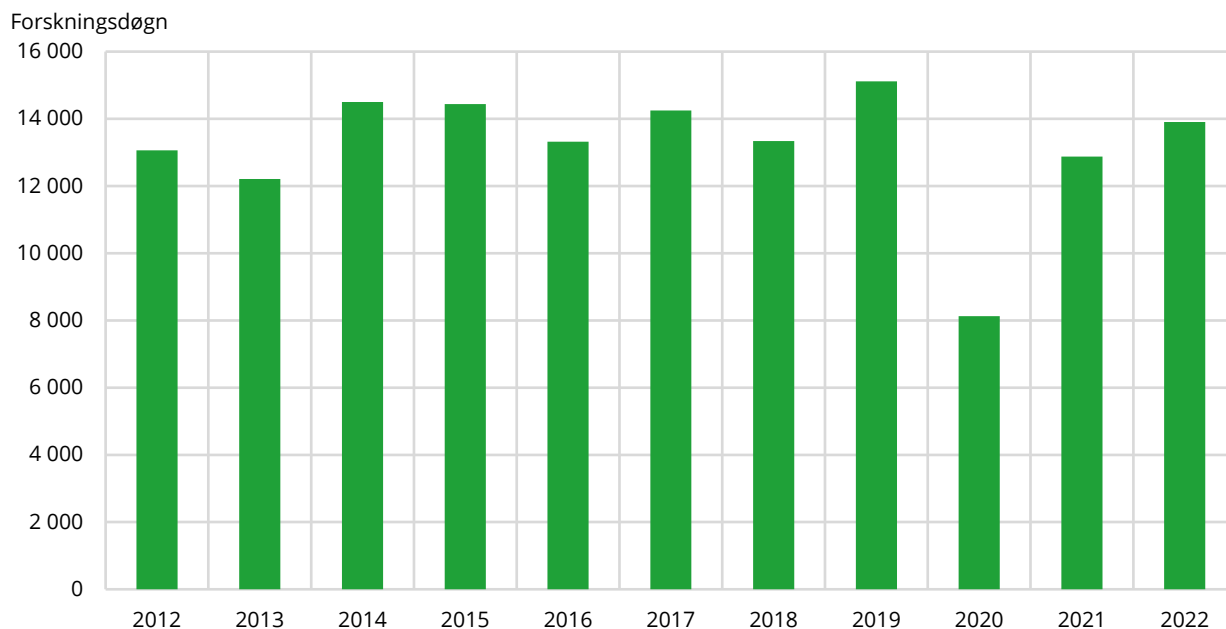
Svalbard hadde i 2018 hele 75,7 forskningspublikasjoner per 1000 innbyggere, langt flere enn fylkene²⁶ på fastlandet²⁷. Det reflekterer at forskning spiller en viktig rolle for lokalsamfunnene på øygruppen. Nest størst var Oslo med 15,7 publiserte artikler per 1000 innbyggere. Svalbard stod i 2018 for 0,5 prosent av de samlede publikasjonene i Norge.

En NIFU-undersøkelse fra 2018 viste at forskere brukte 40 400 døgn på Svalbard totalt. Dette inkluderer både norske og utenlandske forskere. Norske forskere stod for 42 prosent av forskerdøgnene, en nedgang fra 2014. Polen og Russland stod for henholdsvis 15 og 13 prosent av forskningsdøgnene.

Ny-Ålesund var tidligere en gruveby, men brukes nå som base for internasjonal forskning. Byen driftes nå av Kings Bay AS, et selskap under Klima- og miljødepartementet. Selskapet eier grunn, anlegg og det meste av bygningsmassen i byen, og legger til rette for forskningsaktivitet på stedet.

En stor del av forskningsdøgnene på Svalbard finner sted i Ny-Ålesund. Figur 2.16 viser at antallet forskningsdøgn økte til 15 115 i 2019, men falt under pandemien før det økte igjen. I 2022 var antallet 13 906, om lag 8 prosent lavere enn i 2019.

Figur 2.16 Forskningsdøgn, Ny-Ålesund. 2012-2022



Kilde: Kings Bay AS

²⁶ Her må det understrekes at Svalbard ikke er et fylke.

²⁷ <https://www.forskningsradet.no/indikatorrapporten/fokusartikler-og-dypdykk/regional-fordeling-av-vitenskapelig-publisering/>

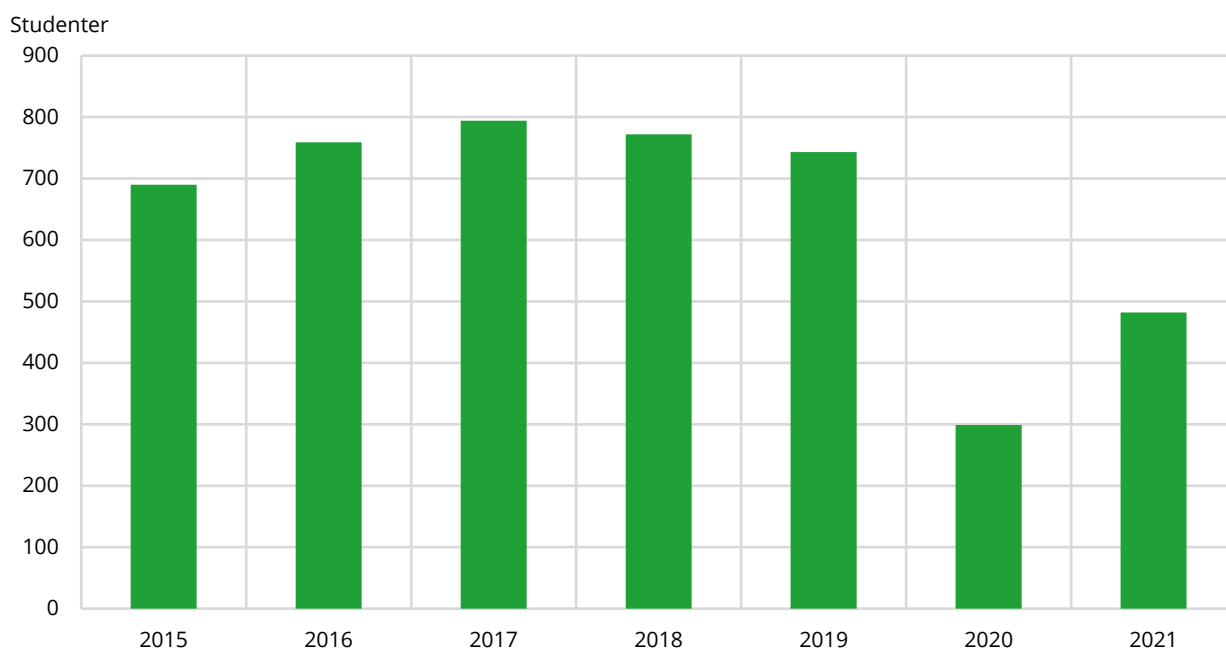
UNIS

Universitetssenteret på Svalbard (UNIS) ble etablert i 1993 som en stiftelse eid av flere norske universiteter. I dag er UNIS et statlig aksjeselskap underlagt Kunnskapsdepartementet. Ved universitetet foregår utdanning og forskning innen arktiske studier. Det omfatter arktisk geologi, geofysikk, biologi og teknologi.

Det var 482 studenter ved UNIS i 2021, en oppgang fra 2020, men en god del lavere enn normalen den siste tolvårsperioden. I UNIS' årsberetning står det at dette har med pandemien å gjøre. I perioden 2015-2019 var det i gjennomsnitt omtrent 750 studenter. Som på Svalbard for øvrig er mange nasjonaliteter representert ved universitetet. I 2021 var kun 39 prosent av studentmassen norske statsborgere. Blant de internasjonale studentene var det flest tyske og nederlandske statsborgere, med henholdsvis 18 og 10 prosent av den totale studentmassen.

Aktiviteten målt ved produserte studentårsverk var lavere i 2020 og 2021 enn tidligere, som følge av pandemien. Sammenlignet med 2019 var aktiviteten nær 22 prosent lavere. Men antallet produserte studentårsverk økte fra 2020 til 2021.

Figur 2.17 Antall studenter, UNIS. 2015-2021

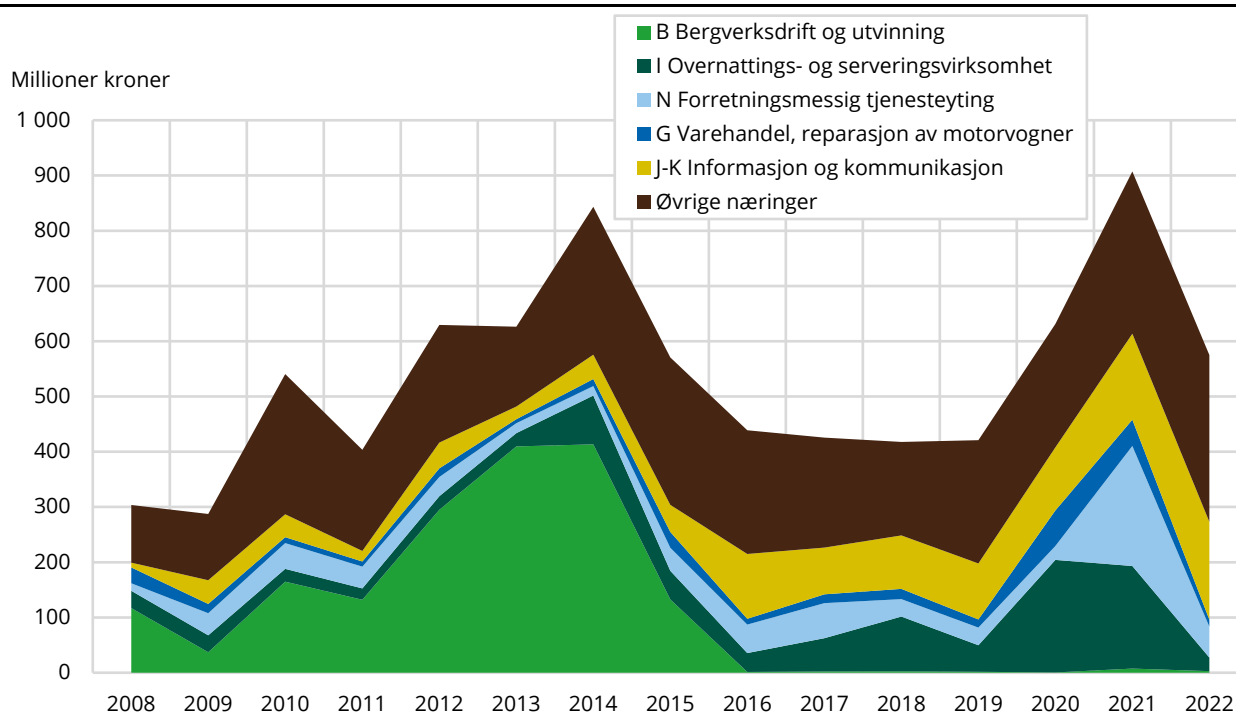


Kilde: UNIS

2.10. Investeringer

Figur 2.18 viser utviklingen i investeringene i varige driftsmidler for Svalbard og for utvalgte næringer, såkalte realinvesteringer. Fra 2008 til 2013 mer enn doblet realinvesteringene på Svalbard seg. Nesten hele økningen skyldtes økte investeringer i bergverksdriften. Investeringene der flatet ut i 2014 og falt kraftig de følgende årene. Overnattings- og serveringsvirksomheten, informasjon og kommunikasjon samt bygge- og anleggsvirksomheten trakk opp etter 2014.

Investeringene steg fra 2019 og nådde en topp i 2021. Investeringsnivået i overnatting og servering, forretningsmessig tjenesteyting og varehandelen var høyere enn tidligere de første to årene av pandemien.

Figur 2.18 Årlige investeringer i varige driftsmidler (realinvesteringer). Utvalgte næringer og øvrige næringer. 2008-2022

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

2.11. Offentlige inntekter og utgifter

Figur 2.19 viser samlede offentlige inntekter og utgifter på Svalbard. Utgifter i alt omfatter både utgiftene forbundet med å administrere øygruppen, og andre utgifter relatert til offentlig virksomhet. Inntekter i alt omfatter inntekter fra skatter og avgifter, Statsbyggs leieinntekter fra utleie av bolig og andre uspesifiserte inntekter. Skatter og avgifter er den største inntektskomponenten for det offentlige.

De offentlige utgiftene på Svalbard overstiger normalt inntektene med god margin. Unntakene var i 2009 og i 2011, da inntektene oversteg utgiftene, og i 2014, da det var store negative inntekter. Begge deler henger sammen med en skattetvist med Seadrill, som etablerte seg på Svalbard tidlig i 2008 under navnet Seadrill Norge AS. Tvisten ble løst ved et hemmelig forlik mellom staten og selskapet.²⁸ Seadrill var en periode Svalbards største skattyter, og betalte rundt 770 millioner i skatt fra 2008 til 2010. Skatteinnbetalingene var større enn de fra Store Norske, og større enn hele årsbudsjettet til Longyearbyen lokalstyre.²⁹ Seadrill Norge AS ble oppløst i august 2011.

Aksjeselskaper betaler skatt året etter at overskuddet er opptjent, såkalt etterskuddsskatt. Det er årsaken til at merinntektene knyttet til Seadrills etablering først dukker opp i skattetallene i 2009, og at de vedvarte til 2012, året etter at selskapets Svalbard-filial var lagt ned.

Figur 2.19 viser at kostnadene forbundet med å sikre offentlige tjenester og offentlig virksomhet på øygruppen har vært økende, særlig siden 2015. Utviklingen i de offentlige inntektene på Svalbard har til sammenligning vært rimelig flat.

²⁸ <https://www.dn.no/seadrill/svalbard/hemmelig-forlik-for-fredriksen/1-1-5105179>

²⁹ <https://www.aftenposten.no/norge/i/OnOBq/regjeringen-stenger-svalbard-som-skatteparadis>

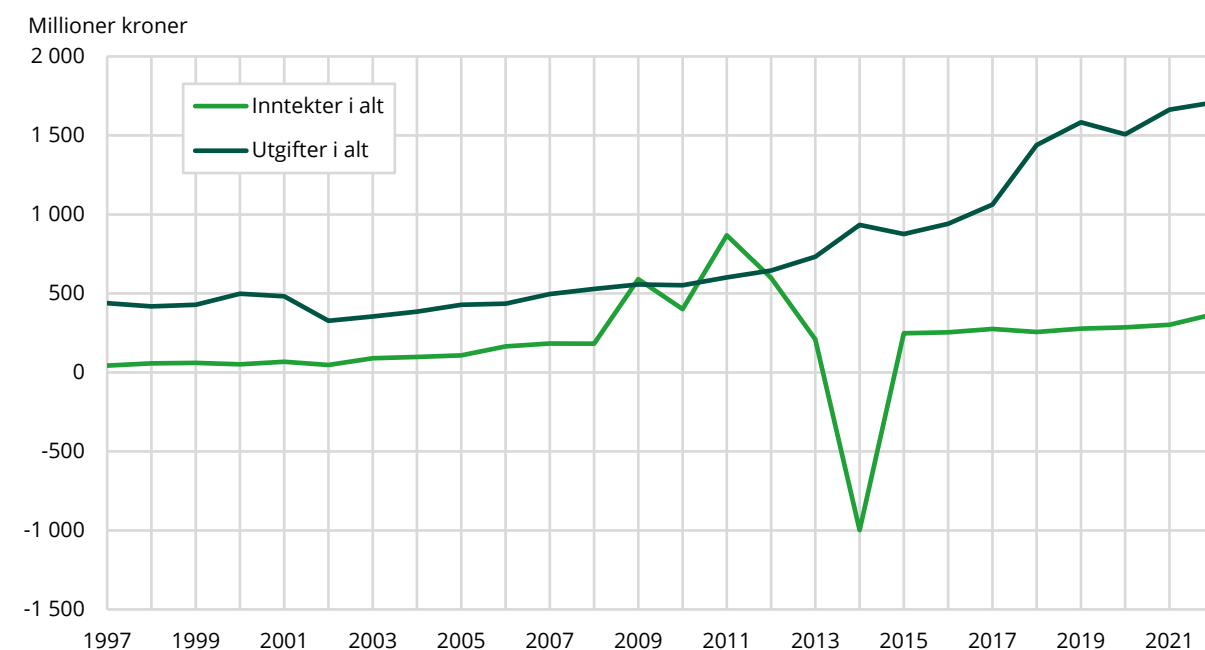
I etterkant av Seadrill-saken ble det innført vanlig selskappsskatt for alle overskudd over 10 millioner kroner på Svalbard, se omtale av skatte- og avgiftssystemet i avsnitt 2.1.

I 2015 dekket skatter og avgifter om lag 39 prosent av de offentlige utgiftene forbundet med administreringen av øygruppen. Siden denne delen av utgiftene har vokst mer enn inntektene fra skatter og avgifter fram til 2022, har andelen av de offentlige utgiftene dekket gjennom skatter og avgifter har gått ned. I 2022 var den 36 prosent, opp fra 32 prosent i 2021. Ubalansen mellom utgiftene og inntektene i Svalbardregnskapet finansieres gjennom overføringer over Svalbardbudsjettet. Svalbardbudsjettet er et kapittel på statsbudsjettet, og ligger under Justis- og beredskapsdepartementet (04-serien).

At skatteinntektene på Svalbard er såpass lave skyldes særlig det lave skattenivået på Svalbard, som omtalt i starten av kapitlet. Generelt har skatteinngangen siden 2015 vokst saktere enn befolkningen. Det kan henge sammen med at en økende andel av befolkningen jobber deltid, se avsnitt 2.3.

Utgiftene forbundet med administreringen av Svalbard beløp seg til 630 millioner kroner i 2022. Inntektene fra skatter og avgifter var på 227 millioner kroner.

Figur 2.19 Hovedtall for offentlig forvaltnings inntekter og utgifter på Svalbard. 1997-2022



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Utgiftene som relaterer seg til aktiviteten statlige aktører har på øygruppen omfatter blant annet tilskudd til Norsk Polarinstitutt, Universitetet på Svalbard og Svalbard sykehus. Disse utgiftene finansieres over statsbudsjettet av departementene som har eierskapet til den offentlige virksomheten. I alt har disse utgiftene mer enn doblet seg siden 2015, og i 2021 var beløpet i underkant av 1,1 milliard kroner.³⁰

Av figur 2.20 ser man hvordan de samlede offentlige Svalbard-utgiftene fordelte seg i 2021. Den desidert største posten er «Annet» og står for 45 prosent av de samlede utgiftene.

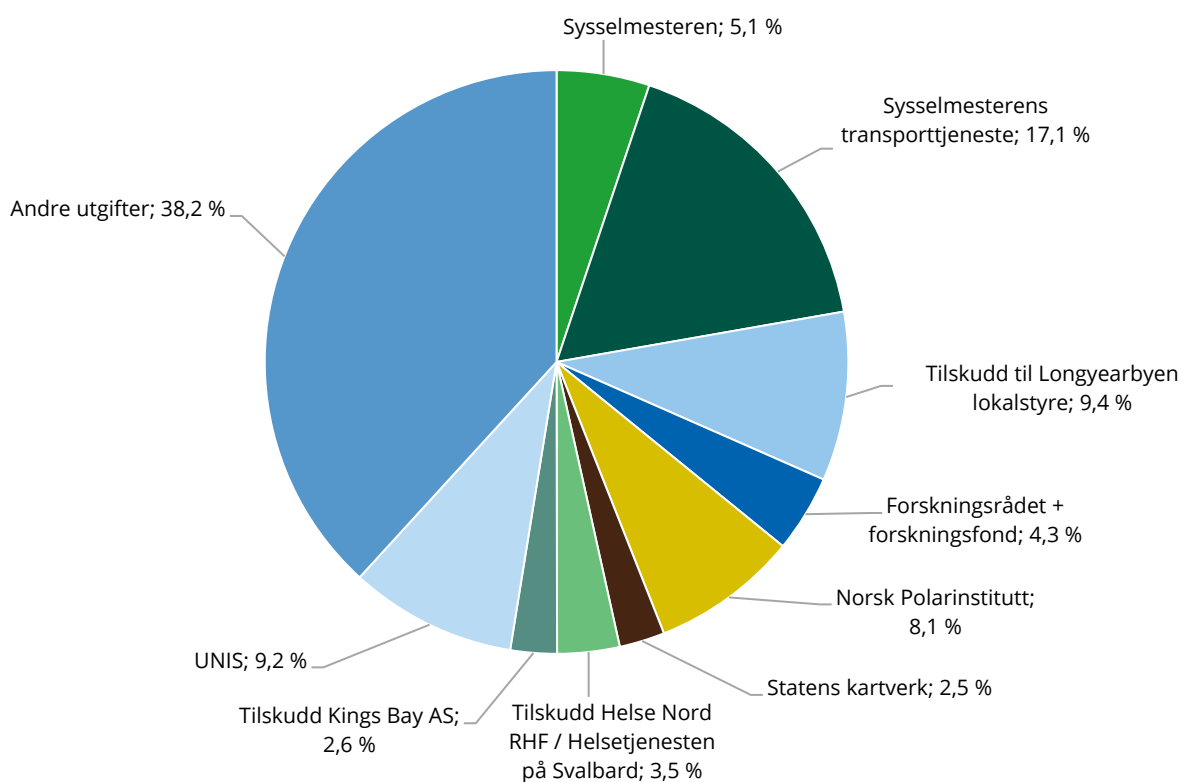
³⁰ Utgiftene på Svalbardbudsjettet økte fra 2020 til 2021 blant annet fordi utgifter til Jan Mayen da ble lagt under denne programkategorien. Tidligere lå disse utgiftene under Samferdselsdepartementet.

Det meste av posten «Annet» knytter seg til opprydding av Svea og Lunckefjell (miljøtiltak).³¹ Statsregnskapet for 2021 viste at kostnadene for oppryddingen summerte seg til 412 millioner kroner, altså 25 prosent av statens samlede utgifter det året. Oppryddingen påbegynte i 2017 og er nylig ferdigstilt. Samlet er den anslått å ha kostet 1,6 milliarder kroner, en del under budsjett. Kostnadsrammen for prosjektet var 2,5 milliarder.³²

Ellers var utgiftene i sekkeposten «Annet» uspesifiserte utgifter relatert til statlige aktørers virksomhet på øygruppen, og altså ikke dekket over Svalbard-budsjettet. «Annet» har utgjort en betydelig andel av de offentlige utgiftene på Svalbard siden 2018, da oppryddingen begynte, men lå de foregående tiårene på mye lavere nivåer, som regel mellom 10 og 30 millioner per år.

Utover «Annet» er sysselmansens transporttjeneste og tilskudd til Longyearbyen lokalstyre to andre store utgiftsposter, som begge relaterer seg til administreringen av Svalbard.

Figur 2.20 Sammensetning av statens utgifter på Svalbard. 2022



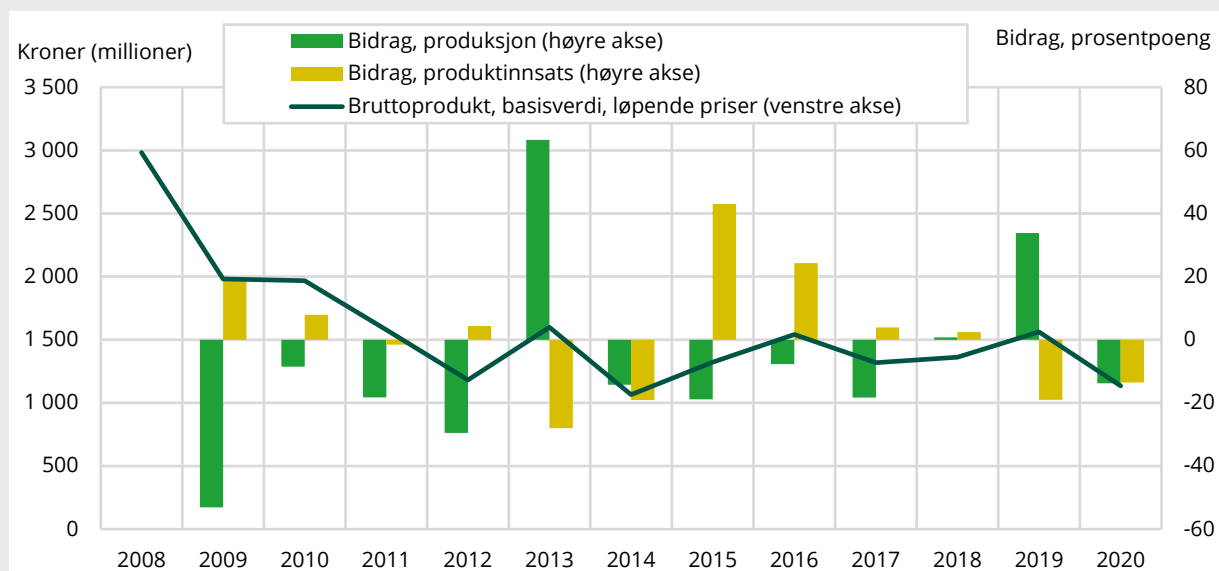
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

³¹ Sveagruva var et industrisamfunn innerst i Van Mijenfjorden. Før nedleggelsen hadde det egen kraftstasjon, kai, vannforsyning mv. På det meste var det 300 arbeidere her. Stortinget besluttet i 2017 å avvikle driften og rydde området for å returnere det til sin naturlige tilstand. Alle spor etter menneskelig aktivitet siden gruvedriften startet i 1910 skulle fjernes. Unntaket var kulturminner og bygninger fra før 1946.

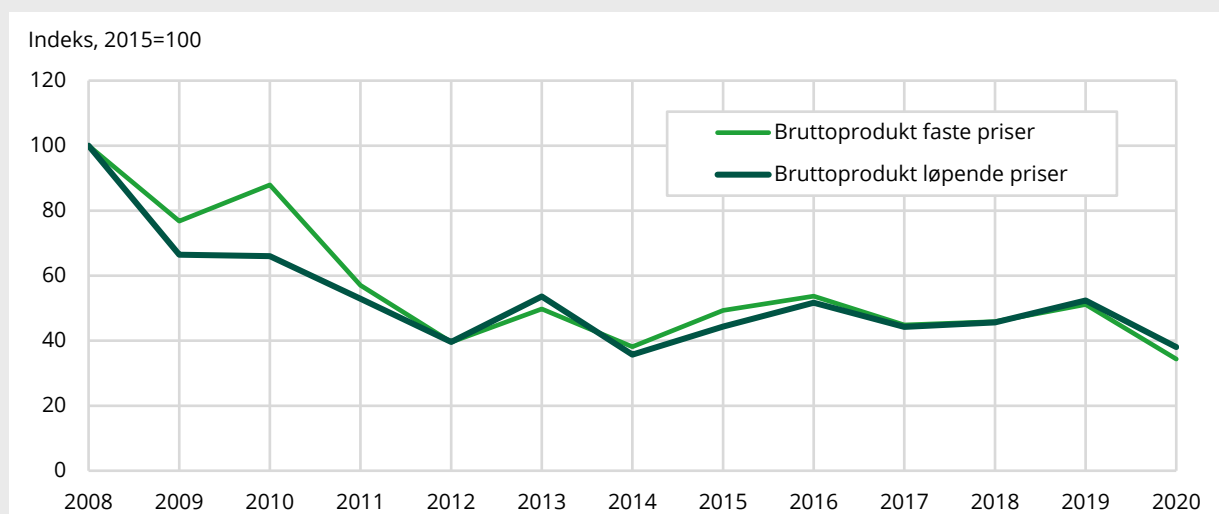
³² <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/norges-storste-naturrestaurering-ferdigstilt/id2993999/>

Fylkesfordelt nasjonalregnskap og verdiskapingen på Svalbard³³

Fylkesfordelte nasjonalregnskapstall anslår at verdiskapingen på Svalbard falt mellom 2008 og 2020, målt i løpende priser³⁴. Særlig stor var nedgangen i bruttoproduktet fra 2008 til 2009, i overkant av 33 prosent. Verdien av produserte varer og tjenester ble kraftig redusert og trakk ned bruttoproduktet nær 53 prosentpoeng dette året. Verdien av produktinnsatsen falt også, noe som trakk bruttoproduktet i motsatt retning. Nedgangen i verdiskapingen ble fulgt av et oppsving i 2013, som følge av økt produksjonsverdi. Oppgangen henger trolig sammen med økt produksjon av kull dette året. Verdien av varene og tjenestene som ble produsert på Svalbard falt i overkant av 22 prosent fra 2013 til 2018. Også verdien av varene og tjenestene brukt i produksjonen falt denne perioden, men mindre enn produksjonen slik at bruttoproduktet gikk ned. Verdiskapingen tok seg opp i 2019, men oppgangen ble midlertidig på grunn av pandemien.



Figuren under viser forløpet i bruttoproduktet for Svalbard, målt i både faste og løpende priser. Brutto- produktet i faste priser kan tolkes som et volummål på økonomisk aktivitet. Fram til 2010 falt bruttoproduktet i faste priser på Svalbard, men langt mindre enn bruttoproduktet i løpende priser. Prisene kan altså forklare over halvparten av nedgangen i bruttoproduktet i løpende priser i denne perioden. Fra 2011 har forløpet i de to seriene vært slående like. Det indikerer at det enten har vært lite prisvariasjon i næringene som veier tungt på Svalbard, eller at det har vært symmetri i produksjonspriser og priser på produktinnsats. I 2020 var brutto- produktet målt i faste priser om lag 66 prosent lavere enn i 2008. I løpende priser var nedgangen 62 prosent.



³³ Se vedlegg B.

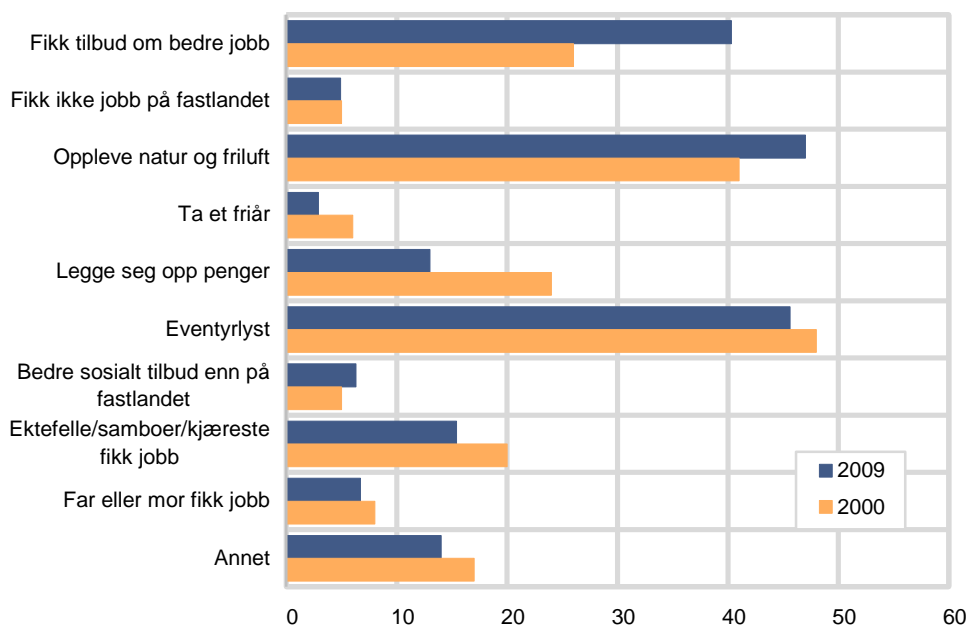
³⁴ 2020 er siste årgang det finnes fylkesfordelte nasjonalregnskapstall for. Se vedlegg 2 for en omtale av fylkesfordelt nasjonalregnskap.

3. Levekår

Som nevnt i innledningen har ikke SSB gjennomført en levekårsundersøkelse på Svalbard siden 2009. Mange av SSBs landsdekkende statistikker om temaer som er relevante for levekår, inkluderer dessverre ikke Svalbard.

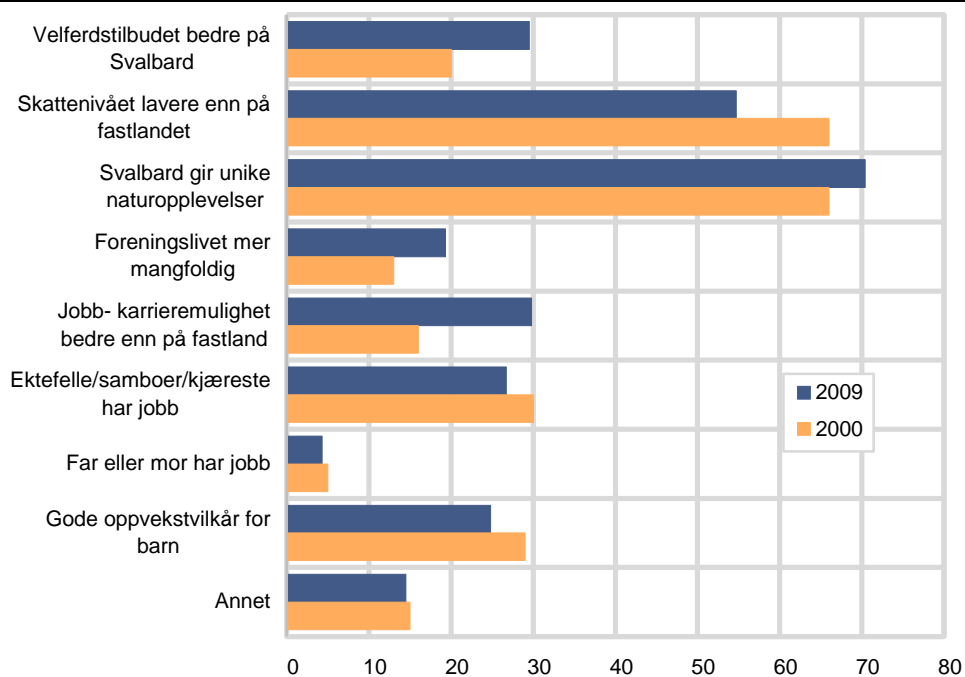
Det er derfor begrenset hva som finnes av oppdatert informasjon om levekårene på Svalbard, noe dette kapitlet bærer preg av.

Figur 3.1a Grunner til å bosette seg på Svalbard. 2009 og 2000. Prosent



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.1b Grunner til å bli på Svalbard en del år. 2009 og 2000. Prosent



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Levekårsundersøkelsene i 2000 og 2009 viste høy grad av stabilitet i svarene. Både i 2000 og 2009 svarte mange at de kom til Svalbard av eventyrlyst og for å oppleve naturen. Tilbud om jobb hadde også en del å si. Skattenivået ble nevnt som en viktig grunn til å bli på Svalbard, selv om dette var noe mindre viktig i 2009 enn i 2000. Det henger nok også sammen med at skattenivået for personer økte noe i disse årene.

Hovedkategorier i levekårsstatistikken fra SSB for hele landet er disse:

- Materiell levestandard
- Boforhold
- Arbeidsmiljø
- Helseforhold
- Idrett og friluftsliv
- Levekår hos personer med funksjonsnedsettelse
- Livskvalitet
- Frivillighet, politisk deltakelse og tillit
- Sosial kontakt
- Ulønnet omsorgsarbeid
- Utsatthet og uro for lovbrudd.

For en del av disse kategoriene finnes det noe oppdatert tallmateriale fra andre kilder enn levekårsundersøkelsen, som brukes i dette kapitlet.

3.1. Materiell levestandard

Tabell 3.1 Gjennomsnittlig bruttoinntekt på Svalbard sammenlignet med hele landet. 2013-2021

	Norge	Svalbard
2013	407 100	598 200
2014	421 400	621 000
2015	442 300	621 400
2016	441 200	609 000
2017	452 000	594 100
2018	466 400	623 700
2019	483 300	648 600
2020	497 100	679 500
2021	546 400	779 400

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Bruttoinntekten er klart høyere på Svalbard enn på fastlandet, og slik har det vært lenge.

Noe av inntektsforskjellen mellom Norge og Svalbard skyldes høyere andel sysselsatte på Svalbard. Dessuten er andelen menn blant de sysselsatte høyere enn på landsbasis. Sammenlikner vi menns og kvinners inntekt på Svalbard med hele Norge, reduseres forskjellen. Skattenivået er lavere enn på fastlandet, slik at nettoinntektene er høyere på Svalbard.

Det har vært et betydelig lønnsgap mellom kvinner og menn på Svalbard, større enn på fastlandet. Mens kvinners bruttoinntekt var 67 prosent av mennenes i 1999, var tilsvarende andel nede i 57 prosent i 2006. Ansatte i kulldriften er overrepresentert på inntektstoppen, og da det var gode tider i kullvirksomheten litt utpå 2000-tallet falt kvinners bruttoinntekt som andel av mennenes. Andelen økte fram mot 2019, da den var 74 prosent, for så å falle en del tilbake under pandemien. I 2021 var andelen 63 prosent.

En del offentlig ansatte på Svalbard mottar et eget Svalbard-tillegg. Som vist i kapitlet om økonomi (tabell 2.1) har andelen ansatte i offentlig forvaltning økt en del det siste tiåret, mens det er blitt færre i statlig eide virksomheter.

Det utarbeides ikke lenger egne prisundersøkelser for mat, strøm og bensin for Svalbard. SSB hadde en årlig konsumprisindeks for Svalbard frem til og med 2013, som ble lagt ned av kvalitetsmessige hensyn³⁵. For 2014 ble det gjort visse forsøk på å modellere prisutviklingen på Svalbard. Analyser den gangen viste at Svalbards befolkning foretar mye av handlingen sin på internett og står overfor de samme prisene som befolkningen på fastlandet. Det kan tenkes at prisene på varer kjøpt på Svalbard er høyere enn på fastlandet på grunn av transportkostnader. Samtidig kan lavere avgifter trekke i motsatt retning. Nettoeffekten er uklar.

Forbruksundersøkelsen på Svalbard slik den var ble vurdert å ha for stor varians i datagrunnlaget til å kunne være et godt verktøy for å måle endringer i forbruksnivå og mønster. Derfor var det uklart om endringer fra en undersøkelse til neste var reelle endringer eller skyldes tilfeldig variasjon i datamaterialet. For å minske usikkerheten, må man enten a) øke utvalgsstørrelsen, b) fordele utvalget i større grad over året, eller c) gjøre begge deler.

3.2. Boforhold

Tabell 3.2 Totalt antall boliger på Svalbard (bebodde og ubebodde). 2015-2023

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Total	1495	1496	1487	1478	1531	1569	1585	1765	1834

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Boligmassen målt ved antall boliger falt noe fra 2015 til 2018, økte deretter noe fram mot 2021 før økningen tiltok betydelig i 2022-2023. Det er særlig bofellesskap som har økt de siste årene, som vist i figur 3.2 under. I 2023 kom det også noen nye eneboliger, som det finnes lite av på Svalbard. Antallet rekkehus mv. har ligget nokså flatt i hele perioden 2015-2022.

Antall boliger per innbygger har endret seg fra $1495/2667 = 0,56$ i 2. halvår 2015 til $1834/3094 = 0,59$ i 2. halvår 2023.

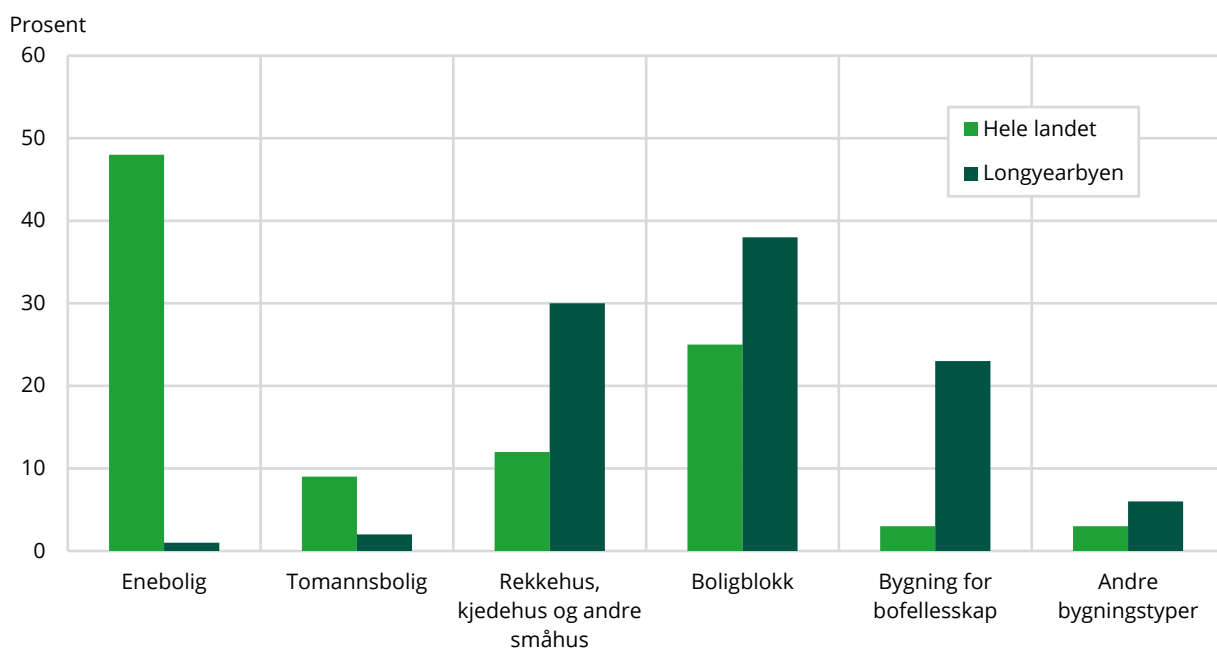
³⁵ I forbindelse med forbruksundersøkelsen på Svalbard 2012 ble det gjort en grundig vurdering av kvaliteten på prisstatistikken. Anbefalingen var å legge ned statistikken: <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/attachment/204711?ts=14984ba3848>

Tabell 3.3 Boliger etter type på Svalbard. 2015-2023

	Enebolig	Tomanns- bolig	Rekkehus, kjedehus og andre småhus	Boligblokk	Bygning for bofelleskap	Andre bygningstyper
2008	13	44	452	499	144	45
2009	13	44	454	499	144	79
2010	12	45	520	567	144	95
2011	12	47	512	579	144	81
2012	12	50	517	617	144	28
2013	12	53	529	622	144	35
2014	12	53	547	622	144	35
2015	12	53	537	637	220	36
2016	12	53	541	634	220	36
2017	12	53	532	634	220	36
2018	12	53	514	643	220	36
2019	14	53	546	662	220	36
2020	14	53	546	722	198	36
2021	14	53	546	738	198	36
2022	14	45	537	714	417	38
2023	23	45	542	704	417	103

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.2 Boligtper, andel. Hele landet og Longyearbyen. Andre bygningstyper inkluderer i hovedsak boliger i garasjer, næringsbygninger og andre bygningstyper som ikke er boligbygninger. 2022



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Lite av grunnen på Svalbard er privateid. Staten eier direkte eller indirekte 98,75 prosent av grunnen på Svalbard, ifølge Nærings- og fiskeridepartementet. Det russiske selskapet Trust Arktikugol eier noe grunn i Pyramiden. Det finnes også et område lenger sør som er i norsk privat eie. Dette området eies av A/S Kulspids, som er eneste ikke-statlige norske grunneier på Svalbard.

Store Norske og Statsbygg eier majoriteten av boligmassen og leier denne ut. De har satt opp kriterier for hvem som kommer først i boligkøen. Det finnes også et gjenværende privat marked, der folk ofte bor trangt.³⁶

³⁶ Problematikken er omtalt i en boligbehovsutredning publisert av Longyearbyen lokalstyre i 2019.

SSB lager ikke tall for boligprisutvikling for Svalbard. Det er mer vanlig å være leietaker på Svalbard enn selveier, selv om antallet selveiere har økt de siste årene. En statistikk som viste boligprisutvikling for Svalbard, vil trolig bygge på et for lite antall boligtransaksjoner til å gi en særlig presis statistikk.

3.3. Helse og omsorg

Utenlandske statsborgere som jobber for norsk arbeidsgiver får gjennom det vanlig medlemskap i Folketrygden, og har dermed rett på sykehustjenester. De har også rett på sykepenger, trygd, pensjon osv., avhengig av rettighetene de har opparbeidet seg og hva som er mulig å få på Svalbard. Dersom de jobber for en utenlandsk arbeidsgiver, er de ikke medlem av Folketrygden og må betale for helsetjenester.

En person med en norsk arbeidsgiver, har rett på 52 uker med sykepenger. Men ikke arbeidsavklaringspenger. Da må man ha arbeids- og oppholdstillatelse fra fastlandet, uavhengig av botid på Svalbard.

Innbyggere får rett til sykepenger etter fire uker, dersom de har en norsk arbeidsgiver.

Longyearbyen sykehus

Longyearbyen sykehus er et døgnbemannet akuttmedisinsk beredskapssykehus som siden 2002 har vært underlagt det regionale helseforetaket Universitetssykehuset i Nord-Norge. Sykehuset har ansvar for alle offentlige helsetjenester på Svalbard. Det fungerer som lokalsykehus og legevakt for innbyggerne i Longyearbyen.

Sykehuset yter noen typer tjenester som ikke vanligvis ytes på sykehus, som polikliniske allmennlegetjenester. Det har også helsestasjon, skolehelsetjeneste, tannhelsetjeneste, fysioterapitjeneste og inntil nylig også bedriftshelsetjeneste.

Det foretas ikke lengre innleggelser på sykehuset. Ved slike behov transporteres pasienten til fastlandet. Det samme gjelder dersom sykehuset ikke kan tilby behandlingen.

Det er totalt 24 ansatte ved sykehuset. Blant de ansatte er det leger, sykepleiere, avdelingsbetjenter, helsesykepleier/jordmor, tannlege, fysioterapeut og administrativt ansatte.

Det er lite tilgjengelig statistikk for aktiviteten ved sykehuset de siste årene. Helse Nord RHF omtaler i liten grad aktiviteten ved Svalbard sykehus i sine årsmeldinger. Det er derfor vanskelig å finne oppdatert og god statistikk for sykehusbruk, diagnoser, sykdom i befolkningen mv.

Barnehage

Det er to barnehager i Longyearbyen, Kullungen barnehage og Polarflokken barnehage. Førstnevnte har 54 plasser og 15,4 årsverk, sistnevnte 72 plasser og 14,4 årsverk.

I 2021 var det like mange eller noe færre barnehageplasser enn i 2016.³⁷ Se avsnitt 1.3 og 1.4 for en omtale av barnebefolkningen på Svalbard og hvordan denne har utviklet seg.

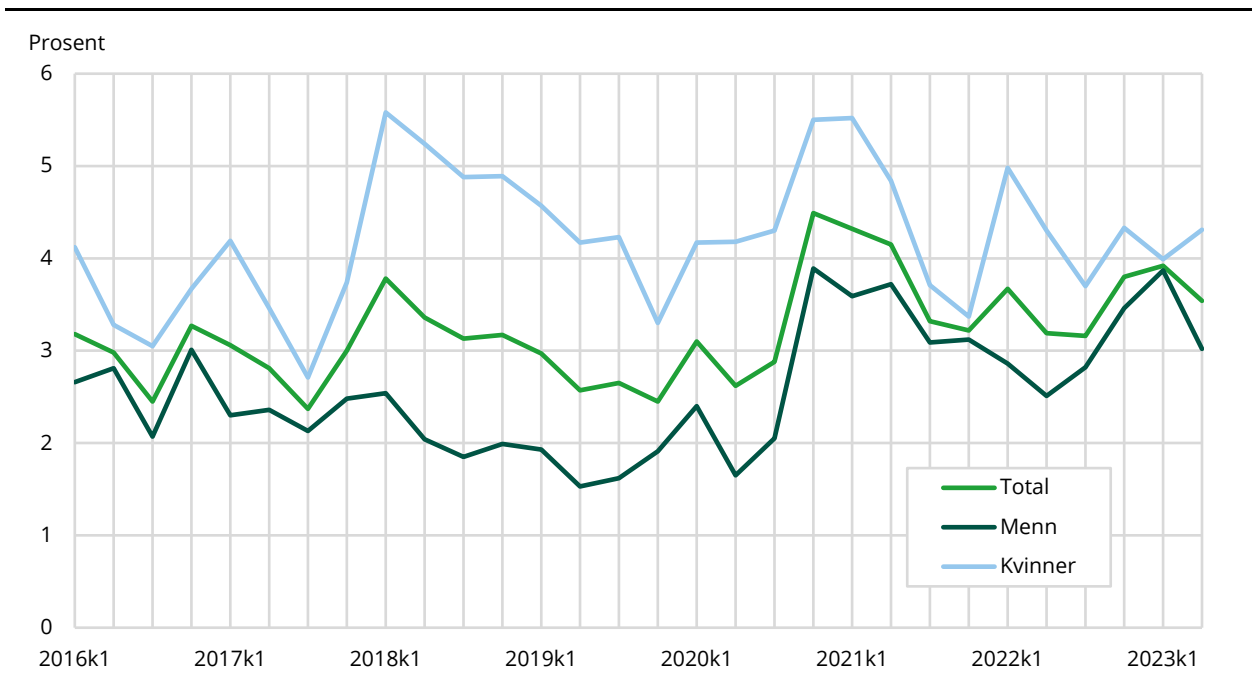
³⁷ Kilde: Longyearbyen lokalstyre

Sykemeldinger

SSB utarbeider statistikk for sykemeldinger på Svalbard. Siden det trolig er få som oppholder seg på Svalbard uten jobb, er det rimelig å anta at svalbardianere er en selektert gruppe med bedre helse enn i Norge for øvrig.

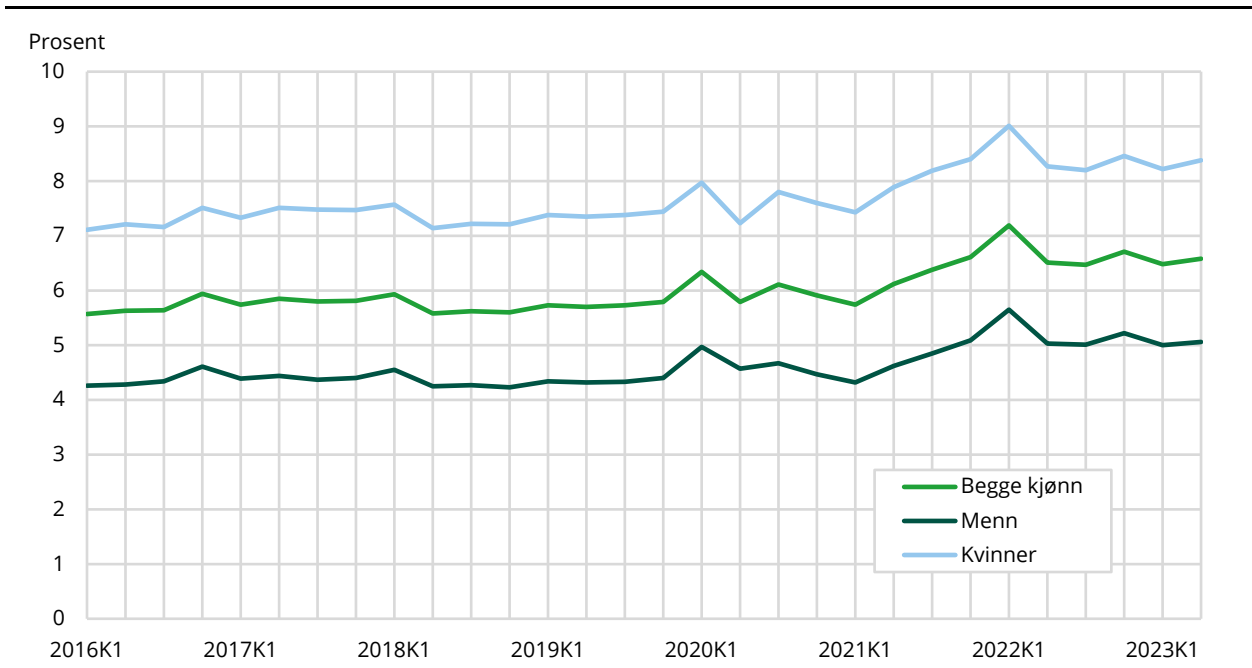
Figur 3.3 viser at sykefraværet økte noe da pandemien kom. Siden har det blitt liggende på et noe høyere nivå enn i perioden 2016-2019. Som på fastlandet har kvinner noe høyere sykefravær enn menn, selv om forskjellen har blitt mindre og er mindre enn på fastlandet.

Figur 3.3 Legemeldt sykefraværsprosent for lønnstakere med arbeidsstedsfylke Svalbard. 1. kvartal 2016 – 2. kvartal 2023



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.4 Legemeldt sykefravær, hele landet. 1. kvartal 2016 – 2. kvartal 2023



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Sammenlignet med hele landet (figur 3.4) ser vi at sykefraværet på Svalbard i hele perioden er klart lavere, både for menn og kvinner. Det indikerer at befolkningen kan ha bedre helse enn befolkningen for øvrig, slik tidligere levekårsundersøkelser har vist. Gitt den unge befolkningen på Svalbard er dette ikke så overraskende.

3.4. Utdanning

Fram til 2010 publiserte SSB statistikk for utdanningsnivået for befolkningen på Svalbard. Det gjør man ikke lenger. Lavekårsundersøkelsen fra 2009 viste at utdanningsnivået er klart høyere på Svalbard enn på fastlandet. Siden da har det vært vekst i en del næringer som krever høyt utdannet arbeidskraft, men også i en del næringer preget av ufaglært arbeidskraft.

Tabell 3.4 Elever i ulike årstrinn på barne- og ungdomsskole. 2015-2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1. årstrinn	23	22	24	13	21	20	23	29
2. årstrinn	23	23	24	27	15	21	22	26
3. årstrinn	31	23	23	26	28	18	22	21
4. årstrinn	19	30	26	25	27	25	16	26
5. årstrinn	21	19	28	24	26	25	28	20
6. årstrinn	21	19	20	27	25	28	23	27
7. årstrinn	29	23	22	24	24	24	28	19
8. årstrinn	25	29	20	20	18	26	19	26
9. årstrinn	14	25	30	22	17	22	28	19
10. årstrinn	19	14	24	27	20	17	22	26
Totalt	206	213	217	208	201	209	209	213

Kilde: Longyearbyen lokalstyre

Alle som kommer til Longyearbyen, har rett på skoleplass for sine barn. Lokalstyret plikter å drive grunnskoleopplæring, men kan også tilby videregående opplæring.

Det samlede elevtallet i grunnskolen på Svalbard har holdt seg stabilt gjennom perioden. Skoleåret 2022–23 var det 35 elever i videregående opplæring.

Longyearbyen skole er en kombinert barne- og ungdomsskole med elever fra 1. til 10. trinn. I tillegg har skolen en videregående avdeling, samt SFO. I 2021 lå elevtallet på ca. 270 elever, fordelt på grunnskole og videregående avdeling. Tilsvarende tall i 2016 var omtrent 275 elever.

Elevundersøkelsen høsten 2021 viser at elevene i grunnskolen i stor grad melder om god trivsel, samtidig som vi også ser at det er variasjon mellom klassene. Ungdomstrinnet skårer i snitt 3,9 på trivsel (maks = 5, nasjonalt snitt = 4,1), mellomtrinnet 4 (nasjonalt snitt 4,2). Videregående har noe høyere resultat på trivsel (4,2) enn i fjor (3,9), noe som er det samme som nasjonalt snitt (4,2).

Videregående skoles resultater ligger i hovedsak på eller over det nasjonale snittet, mens vi for mellomtrinnet og ungdomstrinnet ser en motsatt tendens.

Resultatene fra nasjonale prøver, og standpunkt karakterene for 10. trinn, var i 2021 på nivå med det nasjonale gjennomsnittet. Slik var det også i 2016.

3.5. Sport, idrett og frivillighet

Tall fra frivillighetsregisteret viser at en rekke frivillige organisasjoner er registrert på Svalbard³⁸. De fleste av organisasjonene er gruppert innenfor rekreasjon og sosiale foreninger, kultur og kunst eller

³⁸ <https://samfunnspuls.rodekors.no/statistikker/frivillighet/organisasjoner-som-er-registrert-i-frivillighetsregisteret/>

idrett. En oversikt over de forskjellige lagene og foreningene finnes på Longyearbyen lokalstyres nettsider³⁹.

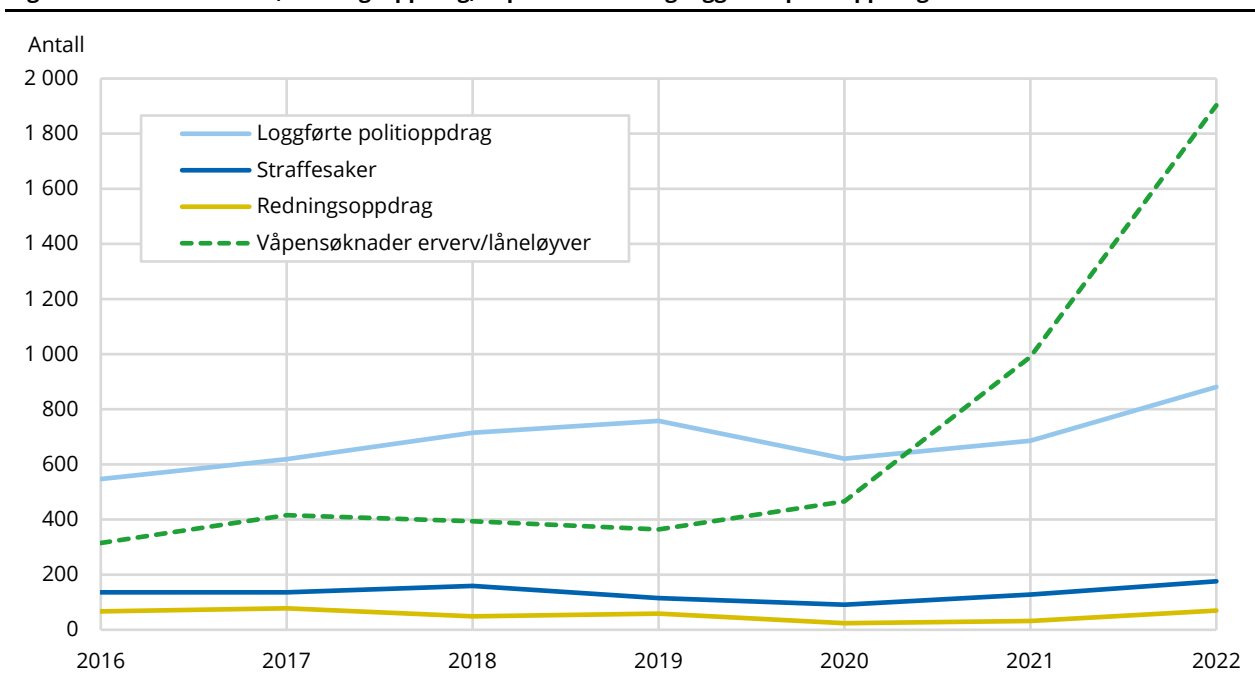
Oversikten viser at man på Svalbard har fem partipolitiske organisasjoner. Disse er Longyearbyen Fremskrittsparti, Miljøpartiet de Grønne Svalbard, Svalbard Arbeiderparti, Svalbard Høyre og Svalbard Venstre.⁴⁰ Det er også en rekke arbeidstakerorganisasjoner.

Tall fra Ungdata-undersøkelsen 2021 viste at en stor andel av ungdomsskole-elever deltok på organiserte fritidsaktiviteter på Svalbard. 66 prosent av de spurte på Svalbard var med i en organisasjon, klubb, lag eller forening. Dette var en økning fra 2019. For Norge var andelen 64 prosent.

Blant de spurte hadde 43 prosent vært med på aktiviteter, møter eller øvelser i regi av idrettslag fem eller flere ganger i løpet av den siste måneden. Blant videregående elever svarte 67 prosent av de spurte at de hadde tatt del i organiserte fritidsaktiviteter. Til sammenligning var andelen for Norge 45 prosent.

3.6. Justis og kriminalitet

Figur 3.5 Straffesaker, redningsoppdrag, våpensøknader og loggførte politioppdrag



Kilde: Sysselmesteren på Svalbard.

Antall straffesaker falt i 2019 og 2020, men var i 2022 tilbake på nivået fra 2018, som vist i figur 3.5. Sysselmesteren oppgir at økningen er særlig stor innen sakskategoriene Miljø og Trafikk. Begge kan ses i lys av økt turisme etter pandemien, men særlig økt satsing på kontrollvirksomhet langs vei og i felt.

Sysselmesteren opplever en betydelig økt arbeidsmengde på ulike typer henvendelser. Antall våpensøknader mer enn doblet seg fra 2021 til 2022. Det henger sammen med ny våpenlov med forskrift av 1. juni 2021, særlig innføring av krav om at lån av skytevåpen krever tillatelse fra politiet.

³⁹ <https://www.lokalstyre.no/lag-og-foreninger.459842.no.html>

⁴⁰ Dette er altså hentet fra Longyearbyen lokalstyres oversikt. Til valget 9. oktober 2023 stilte imidlertid Ap, V, H og SV lister. Frp og MDG synes å ha blitt nedlagt som lokalpartier.

3.7. Drikkevannsforsyningen

3006 kvadratkilometer av Svalbard er ferskvann. De dominerende vannforekomstene er grunne dammer og småvann dannet av permafrost.⁴¹ Det finnes et par hundre innsjøer, og flere elver og bekker. Permafrosten og det kalde klimaet medfører at vannføring kun skjer 2-4 måneder i året.

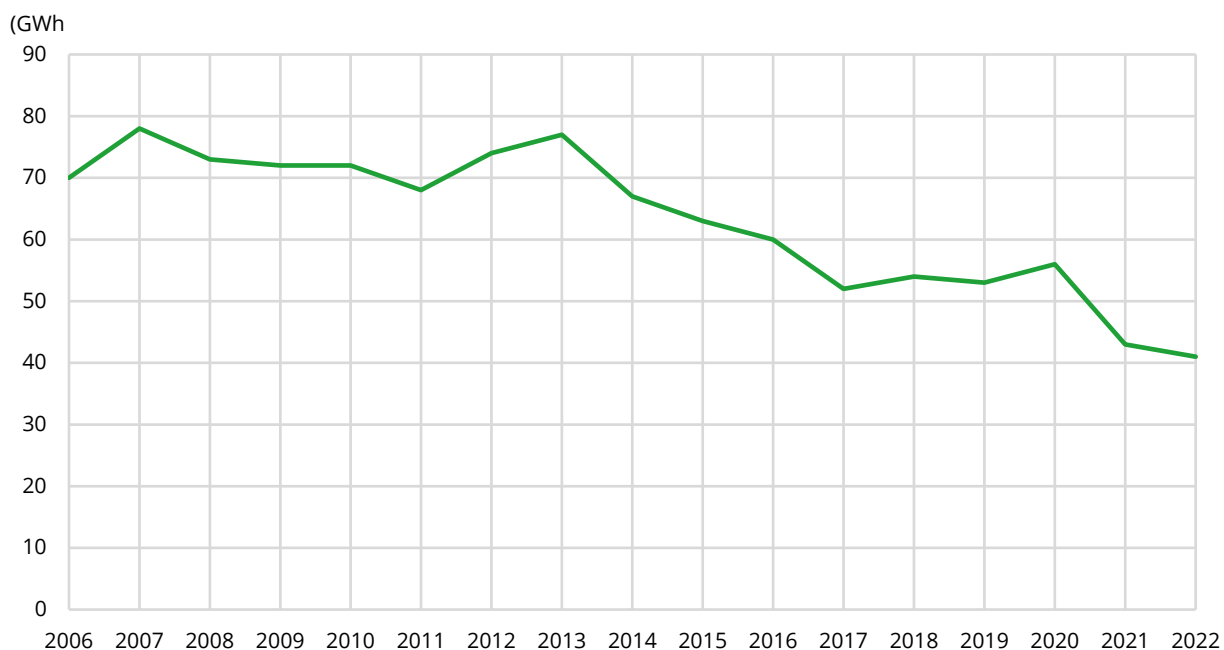
Breene står for over 50 prosent av avrenningen til vassdragene. Det finnes også flere små vassdrag, særlig langs kysten, som har nedbør og/eller snøsmelting som kilde. På grunn av permafrosten er grunnvann lite utbredt, men det finnes vassdrag som er grunnvannspreget. Det finnes også enkelte varme kilder, spesielt ved Bockfjorden, nord på Spitsbergen.

Longyearbyen har kun én drikkevannskilde mesteparten av året. Kilden er en grunn, oppdemmet innsjø like utenfor byen. Innsjøer på Svalbard er som regel svært kalde og dekket av is når det ikke er sommer. Det medfører at befolkningen i Longyearbyen store deler av året ikke har reservevann.

Stabilt og trygt drikkevann er en forutsetning for gode levekår. Forskere ved SINTEF har omtalt tining av permafrost som en risiko og en usikkerhet for vannkilden.⁴² Det virker å være enighet om at vannforsyningen på Svalbard trenger oppdatering.

3.8. Energisituasjonen/kraftforsyningen på Svalbard

Figur 3.6 Produksjon av elektrisk kraft på Svalbard (GWh). 2006-2022



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

I takt med bergverksdriftens reduserte rolle er også behovet for kraftproduksjon på Svalbard blitt mindre. Figur 3.6 viser at kraftproduksjonen er blitt betydelig mindre siden 2013. En stor del av kraftproduksjonen har gått med til å drive gruvevirksomhet i gruver som nå er stengt.

⁴¹ Hovedkilden til dette avsnittet er NVEs rapport «[Biologisk mangfold i ferskvann på Svalbard](#)» (2020)

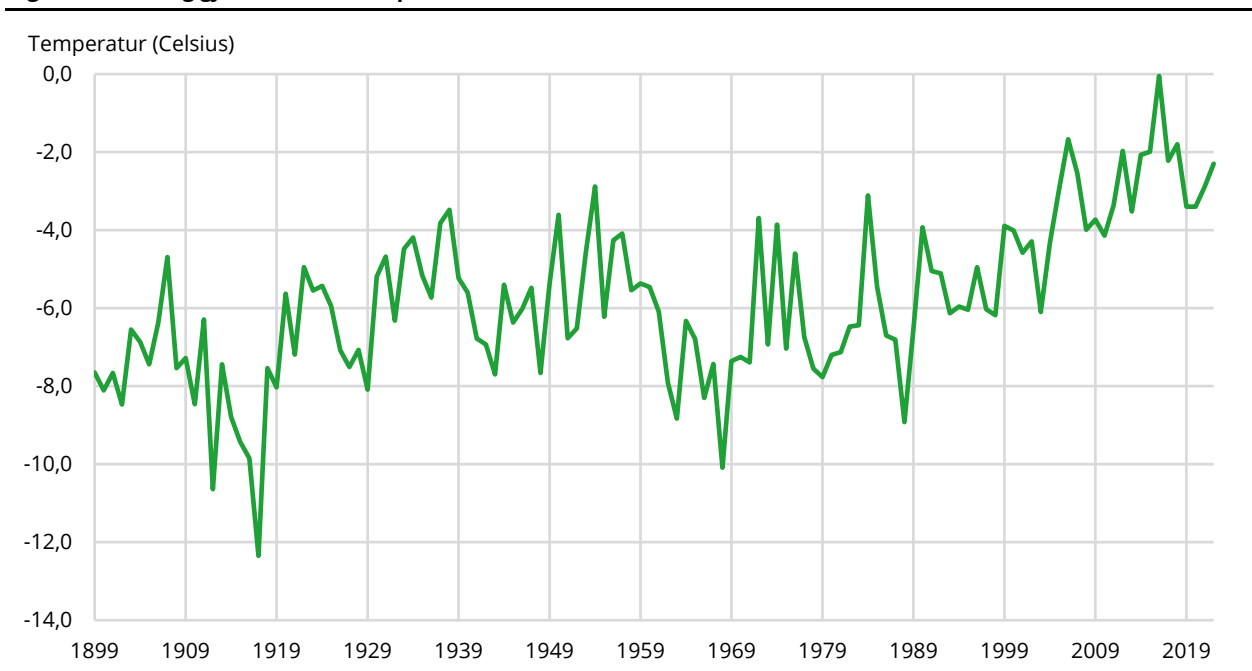
⁴² <https://www.svalbardposten.no/drikkevann-isdammen-svalbardmeldingen/vi-ma-sikre-trygt-drikkevann-pa-svalbard/512121>

Tall fra Miljødirektoratet⁴³ viser at Longyearbyen energiverk benyttet nær 29 800 tonn kull antrasitt og i overkant av 1 000 tonn diesel i sin produksjon i 2022. Forbruket av kull var lavere i 2022 enn i 2018 og 2019. Derimot var forbruket av diesel en del høyere.

Longyearbyen lokalstyre har i flere år planlagt å fase ut kullkraftverket.⁴⁴ På kort sikt skal det erstattes med dieselfyring, noe som innebærer at samfunnet blir avhengig av dieselimport for å dekke sitt energibehov. Etter hvert er planen at Longyearbyen skal forsynes med fornybar energi.

3.9. Temperaturen på Svalbard

Figur 3.7 Årlig gjennomsnittstemperatur, Svalbard lufthavn. 1899 til 2021



Kilde: Meteorologisk institutt.

Det er blitt betydelig varmere på Svalbard det siste århundret, som vist i figur 3.7. En konsekvens av dette er at isbreene smelter. Tall fra Norsk Polarinstitutt viser at de fem breene Austre Brøggerbreen, Midre Lovénbreen, Kongsveggen, Kronebreen/Holtedahlfonna og Etonbreen (Austfonna) alle har tapt masse siden man begynte å overvåke dem.⁴⁵

⁴³ <https://www.norskeutslipp.no/no/Diverse/Virksomhet?CompanyID=5115>

⁴⁴ Ifølge NRK slås forbrenningsovnene av torsdag 19. oktober: <https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/svalbard-gar-fra-kol-til-diesel-for-a-kutte-klimautslepp-1.16600320>

⁴⁵ «Massebalanse for isbreer på Svalbard»

Avslutning

Svalbard er en øygruppe mellom 74° og 81° nordlig breddegrad og 10° og 35° østlig lengdegrad, som i sin helhet hører til kongeriket Norge. Øygruppens areal er til sammen 61 022 kvadratkilometer, eller 15,7 prosent av Norges samlede areal. Administrasjonssenteret er Longyearbyen. Både befolkning, økonomi og levekår skiller seg på mange måter fra Fastlands-Norge.

Det blir flere på Svalbard. Flere med ikke-norsk statsborgerskap flytter til øygruppen, og andelen med norsk statsborgerskap har falt i mange år. Andelen i arbeidsfør alder har økt de siste årene. Gjennomsnittsbetid for norske statsborgere var 7,4 år i 2022, mens median betid var 3,6 år. Særlig sistnevnte har falt ganske markert siden 2016.

Omtrent 50 prosent av de sysselsatte jobber i privat sektor, mot 65 prosent på fastlandet. Bergverksdriften har en mindre dominerende rolle på Svalbard enn før. Bygge- og anleggsvirksomheten og informasjons- og kommunikasjonsvirksomheten er blant dem som er blitt viktigere. Overnatting og servering sysselsatte flest i 2022. Videre har sysselsettingen på Svalbard økt mer enn timeverkene. Det skyldes at andelen som jobber deltid har økt.

Når det gjelder levekår på Svalbard er tallmaterialet begrenset. Likevel kan vi forsøke oss med noen konklusjoner. I gjennomsnitt har de som bor på Svalbard god helse og god økonomi. Sykefraværet er mye lavere enn på fastlandet. Det er blitt større likhet mellom kvinners og menns økonomiske situasjon, selv om avstanden fortsatt er betydelig. Trangbodddhet er mye diskutert i Longyearbyen. Ifølge statistikken har antall boliger per innbygger endret seg lite fra 2015 til 2022. Det er relativt lite kriminalitet i Longyearbyen. Elevene på skolen ser ut til å gjøre det like bra som andre steder. I det store og hele virker levekårene i Longyearbyen å være noe over snittet for et norsk lokalsamfunn, selv om det naturligvis er stor variasjon mellom grupper.

En generell lærdom fra arbeidet med rapporten er at deler av SSBs Svalbard-statistikk er for fragmentert og kunne vært bedre presentert på byråets nettsider. Problemet gjelder ikke de særskilte Svalbard-publikasjonene. Enkelte statistikker med fylkes- og kommuneinndeling som oppgis å være Svalbard-relevante har prikkede verdier grunnet konfidensialitetshensyn. Det bør tas en gjennomgang av regionalfordelte tabeller som er markert som Svalbard-relevante, slik at disse gir en korrekt oversikt over statistikker som dekker Svalbard med egne tall.

Det er først og fremst levekårsstatistikken som er blitt mindre omfattende de siste 10-20 årene. Oversikten over SSBs Svalbard-statistikk fra 2005 understøtter påstanden. SSB har ikke gjennomført en levekårsundersøkelse for Svalbard siden 2009. Det gjør det vanskeligere å gi en fullverdig omtale av levekår på øygruppen. Svalbard/Longyearbyen har ellers forsvunnet ut av flere landsdekkende statistikker som ellers dekker alle fylker/kommuner i Norge.

Dels kan dette skyldes en langvarig utvikling i retning av mindre ressurser til statistikk som bygger på spørreskjemaer og kvalitativ metode, som ofte er nødvendig når man skal undersøke levekår. Dels kan det skyldes at en del Svalbard-statistikk ble vurdert å ha for lav kvalitet, blant annet på grunn av liten utvalgsstørrelse. Dette var tilfelle for forbruksundersøkelsen på Svalbard, som ble gjennomført, men ikke publisert i 2012, og som førte til nedleggelse av konsumprisindeksen for Svalbard i 2013. Det kan også hende at interessen for Svalbard-statistikk av ulike årsaker er lavere enn for noen tiår siden, men vårt inntrykk er at det fortsatt er høy interesse for god og oppdatert statistikk om samfunnsforhold på øygruppen.

Referanser

- Antonsen, Robin; Jarslett, Yngve: Trust Arktikugol i Store norske leksikon på snl.no. Hentet 15. oktober 2023 fra https://snl.no/Trust_Arktikugol
- Aksnes, Dag W., Rørstad, Kristoffer: Norwegian polar research, High North research and research in Svalbard – A mapping survey 2018. NIFU
- Arlov, Thor B.: Svalbards historie. 2. reviderte utgave, Tapir akademisk forlag 2003. 1. utgave Aschehoug 1996
- DNV. Trender og utvikling i cruisetrafikken i norske farvann mot 2040. Rapport, 2021
- Eeg-Henriksen, Frida og Erik Sjømæling: Dette er Svalbard 2016. Hva tallene forteller. Statistisk sentralbyrå, 2016.
- Evjen, Bjørg: Kull, karer og kvinnfolk – Longyearbyen 1916–1975, fra arktisk arbeidsplass til etablert industrisamfunn? Unipax forlag, 2006.
- Forskningsrådet, indikatorrapporten. "Regional fordeling av vitenskapelig publisering». Hentet fra [Regional fordeling av vitenskapelig publisering \(forskingsradet.no\)](https://forskingsradet.no)
- Glomsrød, Solveig, Gérard Duhaime og Lulie Aslaksen (red.): The economy of the North – Econor 2020. Arctic Council Secretariat, 2021
- Justis- og beredskapsdepartementet. Meld. St. 32 (2015–2016) Svalbard.
- Kvello, Jan Kristoffer (2009). Om livet i kullgruvene på Svalbard. Utgitt av Store Norske. Longyearbyen – Svea.
- Kystverket (2023). 2022 ble nok et rekordår for cruisetrafikken. [2022 ble nok et rekordår for cruisetrafikken | Kystverket - tar ansvar for sjøveien](#)
- Lov om skatt til Svalbard (Svalbardskatteloven). Hentet fra lovdata.no 15. oktober 2023 ([Lov om skatt til Svalbard \(Svalbardskatteloven\) - Lovdata](#))
- Rui, Ingolf Jarle; Bryhn, Rolf: Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS i Store norske leksikon på snl.no. Hentet 15. oktober 2023 fra [https://snl.no/Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS](https://snl.no/Store_Norske_Spitsbergen_Kulkompani_AS)
- Skatteetaten (2023). Skatte-ABC. [Skatte-ABC 2023 - Skatteetaten](#)
- Statistisk sentralbyrå. Svalbardstatistikk 2005. Rapport, 2025
- Winther, Jan-Gunnar; Barr, Susan: Næringsliv på Svalbard i Store norske leksikon på snl.no. Hentet 15. oktober 2023 fra https://snl.no/N%C3%A6ringsliv_p%C3%A5_Svalbard

Vedlegg A: Oversikt over tallmaterialet og SSBs statistikk om Svalbard

Befolkningen på Svalbard

Statistikken gir oversikt over befolkningen i Longyearbyen og Ny-Ålesund etter alder, kjønn og husholdningsstørrelse, samt inn- og utflytting, fødte og døde. Den gir dessuten tall for innbyggere i de andre lokalsamfunnene på Svalbard, Barentsburg og Hornsund. Statistisk sentralbyrå har publisert befolkningsstatistikk for Longyearbyen og Ny-Ålesund siden 2009.

Statistikken viser halvårlige befolkningsendringer i Longyearbyen og Ny-Ålesund, samt befolkningens sammensetning.

Befolkningsregisteret på Svalbard (BRSV) ble satt i produksjon sommeren 2008. Registeret er bygd opp på samme måte som Det sentrale folkeregister som BRSV kommuniserer med.

BRSV omfatter personer i Longyearbyen og Ny-Ålesund, dvs. alle som har til hensikt å oppholde seg på Svalbard i mer enn 6 måneder.

I BRSV inngår personer som er eller har vært registrert bosatt i en norsk kommune, og derfor har fødselsnummer. I tillegg inneholder BRSV personer som har fått tildelt D-nummer, som ikke er regnet som bosatt i en norsk kommune.

De som har flyttet fra Norge til Svalbard er registrert to steder; som bosatt i en norsk kommune, og med et opphold på Svalbard med varighet på mer enn 6 måneder.

Befolkningsregisteret inneholder ikke lokalsamfunnene Barentsburg og Hornsund.

Tall for endringer i halvåret bygger på meldinger om hendelser i halvåret (fødsler, dødsfall, flyttinger), og som ble registrert seinest tre måneder etter slutten av halvåret.

Statistikken bygger på BRSV og de daglige endringsmeldingene som BRSV oppdateres med gjennom kommunikasjon med Det sentrale folkeregister. Tall for bosatte i Barentsburg og Hornsund er hentet fra Sysselemanden på Svalbard.

Figur A1 Tabelloversikt. Befolkning på Svalbard.

Tabellnr.	Tittel	Tidsperiode:
07124	Halvårlige befolkningsendringer i Longyearbyen og Ny-Ålesund, etter bostedsland eller del av land	2009H1 - 2022H2
07428	Folkemengde 1. januar (H1)/ 1. juli (H2) i Longyearbyen og Ny-Ålesund, etter fylke på fastlandet og kjønn (F)	2009H1 - 2023H1
07429	Folkemengde 1. januar (H1)/ 1. juli (H2) i Longyearbyen og Ny-Ålesund, etter kjønn og alder	2009H1 - 2023H1
12622	Folkemengde 1. januar (H1)/ 1. juli (H2) i Longyearbyen og Ny-Ålesund, etter statsborgerskap og kjønn	2019H1 - 2023H1
07430	Personer i bosettinger på Svalbard 1. januar (H1)/ 1. juli (H2), etter bosetting	1990H1 - 2023H1
08739	Befolkningsendringer i Longyearbyen og Ny-Ålesund, etter bostedsland eller del av land	2010 - 2022
10200	Privathusholdninger og personer i privathusholdninger i Longyearbyen og Ny-Ålesund, etter husholdningsstørrelse	2013H2 - 2023H1

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Næringer på Svalbard

Statistikken gir innsikt i utviklingen og strukturen i de forskjellige næringene på Svalbard. Tallene omfatter blant annet årsverk, sysselsetting, omsetning, kostnader og investeringer, basert på innrapporterte data fra alle aktive foretak lokalisert på Svalbard.

Den årlige næringsstatistikken for Svalbard produseres med bakgrunn i skjemautesending til alle foretak med foretak på Svalbard. Dette gjelder også foretak med foretak på fastlandet som har deler av sin virksomhet på Svalbard. I og med at det er et fåtall foretak på Svalbard i hver hovednæring dekkes foretakspopulasjonen på Svalbard i sin helhet for å kunne gi kvalitativt gode data for Svalbard.

Innrapportering skjer i Altinn. Formålet med skjemaundersøkelsen er å skaffe til veie opplysninger som gir grunnlag for å lage statistikk som beskriver den økonomiske strukturen og utviklingen i de forskjellige næringene på Svalbard. Statistikken ble publisert første gang for statistikkåret 2008.

Målefeil oppstår ved at oppgavegiveren misforstår et eller flere av spørsmålene. Bearbeidingsfeil kan forekomme, men vi har et omfattende kontrollsystem for å unngå dette.

I skjemabaserte undersøkelser vil det normalt være et visst frafall. Enhetsfracfall ("ikke-svar") skyldes forhold som nedleggelse, konkurser, fusjoner, fisjoner, ferie, nekting og lignende. Delvis frafall (manglende svar på enkelte spørsmål) kan skyldes forglemmelser, mangel på data eller andre forhold.

Frafall av viktige enheter blir fulgt opp i den manuelle etterkontrollen. Foretak som ikke returnerer sine skjema ilegges tvangsmulkt. Bruk av tvangsmulkt reduserer frafallet, men ikke nødvendigvis usikkerheten dersom oppgavegiverne f.eks. velger å anslå tall bare for å unngå tvangsmulkten.

Variablene som inngår i statistikken er basert på en fulltelling. Utvalgsfeil er derfor ikke relevant.

Flere administrative registre er sentrale i arbeidet med næringsstatistikken for Svalbard. Virksomhets- og foretaksregisteret (VOF) benyttes både til å definere populasjonen og til å hente inn kjennemerker og opplysninger. Enhetsregisteret i Brønnøysund (ER) benyttes til å hente inn opplysninger om enhetene. Dette gir grunnlag for registerfeil som kan påvirke usikkerheten i statistikken.

Det vanligste er feil som følge av etterslep i registreringene. Slike etterslep kan skyldes forsinket rapportering til registrene eller det faktum at endringer normalt registreres noe tid etter at de har inntruffet. Konsekvensen er at registrene ikke er fullstendig oppdatert til enhver tid, noe som f.eks. kan føre til skjevhet i utvalget eller at foreldede opplysninger benyttes som datagrunnlag i statistikken.

Figur A2 Tabelloversikt. Næringer på Svalbard.

Tabellnr.	Tittel	Tidsperiode:
07380	Svalbard. Strukturstatistikk, etter hovednæring (SN2007)	2008 - 2022
07381	Svalbard. Omsetning, etter næring (SN2007) og kundegruppe (1 000 kr)	2008 - 2022
07382	Svalbard. Investeringer og kjøp av varer og tjenester, etter næring (SN2007) og leverandør (1 000 kr)	2008 - 2022
07383	Svalbard. Sysselsatte, etter næring (SN2007), kjønn og type stilling	2008 - 2022

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Offentlig sektor på Svalbard

Statistikken viser statens inntekter og utgifter på Svalbard. Dessuten vises omfanget av offentlig sysselsetting både på Svalbard og for hele landet. Første publisering av statistikken fant sted i november 2012.

For sysselsettingstallene er datakilden aktuelle statistikkbanktabeller i SSB inkludert grunnlagstall for disse. Tallene som viser statens inntekter og utgifter knyttet til administreringen av Svalbard er basert på Svalbardregnskapet som igjen er et vedlegg i det årlige stortingsdokumentet St. meld. nr 3 Statsrekneskapen.

Tallene som viser statens inntekter og utgifter som kommer i tillegg til administreringen av Svalbard, og som finansieres over andre kapitler enn Svalbardregnskapet, er basert på et vedlegg til det årlige stortingsdokumentet Prop. 1 Svalbard.

Dette er en registerbasert statistikk med fulltelling.

Figur A3 Tabelloversikt. Offentlig sektor på Svalbard.

Tabellnr.	Tittel	Tidsperiode:
09715	Sysselsatte på Svalbard og på landsbasis, etter sektor (prosent)	2009 - 2021
09716	Statens inntekter og utgifter knyttet til administrasjon av Svalbard (mill. kr)	1993 - 2021
09717	Statens inntekter og utgifter som kommer i tillegg til administrasjonen av Svalbard, og som inngår i andre kapitler i statsregnskapet enn kapittel 480 Svalbardbudsjettet (mill. kr)	1997 - 2021

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Øvrig statistikk fra SSB

Annen SSB-statistikk der Svalbard er inkludert: Fylkesfordelt nasjonalregnskap

1. Areal av land og ferskvatn
2. Vernede områder
3. Arealbruk og arealressurser
4. Skatt for personer
5. Overnattingar
6. Lufttransport
7. Barnehager
8. Elevar i grunnskolen
9. Anmeldte lovbrudd og ofre

Statistikk fra SSB der Svalbard er oppgitt å være med, men der alle tall er 0 eller prikket:

Boforhold, registerbasert. Bl. a. tall for trangboddhet. Tabell 11024-11508

Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger. Tabell 06944, 12558, 12563⁴⁶.

Familier og husholdninger, inkl. husholdningsstørrelse. Tabell 06079, 06083, 12307, 10995, 10987, 06844, 06239, 06242).

Livslang læring. Deltakere i formell utdanning og ikke-formell opplæring. Tabell 12869.

⁴⁶ Tabell 06946 har bare 3 tall, for 2020, mulig feil.

Skatt for personer. Boliger etter beregnet markedsverdi. Tabell 13371.

Skatt for personer. Skatteverdi bolig. Tabell 09838.

Skatt for personer. Hovedposter fra skatteoppgjøret. Tabell 03068, 05854, 05946 og 05671⁴⁷.

Skatt for personer. Skattepliktige inntekter og formue. Tabell 08603. Tabell 08409.

Skatt for personer. Trinnskatt mv. Tabell 11680.

Skatt for personer. Personer 62 år og eldre. Tabell 06626⁴⁸.

Skatt for personer. Formuesposter for bosatte 17 år og eldre. Tabell 05662.

⁴⁷ Tabell 05671 har tall for 2000-2003, mulig feil.

⁴⁸ Tabell 06626 har tall kun for år 2007.

Vedlegg B: Kort om fylkesfordelt nasjonalregnskap (FNR)

Bruttoprodukt er et mål på verdiskaping. Bruttoproduktet er definert som produksjon minus produktinnsats (dvs. varer og tjenester som brukes i produksjonen).

For de fleste næringer benyttes næringslivets økonomiske utvikling-statistikk (heretter: NØKU) til å beregne produksjon, produktinnsats og bruttoinvesteringer i fast realkapital til fylkesfordelt nasjonalregnskap. Arbeidskraftstørrelser beregnes i arbeidskraftregnskapet. Fylkesinformasjonen i NØKU-statistikken brukes til å fordele produksjon, produktinnsats og bruttoinvesteringer i fast realkapital på fylke. Lønnskostnadene og sysselsettingen fylkesfordeles i arbeidskraftregnskapet med informasjon fra A-ordningen.

I næringer der det ikke finnes NØKU-statistikk har man svakere informasjonsgrunnlag til å fylkesfordele tall. Dette gjelder blant annet næringsområdene undervisning, helse- og sosialtjenester, kultur, underholdning og fritid⁴⁹. For virksomhet som inngår i statsforvaltningen mangler man i stor grad fylkesinformasjon. For noen av disse næringene fordeles nasjonalregnskapstørrelsene med utgangspunkt i fylkesfordelte tall fra arbeidskraftregnskapet.

Populasjon og avvik

Populasjonen i NØKU er mindre enn populasjonen i statistikken Næringer på Svalbard. I tallene for 2021 bestod Næringer på Svalbard-statistikken av 395 virksomheter med en samlet omsetning på 3,8 milliarder. I NØKU-tallene for 2021 var antallet virksomheter 297 og samlet omsetning på 3,3 milliarder. Det er altså en ikke uvesentlig forskjell på populasjonene.

Avvikene skyldes at kildene er forskjellige og at populasjonene er definert ulikt. Næringer på Svalbard er basert på en egen skjemaundersøkelse som teller alle virksomhetene på Svalbard med noen små unntak. Det betyr at også offentlig administrasjon mv er inkludert.

NØKU-statistikken baserer seg hovedsakelig av tall fra næringsoppgaven. Det foretas også avgrensninger av populasjonen basert på sektortilhørighet og organisasjonsform. Populasjonen i statistikken omfatter utelukkende markedsrettet virksomhet og omfatter dermed ikke virksomhet underlagt offentlig forvaltning.

⁴⁹ Inkluderes fra 2021-årgang i NØKU i henhold til ny forordning (EBS). Gjelder markedsrettede virksomheter.

Figurregister

Figur 1.1	Utvikling befolkning i ulike lokalsamfunn på Svalbard. Inngangen av halvåret. 1. halvår 1990 til 2. halvår 2023 ¹	7
Figur 1.2	Avvik mellom totaltall for befolkningen som oppgis i SSBs statistikkbank og sum enkelttall for Longyearbyen og Ny-Ålesund. Inngangen av 1. halvår 2016 til 2. halvår 2023	9
Figur 1.3	Befolkningsutvikling i Longyearbyen etter aldersgrupper. Antall. 2015-2022	10
Figur 1.4	Befolkningspyramide Svalbard og hele landet. Andel av befolkningen i ulike 5-årsgrupper per 1. januar 2023	11
Figur 1.5	Innbyggere i Longyearbyen og Ny-Ålesund etter statsborgerskap. Folketall ved utgangen av halvåret. 1. halvår 2009 til 1. halvår 2023	12
Figur 1.6	Innbyggere i Longyearbyen og Ny-Ålesund etter statsborgerskap. Folketall ved utgangen av halvåret. 1. halvår 2019 til 1. halvår 2023	13
Figur 1.7	Folketilvekst per halvår etter opphav for inn- og utflyttere. 1. halvår 2016 til 1. halvår 2023	13
Figur 1.8	Kjønnfordeling Longyearbyen og Ny-Ålesund ved inngangen av halvåret. 2009-2023..	14
Figur 1.9	Folketallet i Longyearbyen og Ny-Ålesund ved utgangen av halvåret. Innflytting, utflytting og folketilvekst. 2009H1-2023H1	15
Figur 1.10	Turnover i Longyearbyen og Ny-Ålesund. Antall som flyttet i løpet av året delt på totalbefolkningen.....	16
Figur 1.11	Gjennomsnittlig botid for bosatte i Longyearbyen og Ny-Ålesund. Antall år. Utvalgte statsborgerskap. 2016-2022.....	17
Figur 1.12	Median botid for bosatte i Longyearbyen og Ny-Ålesund. Antall år. Utvalgte statsborgerskap. 2016-2022.....	18
Figur 2.1	Antall virksomheter. 2015-2022.....	22
Figur 2.2	Antall sysselsatte og antall utførte årsverk. 2008-2022.....	23
Figur 2.3	Sysselsetting. Andel fast heltid, deltid og sesongengasjement. 2008-2022.....	24
Figur 2.4	Antall årsverk, utvalgte næringer. 2015-2022	25
Figur 2.5	Antall sysselsatte, utvalgte næringer. 2015-2022	25
Figur 2.6	Samlet omsetning på Svalbard. 2008-2022	26
Figur 2.7	Omsetning i utvalgte næringer, indeksert, 2015=100. 2015-2022.....	27
Figur 2.8	Omsetning fordelt på kundegruppe, andeler i prosent. 2015-2022.....	27
Figur 2.9	Skipet kull ¹ . 1991-2019.....	29
Figur 2.10	Norsk kullproduksjon på Svalbard. 1980-2019.....	30
Figur 2.11	Prisutvikling på omsatt kull ¹ . 2000-2022.....	30
Figur 2.12	Indeksert omsetning på Svalbard (t.v.) og bidrag i prosentpoeng fra bergverksdrift og øvrige næringer (t.h.). 2008-2022	31
Figur 2.13	Indeksert omsetning på Svalbard (t.v.) og bidrag i prosentpoeng fra delvis turistrettede og øvrige næringer (t.h.). 2008-2022	33
Figur 2.14	Fly- og cruisepassasjerer. 2010-2022	33
Figur 2.15	Overnattinger. 2015-2022.....	35
Figur 2.16	Forskningsdøgn, Ny-Ålesund. 2012-2022	36
Figur 2.17	Antall studenter, UNIS. 2015-2021	37
Figur 2.18	Årlige investeringer i varige driftsmidler (realinvesteringer). Utvalgte næringer og øvrige næringer. 2008-2022	38
Figur 2.19	Hovedtall for offentlig forvaltnings inntekter og utgifter på Svalbard. 1997-2022.....	39
Figur 2.20	Sammensetning av statens utgifter på Svalbard. 2022	40
Figur 3.1a	Grunner til å bosette seg på Svalbard. 2009 og 2000. Prosent	42
Figur 3.1b	Grunner til å bli på Svalbard en del år. 2009 og 2000. Prosent.....	42

Figur 3.2	Boligtyper, andel. Hele landet og Longyearbyen. Andre bygningstyper inkluderer i hovedsak boliger i garasjer, næringsbygninger og andre bygningstyper som ikke er boligbygninger. 2022	45
Figur 3.3	Legemeldt sykefraværprosent for lønnstakere med arbeidsstedsfylke Svalbard. 1. kvartal 2016 – 2. kvartal 2023.....	47
Figur 3.4	Legemeldt sykefravær, hele landet. 1. kvartal 2016 – 2. kvartal 2023.....	47
Figur 3.5	Straffesaker, redningsoppdrag, våpensøknader og loggførte politioppdrag.....	49
Figur 3.6	Produksjon av elektrisk kraft på Svalbard (GWh). 2006-2022.....	50
Figur 3.7	Årlig gjennomsnittstemperatur, Svalbard lufthavn. 1899 til 2021	51
Figur A1	Tabelloversikt. Befolkning på Svalbard.....	54
Figur A2	Tabelloversikt. Næringer på Svalbard.....	55
Figur A3	Tabelloversikt. Offentlig sektor på Svalbard.	56

Tabellregister

Tabell 1.1	Befolkning i Longyearbyen og Ny-Ålesund separat, summert og SSBs publiserte totaltall. Inngangen av halvåret. 1. halvår 2016 til 2. halvår 2023.....	8
Tabell 1.2	Folkemengde i Longyearbyen og Ny-Ålesund i antall, etter kjønn og alder. Inngangen av 2. halvår 2023	11
Tabell 2.1	Sysselsatte på Svalbard etter sektor (prosent). 2009–2022	21
Tabell 2.2	Sysselsatte på landsbasis etter sektor (prosent). 2009–2022	21
Tabell 3.1	Gjennomsnittlig bruttoinntekt på Svalbard sammenlignet med hele landet. 2013-2021	43
Tabell 3.2	Totalt antall boliger på Svalbard (beboede og ubebodde). 2015-2023	44
Tabell 3.3	Boliger etter type på Svalbard. 2015-2023	45
Tabell 3.4	Elever i ulike årstrinn på barne- og ungdomsskole. 2015-2022	48